

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

İÇ MİMARLIK ANABİLİM DALI

OTELLERDE MEKANSAL ANALİZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İç Mimar Özge SEVER

**NİSAN 2008
TRABZON**

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

İÇ MİMARLIK ANABİLİM DALI

OTELLERDE MEKANSAL ANALİZ

İç Mimar Özge SEVER

**Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde
“Yüksek İç Mimar”
Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.**

**Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 25.02.2008
Tezin Savunma Tarihi : 10.04.2008**

**Tez Danışmanı : Prof. Dr. Gülay KELEŞ USTA
Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Asu BEŞGEN GENÇOSMANOĞLU
Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Erkan AYDINTAN**

Enstitü Müdür V.: Doç. Dr. Salih TERZİOĞLU

Trabzon 2008

ÖNSÖZ

“Otellerde Mekansal Analiz” adlı bu çalışma KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İç Mimarlık Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programında hazırlanmıştır

Yüksek Lisans çalışmam sırasında öncelikle danışmanlığımı üstlenerek her konuda yardımını ve desteğini benden esirgemeyen Prof. Dr. Gülay USTA’ ya, tüm hocalarıma ve araştırma görevlisi arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak tüm hayatım boyunca her türlü desteği benden esirgemeyen aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Özge SEVER

Trabzon 2008

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖNSÖZ.....	II
İÇİNDEKİLER.....	III
ÖZET.....	VI
SUMMARY	VII
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	VIII
TABLolar DİZİNİ	X
1. GENEL BİLGİLER.....	1
1.1. Giriş	1
1.2. Sorunun Belirlenmesi	1
1.3. Çalışmanın Amacı	2
2. KONAKLAMA TESİSLERİ, TARİHSEL GELİŞİMİ, KONAKLAMA TESİSLERİNİN SINIFLANDIRILMASI VE OTELLER.....	3
2.1. Konaklama Tesisleri ve Tarihsel Gelişimi	3
2.1.1. Cumhuriyet Öncesi Dönemde Konaklama Tesisleri ve Tarihsel Gelişimi	4
2.1.2. Cumhuriyet Döneminde Türkiye’de Konaklama Tesisleri ve Tarihsel Gelişimi	10
2.1.3. 1980 Sonrası Konaklama Tesisleri.....	19
2.2. Konaklama Tesislerinin Sınıflandırılması.....	21
2.2.1. Asli Konaklama Tesisleri	23
2.2.1.1. Oteller.....	23
2.2.1.2. Moteller	24
2.2.1.3. Tatil Köyleri	26
2.2.1.4. Pansiyonlar	28
2.2.2. Tamamlayıcı Konaklama Tesisleri.....	29
2.2.2.1. Kampingler.....	29
2.2.2.2. Hosteller	31
2.2.2.3. Oberjler.....	32
2.2.2.4. Apart Oteller.....	33
2.3. Konaklama Yapılarından Oteller ve Özellikleri.....	35

2.3.1.	Otel Tanımı.....	35
2.3.2.	Otellerin Sınıflandırılması.....	36
2.3.3.	Otelerde Mekansal ve İşlevsel Özellikler.....	43
2.3.4.	Otellerin İç Mekan Birimleri.....	46
2.3.4.1.	Yatak Katları.....	48
2.3.4.2.	Halka Açık Mekanlar.....	55
2.3.4.2.1.	Giriş-Lobi.....	56
2.3.4.2.2.	Yeme-İçme Mekanlar.....	59
2.3.4.3.	Fonksiyonel Mekanlar.....	66
2.3.4.3.1.	Balo-Kongre Salonları.....	66
2.3.4.3.2.	Kokteyl Salonu Bar.....	67
2.3.4.4.	İdari Bürolar.....	67
2.3.4.5.	Servis Mekanları.....	68
3.	YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	69
3.1.	Araştırma Alanının Seçimi ve Tanımı.....	69
3.2.	Araştırma Yöntemi.....	73
3.2.1.	Seçilen Otellerin Genel Yerleşim Özellikleri.....	74
3.2.1.1.	Yapı Kimliği.....	74
3.2.1.2.	Giriş-İç-Dış -Çevre Yön İlişkisi.....	74
3.2.1.3.	Kütle Düzeni.....	75
3.2.1.4.	Ortak Kullanım/Kişisel Alanlar.....	76
3.2.1.5.	Görseller.....	76
3.2.2.	Seçilen Otellerin Mekansal-Fonksiyonel Özellikleri.....	76
3.2.2.1.	Mekan Organizasyonu.....	76
3.2.2.2.	Sirkülasyon.....	80
3.2.2.3.	Plan Şeması.....	80
3.2.2.4.	Fonksiyon Şeması.....	81
3.2.3.	Seçilen Otellerin Algısal Özellikleri.....	81
3.2.3.1.	Süreklilik.....	82
3.2.3.2.	Hiyerarşi.....	83
3.2.3.3.	Saydamlık.....	83

4.	ANALİZ TABLOLARI	85
5.	BULGULAR VE İRDELEME.....	112
6.	SONUÇLAR VE ÖNERİLER	116
7.	KAYNAKLAR.....	119
8.	EKLER.....	124

ÖZGEÇMİŞ

ÖZET

Konaklama tesisleri kültürel, sosyal yönlü ilişki arama, spor, ekonomik, politik ve sağlık gibi kavramlara bağlı olarak ortaya çıkmış ve gelişmiştir. Belirli bir kesime hitap eden tesislere sahip bir ülke, turizmde kalkınma konusunda ancak belli bir yere kadar gelebilir. Bu nedenle konaklama tesisleri her tarz ve kültüre hitap edebilmelidir. Bu çalışmada her geçen yıl ülkemiz için önem kazanan konaklama tesislerinden otel yapıları incelenmiştir.

Çalışmanın ilk bölümünde konaklama tesisleri çeşitli dönemlere ayrılarak tarihsel sürece göre incelenmiş, konaklama tesisi türleri açıklanmış ve sınıflandırma içinde otellerin yeri üzerinde durularak otel kavramı ele alınmıştır.

İkinci bölümde otelin tanımı ve özellikleri, dünyadaki otel işletmelerinin nasıl geliştiği ve günümüze gelene kadar nasıl bir değişim gösterdiği örneklerle sunulmuştur. Otellerin hangi özelliklere göre sınıflandırıldığı, otellerin mekansal ve işlevsel özellikleri, birimleri ve birimlerin birbirleriyle olan ilişkileri üzerinde durulmuştur.

Daha sonra çalışma alanı hakkında bilgi verilmiş, belirlenen otel yapıları genel yerleşim özellikleri, mekansal-fonksiyonel özellikler ve algısal özellikler başlıkları altında incelenmiş görsel tablolara dönüştürülmüştür. Yapılan analizler, bulgular- irdelemeler bölümünde değerlendirilmiştir.

Son bölümde ise sonuçlar ve önerilere değinilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Konaklama yapıları, otel yapıları, mekan, mekan analizi.

SUMMARY

The Space Analysis at Hotels

Accommodation complexes have been arisen and developed depending on some terms such as culture, social relationship, sport, economy, politic and health. A country which have accommodation complexes addresses to a certain denomination, can not be so successful about developing in turizm. For that reason, accommodation complexes should be able to address to all kinds of manners and cultures. In this study, hotel buildings gain important for our country year by year are investigated.

In first chapter, accommodation complexes are separated into several periods and investigated chronologically. Accommodation complexes are classified and their types are explained. 'Hotel' term is dealt with by considering hotel places in the classification part.

In second chapter, properties and definition of the hotel term is given and also developments and developing processes of the hotels worldwide are represented with examples. Moreover, classification criterias, spatial and functional properties of the hotels and unities and relations between these unities are pointed out.

Then, information is given about the study field and chosen hotel buildings are investigated under the headings of general arrangement properties, spatial-functional properties and perceptual properties. The evaluations of the results obtained with analysis tables are taken up in the topic of Analysis Results and Investigation.

In the last chapter, the results and suggestions are mentioned .

Key Words: Accomodation Complexes, Hotel Buildings, The Space, The Space Analysis

ŞEKİLLER DİZİNİ

	Sayfa No
Şekil 1. Evdir Han kat planı.....	6
Şekil 2. Burdur Susuz Han kat planı.....	7
Şekil 3. Sultan Han kat planı	7
Şekil 4. Issız Han	9
Şekil 5. Sultan Süleyman kervansarayı	10
Şekil 6. İstanbul Pera Palas.....	11
Şekil 7. Büyük Londra Otel.....	12
Şekil 8. Hilton Otel.....	14
Şekil 9. İstanbul Pera Palas.....	16
Şekil 10. Ankara Taşhan görünüş	18
Şekil 11. Ankara Palas Hotel.....	19
Şekil 12. Hotel Dedeman İstanbul	23
Şekil 13. Aktif Metropolitan Otel.....	24
Şekil 14. Hollywood Motel	25
Şekil 15. Route 66 Motel.....	26
Şekil 16. Club Nena Tatil Köyü	27
Şekil 17. Zigana Yayla Tatil Köyü	27
Şekil 18. Nüssenberger Hof Pansiyon	28
Şekil 19. Felix Pansiyon	29
Şekil 20. Reflections Camping	30
Şekil 21. Reflections Camping	30
Şekil 22. Angies Hostel	31
Şekil 23. Smyrna Hostel	32
Şekil 24. Oberj Ulukardeşler	32
Şekil 25. Oberj Ulukardeşler	33
Şekil 26. Alem Regency Apart Otel	34
Şekil 27. Akasya Apart Otel	34
Şekil 28. Hyatt Regency İstanbul	42
Şekil 29. Hyatt Regency İstanbul	42
Şekil 30. Otel işleme şeması.....	44

Şekil 31.	Otellerin genel mekanlarının ilişki şeması	45
Şekil 32.	Otellerin fonksiyonel mekanlarının ilişki şeması	46
Şekil 33.	Otelerde iç mekan birimleri ve katlar arası ilişkiler	47
Şekil 34.	Yatak odası ve ıslak hacim plan tipleri	50
Şekil 35.	Sıralı plan şeması.....	53
Şekil 36.	Kule plan Şeması	54
Şekil 37.	Atrium plan Şeması	55
Şekil 38.	Lobi ve diğer mekanların organizasyon şeması	58
Şekil 39.	Fred Lawson'a göre otel kütle biçimleri	75
Şekil.40.	Mekan kavramının grafik anlatımı	77
Şekil 41.	Jacques-François Blondel'e göre cephenin üç önemli açılımı	84

TABLolar DİZİNİ

	Sayfa No
Tablo 1.	Turizm tesislerinde gerçeklesen eylemler tablosu..... 22
Tablo 2.	Bazı öncelikli eylemler ve onlara bağlı pazar alanları tablosu.....22
Tablo 3.	Otellerde geçen yemek süresi tablosu 61
Tablo 4.	Restoran türü ve otel kullanım ve alan tasarım koşulları tablosu..... 62
Tablo 5.	Otel mobilyası tasarım koşulları ve göz önünde bulundurulacaklar tablosu..... 65
Tablo 6.	1980’lerde Ankara otelleri..... 70
Tablo 7.	1990’arda Ankara otelleri..... 71
Tablo 8.	2000’lerde Ankara otelleri..... 72
Tablo 9.	Bir organizasyonda mekanların düzenlenme biçimi 79
Tablo10.	(a) Hotel Etap Altınel genel yerleşim özellikleri analizi,(b) Hotel Etap Altınel mekansal- fonksiyonel özellikler analizi, (c) Hotel Etap Altınel algısal özellikler analizi 85
Tablo 11.	(a) Ankara Hilton Hotel genel yerleşim özellikleri analizi, (b) Ankara Hilton Hotel mekansal- fonksiyonel özellikler analizi, (c) Ankara Hilton Hotel algısal özellikler analizi 88
Tablo 12.	(a) Aldino Otel genel yerleşim özellikleri analizi, (b) Aldino Otel mekansal- fonksiyonel özellikler analizi, (c) Aldino Otel algısal özellikler analizi 91
Tablo 13.	(a) Büyük Hanlı Otel genel yerleşim özellikleri analizi, (b) Büyük Hanlı Otel mekansal- fonksiyonel özellikler analizi, (c) Büyük Hanlı Otel algısal özellikler analizi 94
Tablo 14.	(a) The Golden Princess Hotel genel yerleşim özellikleri analizi, (b) The Golden Princess Hotel mekansal- fonksiyonel özellikler analizi, (c) The Golden Princess Hotel algısal özellikler analizi 97
Tablo 15.	(a) Aktif Metropolitan Otel genel yerleşim özellikleri analizi, (b)Aktif Metropolitan Otel mekansal- fonksiyonel özellikler analizi, (c) Aktif Metropolitan Otel algısal özellikler analizi 100

Tablo 16.	(a) Ankara Sürmeli Otel genel yerleşim özellikleri analizi, (b) Ankara Sürmeli Otel mekansal- fonksiyonel özellikler analizi, (c) Ankara Sürmeli Otel algısal özellikler analizi	103
Tablo 17.	(a) Ankara Sheraton Otel genel yerleşim özellikleri analizi, (b) Ankara Sheraton Otel mekansal- fonksiyonel özellikler analizi, (c) Ankara Sheraton Otel algısal özellikler analizi.....	106
Tablo 18.	(a) Mega Residence Butik Otel genel yerleşim özellikleri analizi, (b) Mega Residence Butik Otel mekansal- fonksiyonel özellikler analizi, (c) Mega Residence Butik Otel algısal özellikler analizi	109

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Giriş

Teknolojideki buluş ve gelişmeler toplumların sosyo ekonomik yapı ve güçlerini artırmakla birlikte kara, deniz, hava ulaşım yol ve araçları geliştirerek insanların hızlı bir şekilde seyahat etmesini sağlamıştır. İlk zamanlarda zorunlu olarak yaptıkları seyahatleri; günümüzde meraklarını gidermek, dinlenmek, eğlenmek, kültürel ve sportif ilişkilerde bulunmak şekline dönüştürmüşlerdir. Böylece turizm olgusu doğmuştur.

Sadece bir yer değiştirme hareketi olarak başlayan turizm, günümüzde başlı başına bir sektör haline gelmiştir. Anadolu'da Hanlar ve Kervansarayların yapımı ile başlayan gelişim sürecinin sonunda oteller turizm sektörünün başta gelen elemanları olarak karşımıza çıkmaktadır. Bugün çağdaş yaşamın vazgeçilmez öğeleri olan konaklama yapılarından oteller çalışma kapsamı olarak ele alınmıştır.

Bilindiği gibi günümüzde turizm yatırımlarının en önemli bölümünü konaklama tesisleri oluşturmaktadır. Değişen yaşam standartları, nüfus artışı, insanlar ve toplumlararası ilişkilerin fazlaşması, sosyal, ekonomik ve siyasal düzen ile konaklama tesisleri sadece gecenin geçirilip yemek yeme ihtiyacını giderildiği mekanlar olmaktan çıkmıştır. Çok daha kapsamlı düşünülmesi gereken mekanlar halini almıştır.

1.2. Sorunun Belirlenmesi

Turizm bir anlamda da bir ülkenin; insanın dinlenme ve eğlenme gereksinime karşılık verebilecek, doğal; kültürel, geleneksel, görsel ve benzeri değerlerinin pazarlanmasıdır. Bu pazarlama ne denli doğru olursa o denli yarar sağlayacaktır. İşte bu pazarlamanın kaliteli olmasını sağlayacak araçlardan biri mimari olacaktır. Söz konusu pazarlamanın gerçekleştirilebilmesi için gerekli alt yapının, amaca hizmet edebilmesi için gerekli unsurlardan biri de doğru tasarlanmış turizm yapıları oluşturmaktır. Alt yapıyı sadece turistlerin konaklayabileceği binalar olarak kabul etmek büyük bir yanılgı olacaktır. İçinde yaşanacak söz konusu çevre ülkenin bütünüdür. Dolayısıyla doğru ve yerinde bir mimari yaklaşım aracılığı ile ülke genelinde insan, doğa ve yapay çevre arasında kurulacak ilişkiler zinciri ve denge, turizm için gerekli alt yapı olacaktır.

Turizm yatırımlarının en önemli bölümünü konaklama tesisleri oluşturmaktadır. Gelişen teknoloji, nüfus artışı, uluslar arası ilişkilerin artması, kısaca insan ufkunun genişlemesi farklı toplumları ve değerleri tanıma merakını doğurmuş, bununla birlikte konaklama tesisleri yalnız gece konaklanacak mekanlar olmaktan çıkmıştır. Belirli bir kesime hitap eden tesislere sahip bir ülke, turizmde kalkınma konusunda ancak belli bir yere kadar gelebilir. Bu nedenle konaklama tesisleri her tarz ve kültüre hitap edebilmelidir.

20.yüz yılın ilk yarısında meydana gelen gelişmelere paralel olarak otelcilik endüstrisi çok önemli hale gelmiş, bu da beraberinde kendini çağın son gelişmelerine uyduran, her türlü gereksinime anında ve istenen şekilde cevap veren bina, donanım ve personele sahip otel arayışına gidilmiştir.

1.3. Çalışmanın Amacı

Otel mimarisi ve iç mimarisi çok detaylı ve zor bir iştir. Otellerde iç mekan düzenlemesinde ve tasarımında renkleri, formları, kullanılan malzemeleri, mekanların büyüklükleri çok iyi bir şekilde belirlenip düzenlenmelidir. Ancak bu şekilde doğru sonuca gidilir, müşteri memnuniyeti ile turizm de hak edinilen yere gelinilebilir.

Bu çalışma kapsamında turizm ve dolayısıyla ülke ekonomisi açısından son derece önemli olan otel kavramının genel yerleşim özellikleri, mekansal-fonksiyonel özellikleri ve algısal özellikleri başlıklarıyla irdelenmesi amaçlanmıştır.

Bir ülkenin mimarisi o ülkenin gelişmişliğinin bir göstergesidir ve turizm tesisleri de mimarinin en çok dikkat edilmesi gereken mekanlardır. Bir pazarlamadan söz ediyorsak bu pazarlamanın en iyi şekilde sağlanması için mimarinin en iyi şekilde hizmet etmesi gerekmektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca belirlenen 6 ilden biri olan Ankara ili otelleri örneklem alanını oluşturmaktadır. Tezde amaç, otel yapılarının mekansal organizasyon özelliklerinin ortaya konması ve analiz edilmesi için bir yöntem önerisi oluşturmaktır. Sonuçta elde edilen bulguların yeni otel tasarımları için veri olabileceği, iç mimarlık eğitim programlarında kullanılacak kuramsal bilgi oluşturacağı ve yeni tasarımlar için tasarıma veri olabilecek veriler elde edileceği düşünülmektedir.

2. KONAKLAMA TESİSLERİ, TARİHSEL GELİŞİMİ, KONAKLAMA TESİSLERİNİN SINIFLANDIRILMASI VE OTELLER

2.1. Konaklama Tesisleri ve Tarihsel Gelişimi

Günümüzde, milyonlarca insan günlük hayatlarını devam ettirdikleri yerlerden geçici süreler için başka yerlere hareket etmektedirler. Bu yer değişimi esnasında, ulaşım olanaklarından yararlanılmakta ve varılan yerdeki konaklama birimleri kullanılmaktadır [1].

Turizm olgusunun odak noktasını ise insan oluşturmaktadır. Kişi çeşitli nedenlerle dinlenme, kültürel, sosyal yönlü ilişki arama, spor, ekonomik, politik ve sağlık gibi sebeplerle turizm olayına katılmaktadır. Gelişmelere rağmen Türkiye’de turizm olgusu olması gereken yerde değildir. Ülkemizde konaklama endüstrisinin geçmişi yıllar öncesine dayanmaktadır. Bunun da sebebi; insanların yüzyıllar boyunca çeşitli amaçlarla seyahat etmiş ve bu seyahatleri süresince konaklama gereksinmelerine cevap verebilecek basit veya gelişmiş bir konaklama tesisi aramış olmalarıdır [2].

Günümüzde büyük kitleleri ilgilendiren bir olgu haline gelen turizm, ülkeler veya bölgelerde meydana getirdiği ekonomik, sosyal, kültürel ve hatta politik etki ve ilişkiler açısından önemli sonuçların doğmasına neden olmaktadır.

Bu olay, XX. Yüzyıla özgü modern bir olay olarak görülmesine karşın, yer değiştirme insanlık tarihi kadar eskidir. İnsanlar yüzyıllar boyunca çeşitli neden ve amaçlarla buldukları yerin dışındaki başka bir coğrafi mekana hareket etmişlerdir. Dinamik bir yapıya sahip olan bu hareket, çeşitli dillerde değişik kavramlarla ifade edilmektedir. Son olarak, bu dinamik olayların gelişimi ve birçok terimin doğurduğu karışıklık sonucu, tüm dikkatler tek bir sözcük üzerine toplanmıştır; bu sözcük turizmdir [3].

‘Turizm; gelir getirici etkinlikler dışında kalan boş zamanlarımızın hemen hepsini içine alan bir seyahat; bundan doğan konaklama, yeme – içme, ulaşım, eğlence gibi hizmetle ve ilişkiler bütünüdür.’(T.C Turizm Bakanlığı 1996:44) .Bilimin ve teknolojinin gelişmesiyle birlikte insanların tatil, dinlenme, sağlık, kültür, spor, avlanma, diğer toplulukları tanıma vb. amaçlarla sürekli olarak buldukları yerlerden ayrılarak, yurtiçi ve yurtdışı yörelere doğru hareketliliği ile turizm kavramının önemi artmıştır.

'Turizm bölgelerinde ve turizm merkezlerinde devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin, yapılmış imar planları uyarınca, kamu yararına korunmasına veya kamu yararına kullanılmasına katkıda bulunacak yapı ve tesislerdir'. Maddesi 12.03.1982 'de kabul edilen 2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu ve ilgili yönetmeliğinde turistik konaklama yapıları için yapılmış olan tanımdır.

Konaklama sektörü turizmin en önemli alt kollarından biridir. Değişen ve gelişen yaşam şartlarıyla birlikte bu sektör kendini yenilemekte ve sürekli bir değişim içinde bulunmaktadır. Bu bölümde konaklama tesislerinin tarih içindeki gelişimi incelenecektir.

2.1.1. Cumhuriyet Öncesi Türkiye' de Konaklama Tesisleri ve Tarihsel Gelişimi

Anadolu' da konaklama hizmetlerinin geçmişi eski hanlara ve kervansaraylara dayanmaktadır. Türklerde hanlar Selçuklu ve Osmanlı hanları olarak iki bölümde incelenir. Selçuklu hanları, daha çok sayıda yapılmıştır. Bunun nedeni de Selçuklu zamanında Anadolu'da belli bir dengenin daha kurulmamış olması nedeniyle hanların yapısına daha çok özen gösterilmesidir. Çünkü hanlar aynı zamanda erzak deposu ve savaş için korunma merkezi olarak da kullanılmıştır. Aynı zamanda doğu batı ticaret yollarının bu bölgeden geçmesi nedeniyle de ayrı bir önemi vardır.

Büyük göçler sırasında (M.Ö.400 yıllarında) Orta Asya Türklerinin uzak ülkelere gitmelerini sağlayan önemli faktör daha o çağlarda atı ehlileştirilmiş ve tekerlekli araba yapımını öğrenmiş olmalarıydı. Böylece at ve araba ile göç eden Türkler' de yolculuklarını daha rahat yapabilmeleri için konaklama ve konak fikri gelişmiştir [4].

Türkler, Anadolu'yu yurt edinme çabaları ile birlikte, başkentleri çevresinde ve bu ticaret merkezleri doğrultusunda, iyi bir karayolu ağda meydana getirmişlerdir. Bu karayolu ağı boyunca, o zamanlı taşıtların genellikle bir günde gidebilecekleri uzaklıkta yolcuların ve kervanların barınabilecekleri hanlar yapmışlardır. Bu gelenek Osmanlılar zamanında da sürdürülmüştür [5].

Anadolu'da konaklama yapılarına ilk olarak Selçuklular devrinde rastlıyoruz. Bu devirde konaklama yapıları, ticaret eşyası taşıyan kervanların ve gezi amacıyla yolculuk yapan insanların konaklamalarını, geceyi kapalı bir yerde geçirmelerini sağladı. Ana yollar üzerinde birbirlerine yaklaşık bir günlük mesafelerde yapılan Hanlar, daha büyük yapılar olarak da Kervansaraylar' dır [6].

Osmanlı devrinde ise, Anadolu'daki siyasi birlik sağlandığı ve de ticaret yollarının başka bölgelerden de sağlanması sebebiyle daha az sayıda ve şehir içlerinde hanlar ve avlulu açık tip han olarak ikiye ayrılmaktadır [6].

'Konaklama tesisleri şehirlerarası hanlar ilk defa ortaya çıkan tiplerdir. Şehir hanlarıysa ticari bölgelerin gelişmesiyle ortaya çıkmıştır. Orta Doğu ve Batı Asya da sırasıyla ribat, kervansaray, han gibi isimler alırken, batıda Cermenlerde Fondaco ve Romenlerde Mansiyon olarak anılır, fakat şehirlerarası yollarda can ve mal emniyetini sağlayan konak yerleri olarak aynı amaca hizmet ederlerdi.'" [7].

Konaklama ihtiyacı, ilk çağlardan bu yana insanlar yolculuk ettikçe süregelmiştir. Konaklama yapılarının ilk örnekleri Roma İmparatorluğu döneminde oluşan hanlardır. Bu dönemde hancılık profesyonel bir meslek olarak kabul edilmiştir. Bu hanların sahipleri aileleri ile oturdukları evin bazı bölümlerini seyahat edenlere kiralyor ve yolcular bir ev ortamında çoğu zaman tanımadıkları kişilerle aynı odada kalıyordu. Orta Doğu 'da gelişen diğer bir konaklama yapısı da kervansaraylardır.11.yüzyılda, Ortaçağ'daki manastırlar ve manastır kiliseleri yolcuların konaklama gereksinimini karşılamıştır [8]. 13. yy'da Selçuklular döneminde inşa edilen ' Sultan Hanlar ' konaklama yapılarının tarihinde önemli bir yer tutmaktadır.

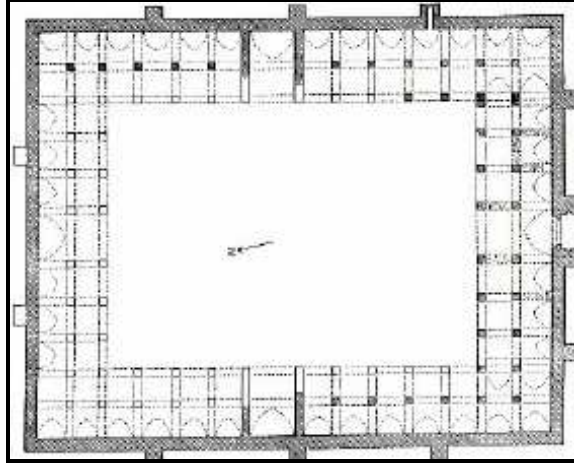
Türkiye'de konaklama yapılarının kökenini han ve kervansaray yapılarına dayanmaktadır. Han ve kervansarayların ilk örnekleri olarak da ribatlar kabul edilmektedir [9].

İlk Anadolu Türk Devleti olan Selçuklular döneminde en önemli ticaret merkezleri Konya, Aksaray, Kayseri, Sivas, Erzurum, Diyarbakır-Harput-Malatya-Kırşehir-Ankara olmuştur. Bu merkezlerde çok sıkı kervan yolu şebekesi kurulmuş ve bu yollar üzerinde han ve kervansaraylar inşa edilmiştir.

Türkler Anadolu'yu yurt edinme çabaları ile birlikte, başkentleri çevresinde ve ticaret merkezleri doğrultusunda, iyi bir karayolu ağda meydana getirmişlerdir. Bu karayolu ağı boyunca, o zamanlı taşıtların genellikle bir günde gidebilecekleri uzaklıkta yolcuların ve kervanların barınabilecekleri hanlar yapmışlardır. Bu gelenek Osmanlılar zamanında sürdürülmüştür [5].

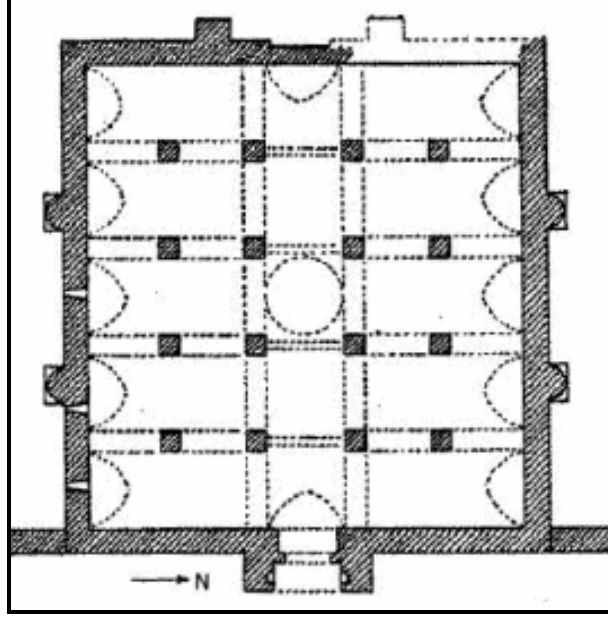
Genellikle ana yollar üzerinde inşa edilmiş olan kervansaraylar mekansal organizasyonlarına göre 3 ana tipe uygulanmıştır [10].

1. Tip: Açık avlulu tip
 2. Kapalı-avlusuz ti
 3. Karma tip
- Açık avlulu tip: ortadaki eyvanlı avlunun etrafında revaklı kısım ya da odalar yer almaktadır. Genellikle iki katlı yapılardır. (Şekil 1)

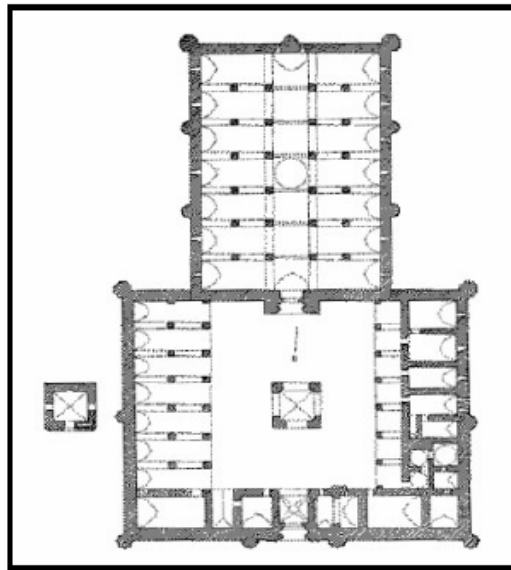
Şekil 1.Evdir Han Kat Planı [10].

- Kapalı avlusuz hanlar kare yada dikdörtgen tek bir mekandan oluşmaktadır.(Şekil2)

Şekil 2. Burdur Susuz Han Kat Planı [10].

- Karma tip 1. ve 2. tipin bir araya gelmesiyle türemiştir. En büyük ve görkemli kervansaraylar bu tipte yer almıştır. (Şekil 3)

Şekil 3. Sultan Han [10].

İslam toplumlarına Araplar yoluyla girmiş olan ya da adı dolayısıyla Araplara mal edilen 'ribat' sonunda kökeni bakımından İç Asya ve Türklere ait bir kurum haline gelmiştir. Bu arada Arapça ribat sözcüğünün yanı sıra kervansaray ismi ortaya çıktı ve ribatın en son şeklinin asıl yaygın ve egemen adı haline geldi.[11]

Kervansaray yapılarının çıkış nedenini Uzak doğu ve Avrupa arasındaki sıkı alışverişe bağlamak yerinde olur. İnsanların güzele ve değerli eşyaya olan tutkusu kervanların Orta Asya steplerini ve çölleri aşmasına neden oluyordu. Böylelikle ipek yolu gerçekleştirildi. Bu yolda seyahat edenlerin güvenliklerinin sağlanması ticaret için önemliydi. Ribat adı verilen binalar bu gereksinim sonucu doğdu. Bu askeri motellere Türkler (Araplar da olduğu gibi) ribat adını verdiler.[12]

Kervansarayların inşa edilmesinin nedenleri:

1. Zengin ticari eşya nakleden kervanlara sınırlarda düşman ve göçebe baskınlarından korunabilecekleri, güvenli konak yerleri sağlamak. Bundan dolayı kervansaraylar surlarla çevrilmiş, surları üzerinde kule ve burçlar inşa edilmiş, kapıları demirden yapılmış ve bu nedenle her türlü tehlikeye karşı koyabilecek bir savunma tertibatıyla donatılmışlardır.
2. Yolcuların konakladıkları ve geceledikleri bu yapılarda her türlü gereksinimlerini temin etmek ikinci amaç idi [13].
3. İmparatorluğun başından beri ortaya çıkan Osmanlı şehir hanlarında kervansaraylara göre daha gelişmiş bir plan şeması vardır. Han artık iki katlı olmuş; zemin katlar depo, ahır, tamirhane gibi servis kısımlarına ayrılmış, üst kat ise tamamen yolcuların konaklaması için kullanılmıştır.

Anadolu da Osmanlı imparatorluğu kurulduktan sonra kervansaray yapımı daha sistemli, programlı bir şekilde devam etmiştir. Kervansaray ve hanlar Anadolu Selçukluları döneminde yapılanlara bazı yönlerden benzer olmalarına rağmen dönemin koşullarından etkilenmiş ve farklılaşmıştır [13].

Selçuklular zamanında şehirlerde, Hint ve Çin ticaret yolları Selçuk şehirlerine bağlayan yollar üzerinde birçok han ve kervansaray inşa edilmiştir. Bunun ardından Osmanlı Türkleri de aynı tesisatı mükemmelleştirerek yeni fethettikleri yerlerde bu tür yapılar inşa etmişlerdir. Böylece belirli devirlerde, şehirler ve yollar üzerinde Osmanlı

imparatorluğu içerisinde hanlar yapılmıştır. Bu binaların bazıları kerpiçten, bazıları ahşaptan fakat büyük bir kısmı taş ve tuğladan inşa edilmiş kale kadar kuvvetli muazzam ve ihtişamlı yapılardır [14].

Anadolu’ da 13.yy.dan başlayarak inşa edilmeye başlayan han ve kervansaraylar buldukları bölgelere mimari açıdan değer katacak özelliklere sahiptir. Korunarak yada harap halde günümüze ulaşmış olanlar dahi bugün kentlerimize anlam kazandırmaktadır. Öyle ki sonradan oluşmuş kent ve kasabaların bazıları barındırdıkları kervansaray ve handan isimlerini almışlardır [13].

Osmanlı imparatorluğu 15.ve 17.yüzyıllar arasında en parlak devrini yaşamıştır. Sosyal, politik, ekonomik alanların yanı sıra sanat ve mimarlık alanında da en üst seviyeye ulaşmıştır. Mimar Sinan’ın da bu dönemde yaşaması ve eserlerini oluşturması döneme ayrı bir kimlik kazandırmıştır ve mimarlık evrensel düzeye erişmiştir. Kent içlerinde ve menzillerde çeşitli hanlar, kervansaraylar ve içlerinde kervansarayları barındıran külliyeler gerçekleştirmiştir. Osmanlı dönemi kervansaraylarını birçok araştırmacıya göre iki başlıkta toplanmıştır [15].

1.Menzil Hanları: Osmanlı imparatorluğunu kateden kentler arasında ve hac yolları üzerinde, bu yollarda seyahat eden tüccar gezginlerin güvenliğinin sağlanması ve dinlenmelerini sağlamak için yapılmış yapılardır. Issız han(Şekil 4) bu han gurubuna girmektedir.

Şekil 4. Issız Han [15].

2.Kent Hanları: Osmanlı döneminde kentlerde, ticaret merkezlerinde yapılmış hanlardır. (Şekil 5)Kente ticaret yapılması ve tüccarların konaklaması amacıyla yapılmış yapılardır.

Şekil 5. Sultan Süleyman kervansarayı [16].

Türklerde hanlar Selçuklu ve Osmanlı hanları olarak iki bölümde incelenir. Selçuklu hanları, daha çok sayıda yapılmıştır. Bunun nedeni de Selçuklu zamanında Anadolu' da belli bir dengenin daha kurulmamış olduğundan hanların yapımına daha çok özen gösterilmesidir. Çünkü hanlar aynı zamanda erzak deposu ve savaş için korunma merkezi olarak da kullanılmıştır. Aynı zamanda doğu batı ticaret yollarının bu bölgeden geçmesi nedeniyle de ayrı bir önemi vardır [6].

2.1.2. Cumhuriyet Döneminde Türkiye'de Konaklama Tesisleri ve Tarihsel Gelişimi

Geçici konaklama yani daha geniş anlamıyla turizm sektörü, 1923'de yeni bir toplumsal dönüşüm sürecinde, tepeden tırnağa her kurumuyla yeniden yapılaşma içine giren Türkiye Cumhuriyetinde önemli bir yere sahip olmuştur.

Cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte Türkiye her alanda yeniden bir yapılanma içine girilen bu dönemle birlikte konaklama alanında da farklı bir süreç başlamış oldu. Geçmişin otelleri hizmet vermeyi sürdürürken dönemin batılı şartlarına uygun yeni oteller açıldı. Konaklama yapıları kendi içinde sınıflara ayrılırken, Turizm konaklama yapılarını birinci

derecede etkilediği bir faktör olarak görüldüğü bu dönemde turistik tesis kavramı belli bir süreç içinde gelişti [4].

Türkiye’de modern anlamda ilk otelcilik ise 1892 yılında, Wagonlit (Uluslararası yataklı ve yemekli vagonlar) tarafından getirilen misafirlerin ağırlanması için yaptırılan Pera Palas Otelidir.(Şekil 6.a,b)1841’de Türkiye’nin ilk okulu olma sıfatını taşıyan İstanbul Otel d’angleeter ve 1892’de İstanbul’da açılan Büyük Londra Otel(Şekil 7) turistik anlamda büyük önem taşıyan ve gelen misafirler açısından duyulan memnuniyet turizmin bir başka açıdan gelişmesinde önemli bir faktör olmuştur.

(a)

Şekil 6. İstanbul Pera Palas [17].

Şekil 6'nın devamı

Şekil 7. Büyük Londra Oteli[18].

Özellikle, 1924 yılında, Cumhuriyet ilanından hemen sonra Hakimiyet-i Milliye (Ulus) Meydanı'nın düzenlenmesi ve heykeltıraş Heinrich Krippel tarafından yapılan Ulus Anıtının açılması ile önem kazanan meydanın köşesinde, Hotel d'Angora ağırlıklı olarak İstanbul'dan gelen Mebuslara (milletvekili) hizmet vermektedir. Otelin, o döneme göre modern olduğunu, kalorifer ve banyo tesisatının bulunduğunu, telefon bağlı olduğunu bilinmektedir [19].

Cumhuriyetin ilanıyla birlikte Eğlence mekanlarında çeşitlilik ve sayıca artış bu dönüşümle başlamış, lokantalar, pavyonlar, barlar ve meyhaneler açılmıştır. Ulus'ta 1925'de Fresko'nun Barı ile 1926'da Elhamra Barı ilk açılanlardandır. Bu mekanlar, seçkinlerin kullanımına uygun olmadığı için, bir emirle İstanbul'dan getirilen Baba Karpıç'e, önce Taşhan'ın avlusunda, daha sonra Belediye Dükkanları Sitesinde, Karpıç Lokantası açtırılmıştır. Politik kadroların ve bürokratların, bu yeni mekanları kullanarak, balolara ve asri düğünlere katılarak halka örnek olmaları beklendiği için bu tür mekanlar, devlet desteği ile oluşturulmuştur [20].

Türkiye de 1943–1950 yıllarından itibaren önem verilmeye başlanan turizmin bir sanayi haline getirilmesi gerektiğine inanılmış ve 13 Mayıs 1953 tarihli ve 6086 sayılı 'Turizm Endüstrisini Teşvik Kanunu' yürürlüğe konmuştur. Bunun ardından ise 2 Temmuz 1963 yılında Türkiye'nin turistik imkanlarını ortaya çıkarmak, değerlendirmek ve tanıtmak amacı ile 'Turizm Tanıtma Bakanlığı' kurulmuştur [21].

1950–60 döneminde, ülkede kapitalizmin nimetleri yaygınlaşmıştır. Bu dönemde enflasyonist politika, tüketimi arttırırken, bürokrasinin eski maddi gücünü azaltmış, ekonomik kazanç ve tüketim alanına yeni modelleri sürmüş ve tüketimi arttırmıştır. Böylece tüketime karşı olan geleneksel muhafazakar ideoloji de değişmiştir. Pazarın bollaşmasıyla sayıca artan ve çeşitlenen eğlence mekanlarından kazanç sağlama payı da artmıştır [22].

Türkiye 'deki köklü turizm çalışmaları ise, 1950 yılında başlamıştır. Tarihte, Osmanlı devleti'ndeki ilk önemli turizm olayları, Aya İrini Kilisesi'nin 1846 'da Askeri Müze'ye dönüştürülmesi, 1863' te Sergi-i Umumi-i Osmani adlı bir ulusal fuarın açılması ve aynı yıl İstanbul da bir seyahat acentesinin kurulmasıdır [23].

1950 yılından sonra ise, yeni bir ulaşım aracı olan uçak ve havayolu şirketleri konaklama endüstrisini büyük ölçüde etkilemiştir. Kullanılan uçakların büyümesi ve hızlanması, 1952 ' de başlayan turist bileti uygulaması ve 1958 'de başlayan ekonomi sınıfı uygulaması, havayolu ile yolculuğun ucuzlamasını ve uzun mesafeli yolculuklar için daha

cazip olmasını sağlamıştır. Havayollarıyla ortaya çıkan kitle turizmi anlayışı, geniş programlı büyük otellere olan talebi arttırmıştır [24].

1952 yılında Türkiye'nin NATO üyeliğine kabul edilmesiyle birlikte batıyla olan ilişkiler artmıştır. Bu gelişmeler ileride Ankara'yı da yakından etkileyecek olan 1955 yılında Hilton'un (Şekil 8) emekli sandığı ile birlikte İstanbul'da zincir otel kurma düşüncesiyle otelcilik alanında yeni bir sayfa açmıştır.

Şekil 8. Hilton Otel [25].

Otel işlev çözümünde klasikleşmiş bir başyapıt olan, uluslar arası üsluptaki İstanbul Hilton Oteli bağlamsal ya da imaj yaratma endişelerinin dışında gerçekleşmiştir

1960 sonrası, sanayileşmenin ve kırdan kente göçün hızlandığı, planlı ekonominin başladığı bir dönemdir. Bu dönemde büyük arazilere yayılan gecekondular alanlarında yeni yaşam tarzları kurulmuştur. Ayrıca başta Almanya olmak üzere çeşitli Avrupa ülkelerine işçi akınlarının başlamasıyla, Batılılaşma sürecinde yeni bir biçim oluşmuştur. Avrupa'ya gidenlerin karşılaştıkları çarpıcı ve sarsıcı yeni yaşam biçimi, türlü biçimlerde anayurda aktarılmış ve Batılı tüketim alışkanlıkları yerleşmiştir. Farklılaşan toplumsal ve kültürel yapı ile birlikte ekonomik politika ve yönetimde çok partili döneme geçiş –bulvarların açılması, apartmanlaşma vb.- kentsel mekanın tüketim kalıplarında da etken olmuştur. Dolayısıyla, Avrupa'ya göçle gelişen serbest kültür değişimi ve Amerikan Kültürü'nün yaygınlaşması, mekanları da etkilemiştir. Bu dönemde kentsel yaşama Oda Tiyatrosu,

Yeni Sahne ve özel tiyatrolar, sinemalar, Piknik, Kantin Cevat Lokantaları, Yaprak, Falmingo, Penguen Pastaneleri, Konak Otel, Kent Otel, Dedeman Otel gibi çok sayıda yeni eğlence mekanları katılmıştır.

Cumhuriyetin ilk yıllarında yaşanan sıkıntıların, çözülmesi acil problemlerin ve dönemin iktidarlarının ekonomik gelişme anlayışının yanı sıra bu dönemde tüm dünyada görülen istikrarsız siyasal konjonktüründe büyük etkisi vardır. 1960 sonrası turizm sektörü için en önemli gelişme, bir hizmet sektörü olarak kabul edilip “kalkınma planları”na alınmasıdır. 1963 yılında kurulan Turizm Bakanlığı’nın ardından günümüzde 4000’den fazla seyahat acentasının üyesi olduğu Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği (TÜRSAB) kurulmuştur [26].

1970’li yıllar turizm açısından Türkiye için önemli gelişmeler yaşanmıştır. İnsanlara tatil anlayışının yerleşmesi ve yerli otomobil sahipliği, bireysel seyahat hareketlerinin artmasına neden olmuştur. Yurt içi ve yurtdışına yapılmış ve seyahat acentacılığı yasal bir zemine oturtularak Türkiye Seyahat Acentaları Birliği aynı tarihte kurulmuştur.[27]

Balkan Savaşı sonunda Rumeli vilayetlerinin çoğunun kaybedilmesiyle, batıdaki Türk sınırları İstanbul’a çok yaklaşmıştı. İstanbul Boğazı’nın ele geçirilmesi de oldukça kolaylaşmıştı. Bu yüzden devlet merkezinin İstanbul’da kalması tehlikeli ve sakıncalı görülerek, başkentin Anadolu içinde başka bir şehre taşınması düşünülmüştü. Savaş yıllarında en çok saldırı batıdan gelmekteydi ve Ankara bu saldırılara hayli uzak kalıyordu.27 Aralık 1919 tarihinde, başta Mustafa Kemal Paşa olmak üzere temsil heyeti Ankara’ ya gelerek 29 Aralık 1919’da yayımlanan bir tebliğ ile bütün mebuslara toplantının Ankara’da yapılacağını duyurmuştur. Bu genelgeden sonra 23 Nisan 1920’de kurulan Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetinin idare merkezi Ankara olarak ilan edilmiştir.13 Ekim 1923’te Türkiye Cumhuriyeti’nin ilanından sonra, şehir giderek büyümüş, yepyeni, büyük ve modern bir görünüm kazanmıştır [28].

1924 yılında Türkiye ’nin ilk yataklı vagonunun hizmete girmesi, denizcilik alanında Seyir Sefain İdaresinin kurulması ve 1925 de kurulan ve 1933 de Türk Hava Yolları işletmesi adını alan Türkiye Teyyare Cemiyetinin kurulması Türkiye turizminin gelişmesinde önemli rol oynamıştır.1898 yılında İstanbul’da kurulan ve Türkiye’nin ilk otelcilik uzmanı okulunun çalışmalarının yapıldığı Pera Palas ve 1841 de Türkiye’nin ilk okulu olma sıfatını taşıyan İstanbul Otel d’angleeter ve 1892’de İstanbul’da açılan Büyük Londra Otel’i(Şekil 9) turistik anlamda büyük önem taşıyan ve gelen misafirler açısından

duyulan memnuniyet turizmin bir başka açıdan gelişmesinde önemli bir faktör olmuştur [27].

Şekil 9. İstanbul Pera Palas [6].

İstanbul kentinin yanı sıra cumhuriyet döneminde başkent Ankara’da da konaklama amacı ile çeşitli otelle yapılmaya başlanmıştır. Bunlardan ilki Roma devrinde, ikincisi 17.yy’da Osmanlı İmparatorluğu zamanında, üçüncü ve en önemli yükselişi ise 1923 yılında Cumhuriyetin ilanı ile başkent olarak seçilmesiyle olmuştur. Bir ülkenin başkenti, aynı zamanda o ülkenin öncü kentidir. Bu nedenle Ankara başkent seçildikten sonra Türkiye Cumhuriyetini simgeleyen ve temsil eden bir nitelik kazanmıştır. Bu da tüm kentin fiziksel, sosyal, kültürel ve ekonomik çehresinin yeniden ele alınıp başkent standartlarına kavuşmasını sağlamakla mümkün olmuştur. Ankara kenti bu yoğun yapılaşma çalışmaları içerisinde bazı sorunlarla karşılaşmıştır [6].

Ankara’nın gerçek değeri Kurtuluş Savaşı ile ortaya çıkmıştır. Atatürk Kurtuluş Savaşı’nın başlangıcında “Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Heyet-i Temsiliye Reisi” olarak 27 Aralık 1919’da Ankara’ya gelmiştir. Eski başşehir İstanbul işgal altında ezilmekteydi. Bu durumda küçük bir şehir olan Ankara, Kurtuluş Savaşı hazırlıkları

yapabilmek için yurdu çepeçevre sarmış düşman güçlerine en uzak yer, en uygun karargah oldu. Hükümet merkezi olarak Türk politikasının başlangıç noktası olan Ankara, tarihten bu yana gerek şehircilik yönünden gerekse Türk toplumunun sosyal politik yaşamında büyük bir yer işgal etti [29].

Cumhuriyetin ilk yılları ile beraber Ankara'da bir yoğunlaşma dönemi başlamıştır. Başkent olmanın gerektirdiği hizmetleri verebilecek bir şehir kurulması amacı ile başlatılan alt ve üst yapı inşaatları önce ticari hayatı canlandırmıştır. Bunun yanı sıra inşaat malzemelerini karşılamaya yönelik küçük imalathaneler kurulmuştur. Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu, Sümerbank ve Etibank gibi kamu sanayi kuruluşlarının ve bu kuruluşlara bağlı fabrikaların Ankara'da yapılmış olması, bu fabrikalara yan sanayi olarak çalışan küçük boyutlu özel işletmelerin kurulmasını teşvik etmiştir [28].

Çağdaş kalıplarla dinlenme, eğlenme ve kültürel aktiviteler için (pastaneler, pavyonlar, sinema ve tiyatrolar vb. gibi) yeni mekanların hızla yaratılması için çözümler, 1930'lardan sonraki imar planları ve faaliyetleri ile geliştirilmiştir. Lörcher Planı (1920-32) ile -Cumhuriyet öncesi Ankara'da eğlence mekanlarının yoğunlaştığı- Taşhan çevresindeki bazı imar faaliyetleri ve yeni konut alanlarına paralel olarak açılan cadde ve sokaklar, yeni eğlence mekanlarının yer seçiminde belirleyici olmuştur [30].

Eğlence mekanlarında çeşitlilik ve sayıca artış bu dönüşümle başlamış, lokantalar, barlar ve meyhaneler vb. mekanlar açılmıştır. 1925'te Cumhuriyet Halk Fırkası'nın girişimleri ve valilerin öncülüğünde, diğer illerde de resmi balolar düzenlenmesi kararı alınmıştır. Bu balolar, Batılılık imajı sunmak ve nasıl "medeni" olunacağını anlatmak için okul işlevi görüyordu. Tango, çarliston, swing gibi Avrupa'da moda olan müzik ve danslar, Gazi Orman Çiftliği'ndeki Marmara ve Karadeniz Havuzları kenarındaki lokal ve gazinolarda ve evlerde verilen partilerde uygulanıyor, bunları bilmemek ayıp olduğu için özel dersler alınıyordu [31].

Ankara'da cumhuriyetin ilanıyla barınacak yer yokluğundan geçici konaklamının sağlandığı yer Cumhuriyet öncesi yapılmış olan özel kişilere ait Taşhan oteli ,Hamam önünde bekar odaları ya da yerli ailelerin yanında pansiyonerlik olmuştur.[32]Bulunduğu bölgeye uzun süre ismini veren 150-200 yatak kapasitesine sahip ,savaşta bir müddet hastane olarak kullanılan Taşhan oteli (Şekil 10) 1924 yılında günün değişen koşullarına ayak uydurmak amacıyla birçok değişiklik geçirerek lüks hale getirilmiştir [33].

Şekil 10. Ankara Taşhan görünüş [33]

1900'lerin başında iki küçük konaklama yerinin olduğu Ankara'da Cumhuriyetin ilanından sonra gereksinime cevap vermek için konaklama sektöründeki yapılar çoğalmış ve 1928'lerin sonuna doğru sayıları 10'a çıkmıştır. Bu oteller sadece konaklamak için değil, Ankara bürokratlarının ve ailelerinin bir araya geldiği, yemek yiyip sohbet ettiği, yabancıların uğradığı ,resmi toplantıların yapıldığı siyasi kararların alındığı yerlerdir. Bu otellerden bazıları Aydın Palas, İstanbul palas,konfor palas,park palas,Ankara palas,belle vue palas,taşhan palas,meydan palas ve büyük oteldir.[6]Modern yaşamın sergilenmesi amacıyla 1926-27 yıllarında Ulus Meydanı düzenlenerek, Meclis'in karşısına Şehir Bahçesi ve 1928'de Cumhuriyetin kadrolarıyla yabancı ülke temsilcilerinin bir araya gelebileceği ve eğlenebileceği Ankara Palas yaptırılmıştır.[31]

Modern anlamda yapılan ilk otel mimar Kemalettin tarafından bitirilen Ankara Palas'tır. Cumhuriyet'ten hemen sonra bir otel olarak düşünülmüştür. Ama otelden çok, Cumhuriyet'in ilk yıllarında çok önemli siyasal ve toplumsal kararların alındığı, uygulamaya geçirildiği, 29 Ekim'lerde Cumhuriyet balolarının yapıldığı bir mekan olmuştur. Binanın yapımına 1924 tarihinde başlandı ve açılışı 1927'de yapılmıştır. Cadde yönündeki ana giriş bir "taç kapı" olarak düşünülmüştür. Bu oldukça yüksek ana girişin üzerindeki ahşap kubbe, zemin katın sivri kemerli pencereleri, giriş-teki sütunlar hep o yılların mimari anlayışını yansıtan çizgilerdir. Taç kapıdan geçtikten sonra, sağa sola

uzanan koridorların önünde büyük balo salonu, onun sağ yanında da, önü büyük teraslı çay ve yemek salonları vardır. 60 odalı binanın 16 odası bu kattadır. Yukarı kattaki 44 odanın her birinin önünde küçük birer balkon yer alır. Ankara Palas'ın (Şekil 11)dış cephelerindeki süslemelerde Selçuklu ve Osmanlı mimarisinden etkiler vardır. Ön cephenin iki yanındaki kuleler, binayı örten ahşap çatı, girişteki kemerin üstündeki Rumi motifler, balkon korkuluklarındaki geometrik çizgiler ve alt yüzü nakışlarla bezeli geniş saçaklar 1920'ler - 30'lar Türkiye'sinin havasını yansıtmaktadır. Bu yapı 1980 sonrasında Devlet Konukevi olarak kullanılmaya başlanmıştır [34].

Şekil 11. Ankara Palas Hotel [34]

2.1.3. 1980 Sonrası Konaklama Tesisleri

Gelişen dünya turizminden pay alabilmek için 1980'lerden beri Türkiye'de de konaklama endüstrisinde hızlı gelişmeler gözlenmektedir. Bu dönemde oteller mimarileri ve müşterilere sundukları hizmetler de atılım içerisine girdiler. Çağın mimari kimliği, tarihi dokusu teknolojiyle bütünleşmektedir İç mimari de özellikle otel mimarisinde kabukla birlikte önemli ve profesyonel bir anlayış olarak ortaya çıkmıştır. Otellerin genel

mekanlarında yöresel motiflerle birlikte ‘ülkelere özgü hacim’ kimliklerini yansıtan iç mimari de görülmeye başlanmıştır [4].

1980 sonrasında, popüler kültür bir kitle kültürü haline dönüşmekte ve eğlencenin ölçeği, dünya üzerinde standartlaşma veya kültür çeşitliliği eğilimine girmiştir. 1982 yılında liberal dönemi başlatan en önemli yasal ve finansal araç, “Turizm Teşvik Kanunu” olmuştur. Bu konuda turizm bakanlığı devlet arazilerinin tahsisi ile ilgili işlemleri basitleştiren, yeni turizm türlerinin gelişmesine olanak tanıyan ve tüketici haklarını koruyan bir kuruluş vazifesi görmüştür.

Türkiye’de 1980 yılı turizm sektörü açısından önemli bir dönemdir . 1980 sonrasında sektörde büyük bir gelişme yaşanmış, gelen turist sayısı ve buna bağlı olarak döviz girdisi artmış ve özellikle 2634 sayılı “Turizmi Teşvik Kanunu” çerçevesinde sektöre şimdiye kadar görülmemiş bir destek sağlanmıştır. Bu dönemde turizm yatırımlarına özellikle yatak kapasitesinin artırılmasına yönelik teşvikler verilmiş, tamamen kitle turizmine altyapı oluşturmaya yönelik bu teşvikler maalesef, çevre ve tarihi değerlerin korunması gerekliliği çoğu yerde göz ardı edilerek kıyılarda betonlaşmaya yol açmıştır. Kamu kesimi açısından olumlu görülebilecek bir özellik ise sektörün ihtiyaç duyduğu çeşitli alanlarda bazı yönetmelik ve yönergelerle yasal çerçevelerin oluşturulmasıdır [26].

Avrupa Birliği’nde Tek Pazar uygulamasının 1992’de başlamasıyla beraber, ticareti geliştirmeye yönelik olarak emeğin serbest dolaşımı, hava ve karayollarının düzenlenmesi, KDV oranlarının uyumlaştırılması, sınır kontrolleri ve gümrüksüz satışlar gibi konularda yapılan bazı öneriler turizm sektörünü etkilemiştir.[26] 1990’lı yıllarda gümrük birliğiyle oluşan rekabet kavramı Ankara’da otelcilik anlamında yenilikler ve yüksek standartlar oluşturmuştur.

Çağımızda gelişen ekonomik, kültürel ve teknolojik ilişkiler ile bilimsel alandaki uzmanlaşmalar, uluslararası toplantıların artmasına sebep olmuştur. Kişisel seviyede ilişki ve iletişime duyulan ihtiyaç, problemleri birlikte çözme ve yenilik arama eğilimi, bu toplantıların yayılımını etkilemiş ve sonuçta bu tür hareketler kongre turizmi olarak adlandırılabilir bir turizm olayı özelliği kazanmış, bu durum konaklama tesislerinin gelişmesinde etkili olmuştur.

İnsanların seyahat kararı verirken etkilendikleri üç eğilim; lükse olan düşkünlük ve bunun sonucu oluşan marka bağımlılığı, lüks ve markanın başarı statüsü olarak görülmesi, konfor ve rahatlık ihtiyaçlarının belirginleşmesi olarak öne çıkmaktadır. Dünya Turizm Örgütü (WTO)’nün yaptığı araştırmaya göre 21. yüzyılın en önemli trendlerinden biri

“destinasyonların artık birer moda aksesuarı gibi tasavvur edileceği”dir. Aynı araştırmada turistik ürünün çeşitlendirmesi ve güçlendirilmesi için imaj oluşturmanın ilk şart olacağı da belirtilmektedir

2.2. Konaklama Tesislerinin Sınıflandırılması

Türkiye’de turizm ve konaklama amacı ile farklı niteliklerde tesisler yapılmıştır. 12.3.1982 tarihli 2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu ve İlgili yönetmeliğinde turizm konaklama tesisleri şu şekilde tanımlanmıştır:

‘Turizm bölgelerinde ve turizm merkezlerinde devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin, yapılmış imar planları uyarınca, kamu yararına korunmasına veya kamu yararına kullanılmasına katkıda bulunacak yapı ve tesislerdir.’

Resmi kayıt ve derecelendirme koşulları otellerin ve diğer konaklama yerlerinin planlanmasında yol gösterici değerler sağlayarak özel pazarlama ölçütlerinin karşılanması için gerekli alan standartlarına ve olanaklarına işaret etmektedir. Ödenekler, sübvansiyonlar ve kredi finans koşulları ve sonraki yönetim sözleşmeleri bu standartlara bağlanabilir. Lawson’a göre konaklama tesisleri iki şekilde ayrılmaktadır.(a) Temel işlevi geçici konut sağlamak olan oteller, moteller ve benzeri kuruluşlar ile (b) diğer önemli amaçlara (sosyal, eğlencelik veya paramedikal) hizmet eden ilave konaklama yerleri arasında genel bir ayırım yapılmıştır [35].

Konaklama tesislerini sınıflandırmadan önce konaklama tesislerinde geçen eylemlere değinmek yerinde olacaktır.

Tablo 1. Turizm tesislerinde gerçekleşen eylemler [35].

Eylem	Örnek eylem
Boş zaman	Teleskopla güneşi izleme, turistik yerleri gezme
Eğlence	Yelkencilik, golf, kayak, tırmanma, ata binme, seyircili oyunlar, sporlar, gösteriler
Kültür	Sanat, tarih, arkeoloji, gösteri meraklılarına
Din	Ayinler, haclar, festivaller
Toplu eğlence	Tiyatrolar, konser salonları, opera salonları, kumarhaneler, gece klüpleri
Kongre	Konferanslar, kongreler, cemiyetler, toplantılar
Kurumsal	Kurumlara, hastanelere, üniversitelere ziyaretçiler
Ticaret	İş ve ticaret seyahatleri, idari toplantılar
Ekonomik	Tanıtım gösterileri, sergiler, ticari gösteriler
Tıbbi	Sağlık, diyet, kaplıca ve iyileşme dönemi olanakları
Sosyal	Akrabalarla ziyaret, arkadaş toplulukları, klüpler
Seyahat	Güzergah üzerinde gece yarısı yolculuk talepleri

Tablo 2. Bazı öncelikli eylemler ve onlara bağlı pazar alanları [35].

Öncelikli etkinlik	Pazar Alanı Araştırma Konuları
Turizm, rekreasyon	Yöresel çekicilik, rekabet, yöredeki ekonomik ve sosyal değişimler, istek ve eğilim kalıpları
Ticaret	Trafik akışı, ulaşım aksları, yol ağına bağlı arazi değerleri
Kişisel mülkiyet durumu, mevsimlik mülkiyette yaşama	Zaman –uzaklık- yol harcamaları dengesi, kira taksit vb ekonomik konular
Karın doyurma	Yerel isteklere ve yaşama kalıplarına bağlı olarak çok farklı yaklaşım ve inceleme konusudur

12.3.1982 tarihli 2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu'na göre turizm tesisleri iki gruba ayrılmaktadır:

1. Asli Konaklama Tesisleri(Oteller, Moteller, Tatil Köyleri, Pansiyonlar)
- 2.Tamamlayıcı Konaklama Tesisleri(Kampingleler, Apart Oteller, Oberjler, Hosteller)

2.2.1. Asli Konaklama Tesisleri

Konaklama işlevinin esas alındığı tesislerdir.

2.2.1.1. Oteller

Oteller, asıl fonksiyonları müşterilerin geceleme ihtiyaçlarını sağlamak olan, bu hizmetin yanında, yeme-içme, spor ve eğlence ihtiyaçları için yardımcı ve tamamlayıcı birimleri de bünyelerinde bulundurabilen tesislerdir [36]. Çalışma konusu olan otellere ait daha ayrıntılı bilgi çalışmanın daha sonraki aşamasında verilecektir.

Şekil 12. Hotel Dedeman İstanbul [37].

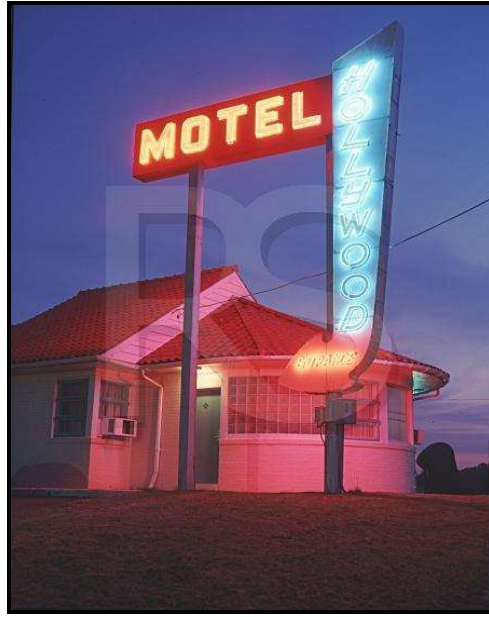
Şekil 13. Aktif Metropolitan Otel [38].

2.2.1.2. Moteller

1946’da ilk kez A.B.D.’de ortaya çıkan konaklama birimidir. Otomobil endüstrisinin hızlı gelişimi, karayolları şebekesinin yayılması ve kıtalararası boyutlar kazanması, yolculukta ara konaklamaları da zorunlu hale gelmiştir. Bunun sonucunda, yerleşim merkezlerinin dışında, ana arterler üzerinde ve kavşaklarında kurulan konaklama yapıları için ‘motorlu araç’ ve ‘otel’ anlamına gelen motor ve hotel sözcüklerinin birleşiminden oluşturulan ‘motel’ sözcüğü kullanılmaktadır [39].

Moteller, yerleşim merkezleri dışında, karayolları güzergahı veya yakın çevrelerinde inşa edilen, motorlu araçlarıyla yolculuk yapanların konaklama, yeme – içme ve araçlarının park ihtiyaçlarını karşılayan en az on odalı tesislerdir. Tesisin kolay bulunmasını sağlayan yol ve yön işaretleri, otopark ile diğer hizmet tesislerini gösteren işaretler, yeterli aydınlatma ile iyi bir çevre düzenlenmesi ,resepsiyon ve bekleme yeri ,yönetim odası,kahvaltı hizmetini de verecek şekilde düzenlenmiş oturma ve kahvaltı ofisi bulunduran,oda sayısının yüzde sekseni oranında otopark düzenlemesi bulunan tesislerdir [36].

Moteller (ve lüks servis veren moteller) sürücülerin ihtiyaçlarına hizmet etmek için tasarlanmıştır ve bir gereklilik olarak, araç park etme ve otoyoldan rahat erişim sağlama gibi olanaklar sunan yapılardır. Çoğu ülkede motel konaklama, otel konaklama sınıfındadır ve otel endüstrisi için geçerli genel standartlara tabidir. Bazı ülkelerde (Fransa'da, Norveç'te, İrlanda'da, Irak'ta, Portekiz'de ve Türkiye'de) moteller için özel yasalar çıkarılmıştır, bu yasalar planların onaylanması, araçlar için kolay erişim, asgari kapasiteler, gereken yerlere restoran yapılması, olanaklar için uygulanacak asgari standartlar ve (Türkiye'de) petrol pompası veya benzin istasyonu yapılması konularını içermektedir. Belirlendiği yerlerdeki motel sınıflandırma standartları, oteller için belirlenenlere benzer. Örneğin, Fransa'da yıldız işaretleriyle belirtilen kategoriler bulunmaktadır, sınıflandırma ise konuma, sağlıkla ilgili malzemelere ve kolektif olanaklara dayanmaktadır. ABD'de ise, özgün olarak motelden anlaşılan, bir motel tatil evinin konaklama birimlerinin nispeten basit bir şekilde asgari servis ve resmiyetle hazırlanmasıdır. Motelin evrimi, daha fazla karmaşık tesislere olan ihtiyaçtan ve şehir merkezilerindeki ve bunların etrafındaki arazi iskanlarının daha yüksek maliyetlerinden kaynaklanmıştır. Motel siteleri artık az katlı binalarla özdeşleşmiş değildir, bilakis çok katlı araç parklarını ve modern otellerdeki ziyafet ve etkinlik olanaklarına sahip restoran inceliklerini birleştirmektedir. Aslında, planlama, derecelendirme veya diğer koşulların bir sonucu olarak bir otelde büyük ölçekli araç park alanları bulunması gerektiğinden arka aradaki fark daha da azalmıştır [35].

Şekil 14. Hollywood Motel [40].

Şekil 15. Route 66 Motel [40]

2.2.1.3. Tatil Köyleri

Tatil köyleri yiyecek ve geçici konut dahil olmak üzere kapsamlı eğlence ve spor olanakları sağlayan konaklama merkezleridir. Konaklama genellikle birden çok birimde olmakta ve toplu olanaklara alternatif olarak self-catering olanağı (bireysel mutfaklar) sağlamaktadır. İspanya’da, bir tatil köyünün önemli bir özelliği doğa ve spor etkinlikleriyle iç içe olmanın mümkün olduğu yerlerdeki konumlardır: yeşil alanların bolluğu, oyun alanları ve sosyal olanaklar (kütüphaneler, kreş, televizyon odası) dahil olmak üzere eğlence olanağı sağlamaya özen gösterilmiştir. Sosyal turizm açısından tatil köyleri genellikle her biri dönüştürülebilir oturma odası, yatak oda(lar)ı, banyo/duş ve mutfak içeren aile birimlerine dayanmaktadır. Ticari tatil köyleri (ve tatil merkezleri, kampları veya klüpleri) genellikle uğrak otellerden bağımsızdır ve spor ve eğlencede (ata binme, tenis, yüzme, patinaj, golf) geniş bir yelpaze sunarlar. Binaların ve manzaranın tasarımı genellikle oldukça karmaşıktır ve karakteristik köy atmosferi korunur [35].

Turizm Teşvik Kanunu’nda tatil köyleri için yapılan tanım ise; doğal güzellikler içerisinde, rahat bir konaklama yanında çeşitli spor, eğlence ve satış hizmetlerinin de sağlandığı yaygın yerleşim düzeninde, eğimli arazilerde kottan kazanılan katlar da dahil olmak üzere en fazla üç katlı yapılardan oluşan ve en az seksen odalı tesislerdir. Tatil köylerinde, doğal varlıklar ile yöresel değerlerin korunmasına da özen gösterilerek nitelikli

çevre düzenlemesi yapılır. Tatil köyü hudutları emniyet altına alınır, tesis bünyesinde otopark düzenlenir. Resepsiyon, danışma, telefon kabini ve bekleme yerinden oluşan bir kabul alanı, en az iki adet yönetim odası, spor, eğlence, yeme içme, dinlenme tesisleri ve çevre düzenlemesi, kapalı ya da açık yüzme havuzu, satış yerleri, çocuk oyun parkı, kabul alanından ayrı oturma salonu veya okuma salonu bulunan tesislerdir [36].

Şekil 16. Club Nena Tatil Köyü [41]

Şekil 17. Zigana Yayla Tatil Köyü [41]

2.2.1.4. Pansiyonlar

Pansiyonlar, yönetimi basit, yemek ihtiyacının idare tarafından sağlanabildiği veya müşterilerin kendi yemeklerini bizzat hazırlayabilme imkanı bulunan, en az beş odalı, giriş holü, emanet hizmeti, oturma, yemek ve kahvaltı ihtiyacını karşılayabilecek, yazlık tesislerde kısmen açık olabilen, yeterli kapasitede bir salonu bulunan tesislerdir [36].

Olanakların genellikle yerli konukların kullanımıyla sınırlandığı, genel olarak bir hafta veya daha uzun periyotlarda genellikle yemekli konaklama sağlayan bu işletme türü; pansiyon, konuk evi, özel otel ve çoğu Avrupa ülkesinde *pension* veya *pension de famille* olarak tanımlanabilir. Bu işletmeler arasındaki fark tercih edilen kalma süresine, binanın yerine ve karmaşıklık düzeyine ya da sunulan olanaklara bağlıdır. Kural olarak, bütün bu işletmelerdeki kalınacak yer öncesinden ayarlanmalıdır [35].

Şekil 18. Nüssenberger Hof Pansiyon

Şekil 19. Felix Pansiyon [42].

2.2.2. Tamamlayıcı Konaklama Tesisleri

Tamamlayıcı konaklama tesisleri her türlü özel donatılmış konaklama (kiralanmış odalar ve daireler), öğrenci yurtları, çocuklar için eğlence merkezleri, tatil merkezleri, kamp alanları, dağ kulübeleri ve barınakları, sanatoryumlar ve nekahet evleri ve benzeri işletmeler topluca ek konaklama yerleri olarak tanımlanmaktadır [35].

2.2.2.1. Kampinger

Kampinger; karayolları güzergahları ve yakın çevrelerinde, kent girişlerinde, deniz, göl, dağ gibi doğal güzelliği olan yerlerde kurulan ve genellikle kampçıların kendi imkanlarıyla geceleme, yeme-içme, dinlenme, eğlence ve spor ihtiyaçlarını karşıladıkları en az on ünitelik tesisleridir [36].

Şekil 20. Reflections Camping [43].

Şekil 21. Reflections Camping [43].

2.2.2.2. Hosteller

Hostel , gençlik turizmine cevap verebilecek en az 10 odalı konaklama ve yeme-içme hizmeti veren veya müşterinin kendi yemeklerini bizzat hazırlayabilme imkanı olan tesislerdir [36].

Kültürel ve sportif amaçla seyahat eden kimselere hizmet veren basit barınaklar olan hostellerin amacı sağlık, dinlenme ve bilgi arayan az gelirli kimselerin bilhassa gençlerin seyahatleri boyunca ucuz, temiz ve emniyetli yerlerde konaklamalarını ve samimi bir hava içerisinde yaşamalarını sağlamaktır. Gençlik turizmine cevap verebilecek ve yeme içme hizmeti veren veya müşterilerinin kendi yemeklerini bizzat hazırlayabilme imkanı olan en az on odalı tesislerdir. Kapasiteye uygun oturma salonu, yönetici odası, çamaşır yıkama, ütüleme ve kurutma imkanı sağlayan mahalleri içerir[35].

Şekil 22. Angies Hostel [44].

Şekil 23. Smyrna Hostel [45].

2.2.2.3. Oberjler

Oberjler, spor yapmak ve doğal güzelliklerden yararlanmak isteyenlerin kırsal kesimdeki konaklama ihtiyacını karşılayan tesislerdir [10].

Şekil 24. Oberj Ulukardeşler [46].

Şekil 25. Oberj Ulukardeşler [47].

2.2.2.4. Apart Oteller

Apart oteller, belgeli bir otel veya tatil köyü yatırım veya işletmesi bütünü içinde yer alan müşterilerinin kendi yeme – içme gereksinimini karşılayabilmesi için gerekli aletler ile donatılmış, bağımsız apartman veya villa tipinde konut olarak inşa edilmiş, fakat otel gibi işletilen konaklama tesisleridir [48]. Apart otellerin toplam yatak kapasitesi, içinde yer aldıkları ve beraber işletildikleri asil konaklama tesislerinin yatak kapasitesinin %25 ini aşmamaktadır. Apart otellerin kapasitesinin hesabında oturma alanı dışındaki odalar iki yataklı kabul edilir. Resepsiyon, bekleme ve idari bilim, tefriş elemanlarında standart beraberliği, yaşam odasında kapasiteye uygun koltuk, yemek masası, sandalyeler ve sehpa, mutfakta; ocak buzdolabı, banyo, çamaşır yıkama ve ütüleme hizmeti verilmemesi halinde otomatik çamaşır makinesi, ilk yardım dolabı bulunmaktadır. Apart otellerin kapasitesinin hesabında oturma alanı dışındaki odalar iki yataklı kabul edilir. Yedi ve dokuz metrekare arasında olan odalar tek yataklı düzenlenir [36].

Şekil 26. Alem Regency Apart Otel[49]

Şekil 27. Akasya Apart Otel [50].

Yukarıda anlatıldığı gibi konaklama tesisleri çeşitli özelliklere göre farklı sınıflandırmalara ayrılmaktadır. Oteller diğer konaklama yapılarına göre daha yaygın olarak kullanılmaktadır. Ülkemizde nitelikli tatil köyleri de bulunmaktadır ancak çalışma alanı olarak belirlenen Ankara ilinde tatil köyü yer almamaktadır. Bu çalışma kapsamında konaklama yapılarından otellerin çeşitli kriterlere göre analizi yapılacağından otel kavramı daha detaylı ele alınacaktır.

2.3. Konaklama Yapılarından Oteller ve Özellikleri

2.3.1. Otel Tanımı

Otel kelimesinin karşılığı saygın yeri olan misafirhane anlamındadır. Burada misafirhane, konaklama ve yeme-içme ünitelerini kapsamaktadır. Ayrıca sınıfına uygun standartta hizmet veren, güvenilebilen işletme anlamını da kapsamaktadır [51].

Otel sözcüğünün anlamı, Fransızca'daki "Ostel " sözcüğünden gelmektedir. Latince ise "Hospitium" (konukların kalacağı yer) sözcüğü ile özdeştir.

1983 yılında çıkartılan 2634 sayılı turizm kanununun 67. maddesine göre ise oteller, temel işlevleri müşterilerinin geceleme ihtiyaçlarını sağlamak olan, bu hizmetin yanında yeme-içme ve eğlence gereksinimleri için yardımcı ve tamamlayıcı birimleri de bünyelerinde bulundurabilen, en az 20 odalı tesislerdir.

Otel işletmeleri, sehayat eden kişilerin konaklama, beslenme ve kısmen de konaklamalarıyla ilgili olarak ortaya çıkan çamaşırhane, eğlence, alışveriş vb. ihtiyaçlarını karşılamayı meslek edinen ekonomik, sosyal ve ticari işletmelerdir [52].

Birçok ülkede "otel", yolculara ödeme karşılığında konaklama ve yemek olmak üzere iki temel hizmet sunan kamusal bir kuruluş olarak tanımlanmaktadır. Bir oteli neyin meydana getirdiğinin hassas tanımı ve otel kayıt ve derecelendirme koşulları, başlıca turist uğrak yerlerinin neredeyse tamamının bulunduğu 50 ülkede yasalarla yönetilmektedir. Fakat ulusal sınıflandırma sistemleri hem kategoriler hem de işaretleme (harfler, figürler, yıldız işaretleri ve simgeler) yöntemi kapsamında farklılık göstermektedir ve bazı ülkelerde sadece turist otelleri için geçerlidir.

Otel işletme koşulları da farklılık göstermektedir: uğrak otelleri genellikle bir veya daha fazla tur işletmecisine özel sözleşme kapsamında mülk edinilmekte veya işletilmektedir; yemek hizmetini yerlilerle sınırlandırabilmekte ve sadece tatil sezonu boyunca açık kalabilmektedirler. Oteller birçok farklı türde kalacak yer de içerebilir: yatak odaları, uyarlanabilir odalar, süit adalar, self-catering üniteler ve otel hizmetlerinden faydalanan ek apartman daireleridir [35].

2.3.2. Otellerin Sınıflandırılması

Otel işletmeleri bulunduğu yer, verilen hizmet, büyüklük ve çalışma süreleri gibi kriterlere göre sınıflandırılmaktadır. Konaklama amaçları, buldukları yer, faaliyet süreleri gibi kriterler otel sınıflandırılmasında en çok kullanılan kriterlerdir. Otel sınıflandırılmasında amaç, müşterilere iyi hizmet edebilmektir.

Bunlardan en yaygın olanlar aşağıdaki gibidir:

1. Konaklama Amacı Bakımından Otel İşletmeleri: Otel işletmesinin sunduğu konaklama hizmetinin amacına göre yapılan sınıflandırmadır.4 grupta irdelenmektedir.

- Kaplıca-Kür İşletmeleri: Bu işletmeler, kaplıca ve değişik banyo kürü imkanları sağlayan konaklama tesisleridir. Şifalı suların bulunduğu yerlerde; kaplıca, ılıca, içme gibi sağlık turizmi için yapılmış, tedavi ve dinlenmenin bir arada yapıldığı tesislerdir.
- Sayfiye İşletmeleri: Tatil, sağlık, eğlence ve dinlenme amacıyla turizme katılanlara hizmet sunan işletmelerdir.
- Kongre Amaçlı Otel İşletmeleri: Kongre, seminer, kurs çalışma grupları, komisyon toplantıları, sempozyum ve konferans gibi toplantı hizmetlerini sunan işletmelerdir.
- Dağ ve Spor Amaçlı Otel İşletmeleri: Dağ havası almak, dinlenmek ve özellikle kış sporları yapmak amacıyla seyahat eden kişilere hizmet veren işletmelerdir.

2.Faaliyet Süreleri Bakımından Otel İşletmeleri: Faaliyet süresi bakımından otel işletmelerinin sınıflandırılması, işletmenin hizmet verdiği süre esas alınarak gruplandırma yapılmakta ve esas ölçek iki gruba ayrılmaktadır.

- Bütün Yıl Açık Olan Otel İşletmeleri: Bu işletmeler bütün yıl boyunca hizmete açık olan işletmelerdir. Genellikle büyük şehir, kültür merkezleri ve ulaşım güzergahları yakınında kurulurlar.
- Mevsimlik Çalışan Otel İşletmeleri: Kuruluş yeri şartlarının yalnız birkaç aylık bir iş dönemine olanak tanıdığı turizm bölgelerinde bulunur.

İki tip arasındaki en önemli fark, yıl boyu açık otellerin ülkeler arası bir farklılık yaratmamasıdır. Ancak mevsimlik oteller, ülkelere, bölgelere ve mevsimlere göre değişmektedir [53].

3.Buldukları Yere Göre Otel İşletmeleri: Bu sınıflandırma ise, otel işletmelerinin ulaştırma araçları ile bağlantılarını ve onlara olan yakınlığını göz önünde bulundurmaktadır. Bunlar:

- Havaalanı Otelleri: Uluslar arası havaalanları yakınında kurulan yolcu ve personelin kısa süreli konaklamaları için hizmet veren otel işletmeleridir.
- İstasyon Otelleri: Avrupa ülkelerinin klasik otobüs ve demiryolu istasyonlarında kurulan otel tipleridir.
- Kent Merkezlerindeki Oteller: Bu oteller müşterilerine oda ve kahvaltı hizmeti sunan, ticaret merkezleri ya da turistik merkezlerde kurulmaktadır.
- Liman Otelleri: Liman şehirlerinde kurulan otellerdir.

4.Büyüklikleri Bakımından Otel İşletmeleri:

- Küçük Otel İşletmeleri: 100 ve daha az oda sayısına sahip otellerdir.
- Orta Otel İşletmeleri: 100 ile 300 oda sayısına sahip otel işletmeleridir.
- Büyük Otel İşletmeleri: 300 ve daha fazla oda sayısına sahip otel işletmeleridir.

5.Mülkiyet Durumuna Göre Otel İşletmeleri

- Özel Otel İşletmeleri
- Kamu Otel İşletmeleri
- Karma Otel İşletmeleri

6.Uygulanan Fiyat Düzeyine Göre Otel İşletmeleri: Otel işletmelerinin müşterilerinin gelir durumları ön plandadır.

- Ucuz Oteller
- Orta Gelir Grubuna Hitap Eden Oteller
- Lüks Oteller

7.Konaklama İhtiyacına Göre Otel İşletmeleri

- Termal Oteli
- Dağ Oteli
- Şehir Oteli

- Resort Otel
- Kongre Oteli
- Kıyı Oteli

8.Hukuki Özellikleri Bakımından Otel İşletmeleri: Bu tür sınıflandırmada belgelendirme şekli belirleyici olmakta ve ülkelerin konu ile ilgili düzenlenmelerine bakılmaktadır. Türkiye’de hukuki statüleri bakımından otel işletmeleri iki şekilde ele alınmaktadır.

- Belediye Belgeli Otel İşletmeleri: Bu türdeki otel işletmeleri Türkiye ’de yerel yönetimler tarafından sınıflandırılmaktadır. Belediye belgeli otel işletmeleri Türkiye’de ‘*nitelikli*’ ve ‘*niteliksiz*’ olmak üzere iki grupta toplanmaktadır.
- Turizm İşletme Belgeli Otel İşletmeleri: Türkiye’deki bir diğer belgelendirme şekli de ‘turizm işletme belgeli’ otel işletmeleridir. Bu işletmeler Turizm Bakanlığı’nın denetimi altında faaliyet göstermektedir. Dünya standartlarına uygun olarak beş ayrı yıldız sınıfına ayrılmıştır [54].

Oteller, asli fonksiyonları müşterilerin konaklama ihtiyaçlarını sağlamak olan, bu hizmetin yanında, yeme – içme, spor ve eğlence ihtiyaçları için yardımcı ve tanımlayıcı birimleri de bünyelerinde bulundurabilen tesislerdir.12.3.1982 tarihli 2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu’na göre oteller; bir, iki, üç, dört, beş yıldızlı oteller olarak sınıflandırılırlar.

Türkiye’de otel işletmeleri turizm işletme belgeli ve belediye belgeli olmak üzere değerlendirilmektedir. Turizm Bakanlığı’nın denetimindeki turizm işletme belgeli otel işletmeleri dünya standartlarına uygun olarak beş ayrı yıldız grubuna ayrılmıştır [54].

a) Bir yıldızlı oteller

Bir yıldızlı oteller en az 10 oda kapasiteli olan ve aşağıdaki nitelikleri taşıyan otellerdir. Bir yıldızlı otellerin özellikleri:

1) Girişte rüzgarlık, otel kapasitesine uygun düzenlenmiş resepsiyon, bekleme yerini kapsayan, telefon hizmetinin de verildiği lobi ve vestiyerden oluşan bir kabul holü içermelidir. (sadece yaz sezonu boyunca açık tutulan tesislerde rüzgarlık ve vestiyer şartı aranmaz),

2) Kahvaltı Ofisi ve bağlantılı kahvaltı salonu içermelidir.(yeterli büyüklükteki oturma salonu veya varsa lokanta bu amaçla kullanılabilir, yazlık tesislerde bu amaçla kullanılan salonun bir kısmı açık olabilir),

3) Kent içinde oda sayısının %30'u, kent dışında %50'si oranında oturma imkanı sağlayan oturma salonu içermelidir.(yazlık tesislerde bir kısmı açık olabilir),

4) Ayrıca;

— Yönetim odası,

— Müşterinin ineceği veya çıkacağı kat sayısının üçten fazla olması halinde otel kapasitesi ile orantılı müşteri asansörü,

— Genel mahaller ve yatak odaları döşemelerini tamamen kaplayan nitelikli malzeme (halı, seramik gibi),

— Lokanta yok ise büfe hizmeti,

— İlk yardım malzeme ve gereçleri bulunan dolap,

— Odalarda telefon hizmeti,

— Oda sayısının %25'ine hizmet verebilecek sayıda, şifreli veya çift anahtarlı kasa gibi müşteriye emanet hizmeti verilen düzenleme.

b) İki yıldızlı oteller

İki yıldızlı oteller bir yıldızlı oteller için aranılan şartlarla birlikte aşağıda belirtilen nitelikleri taşıyan en az 20 oda kapasiteli otellerdir.

1) İlave bir yönetim odası,

2) Oturma salonu veya bağımsız bölümlerde bar düzenlemesi,

3) İklim koşullarına göre genel mahallerde klima sistemi,

4) Yatak katlarında kat hizmetleri için ofis veya dolap gibi mekan ve donatılara sahip otellerdir.

c) Üç yıldızlı oteller

Üç yıldızlı oteller iki yıldızlı oteller için aranılan şartlarla birlikte aşağıda belirtilen nitelikleri taşıyan en az 40 odalı otellerdir.

1) İkinci sınıf lokanta veya kafeterya,

2) İklim koşullarına göre odalarda klima,

3) Yatak odalarında TV,

4) Banyolarda saç kurutma makinesi,

5) Kişi başına 1.2 metrekare olmak üzere en az 50 kişilik çok amaçlı salon,

6) Çamaşır yıkama ve ütüleme hizmeti.

d) Dört yıldızlı oteller

Dört yıldızlı oteller üç yıldızlı oteller için aranan şartlarla birlikte aşağıda belirtilen nitelikleri taşıyan en az 80 odalı otellerdir.

- 1) Otel kapasitesine uygun servis girişi, servis asansörü veya merdiveniyle bağlantılı bagaj odası, telefon kabinleri yerlerinden oluşan kabul holü,
- 2) Müşterilerin ineceği veya çıkacağı kat sayısının ikiden fazla olması halinde otelin kapasitesiyle orantılı müşteri asansörleri ile servis merdiveni veya asansörü,
- 3) Her katta kat ofisi düzenlemesi (servis merdiveni veya asansörü bulunması durumunda bu mahaller kat ofisleri ile bağlantılı düzenlenir, ayrıık yerleşim düzenlerinde hizmetin aksamaması kaydıyla kat ofisinin her katta bulunması zorunlu değildir),
- 4) Kuru temizleme hizmeti ile terzi mahalli,
- 5) Odalarda kıymetli eşya kasası,
- 6) Doktor ve hemşire hizmetinin verildiği ilkyardım araç ve gereçleri bulunan revir,
- 7) Odalarda mini bar.
- 8) Turizm amaçlı satış ünitesi,
- 9) Lokantanın, özel yemek ve kokteyl salonu bulundurma zorunluluğu olmaksızın, kapasitenin %50'sine hizmet veren birinci sınıf olarak düzenlenmesi,
- 10) Yerleşim merkezlerinde 06:00 - 24:00 saatleri arasında oda servisi,
- 11) Personel sayısının en az %15'i oranında konusunda eğitim almış personel,
- 12) Ayrıca;
 - Kişi başına en az 1.2 metrekare düşecek şekilde en az 100 kişilik ikinci bir çok amaçlı salon ve fuayesi,
 - Kapalı veya açık yüzme havuzu,
 - En az 100 kişi kapasiteli kabare, tiyatro, sinema etkinliklerinin yapılabileceği kapalı salon,
 - Kişi başına en az 1.2 metrekare alan düşen, en az 100 kişilik konferans salonu, fuayesi, salon ile bağlantılı en az iki çalışma odası, sekreterlik ve simültane tercüme hizmetlerinin verildiği mahaller,
 - Kişi başına en az 1.2 metrekare alan düşecek şekilde en az 100 kişilik gece kulübü, diskotek veya benzeri eğlence imkanı veren ayrı bir salon,
- En az 40 metrekare büyüklükte aletli jimnastik, aerobik veya bilardo salonu, alarm sistemi bulunan sauna, türk hamamı, mini golf, tenis veya voleybol sahası, bowling salonu,

go-kart pisti, kayak ve deniz sporları, squash salonu veya benzeri imkanlar sağlayan ünitelerden en az üç adedi,

— Pasta ve içki servisi verilen en az 100 kişilik salon,

— En az beş çeşit türk yemeğinden oluşan bir menünün de sunulduğu ikinci bir lokanta,

— Telefon, faks, bilgisayar vb. büro hizmetlerine yönelik çalışma salonu,

— Kafeterya ve snack bar, ünitelerinden en az üç adedi.

e) Beş yıldızlı oteller

Beş yıldızlı oteller yerleşme durumu, yapı, tesisat, donatım, dekorasyon ve hizmet standardı olarak üstün özellikler gösteren, dört yıldızlı oteller için aranılan şartlarla birlikte aşağıda belirtilen nitelikleri taşıyan en az 120 odalı otellerdir. Dört yıldızlı otellerde belirtilen özelliklere ek olarak:

- 1) Müşterilerin ineceği veya çıkacağı kat sayısının birden fazla olması halinde otelin kapasitesiyle orantılı müşteri asansörleri ile servis merdiveni veya asansörü,
- 2) Oda sayısının en az %20'si kadar park yeri imkanı olan garaj veya üzeri kapalı otopark,
- 3) Uydu veya video yayınları imkanı,
- 4) Bay ve bayan kuaförü,
- 5) Banyolarda küvet, resepsiyonla bağlantılı telefon,
- 6) 24 saat oda servisi,
- 7) Turizm amaçlı satış üniteleri.

Şekil 28. Hyatt Regency Istanbul [55].

Şekil 29. Hyatt Regency Istanbul [55].

Yukarıdaki sınıflandırmalarda gruplanan oteller mekansal ve işlevsel olarak da farklılıklar göstermektedir.

2.3.3. Otellerde Mekansal ve İşlevsel Özellikler

Otellerin iç mekan biçimlenişinde çok sayıda işlev ve bu işlevler için tasarlanan çok sayıda mekan vardır. Bu mekanların birbiriyle kurulan ilişkisiyle oluşturulan dağılımı, konaklama yapılarının tasarımındaki problem alanlarından biridir [56].

Oteller için tek bir organizasyon planı yoktur. Çünkü her otelin çalışma yapısı ve düzenlemesini etkileyen birçok unsur bulunmaktadır. Otelin yeri, yöredeki örf adetler, otelin iç yerleşimi, personelin nitelikleri, otelin mülkiyet durumu bunlardan bazılarıdır. Ancak, bu faktörlerden personel sayısı ya da otelin büyüklüğü organizasyondaki en önemli yapılanma elemanı olarak kabul edilmektedir [52].

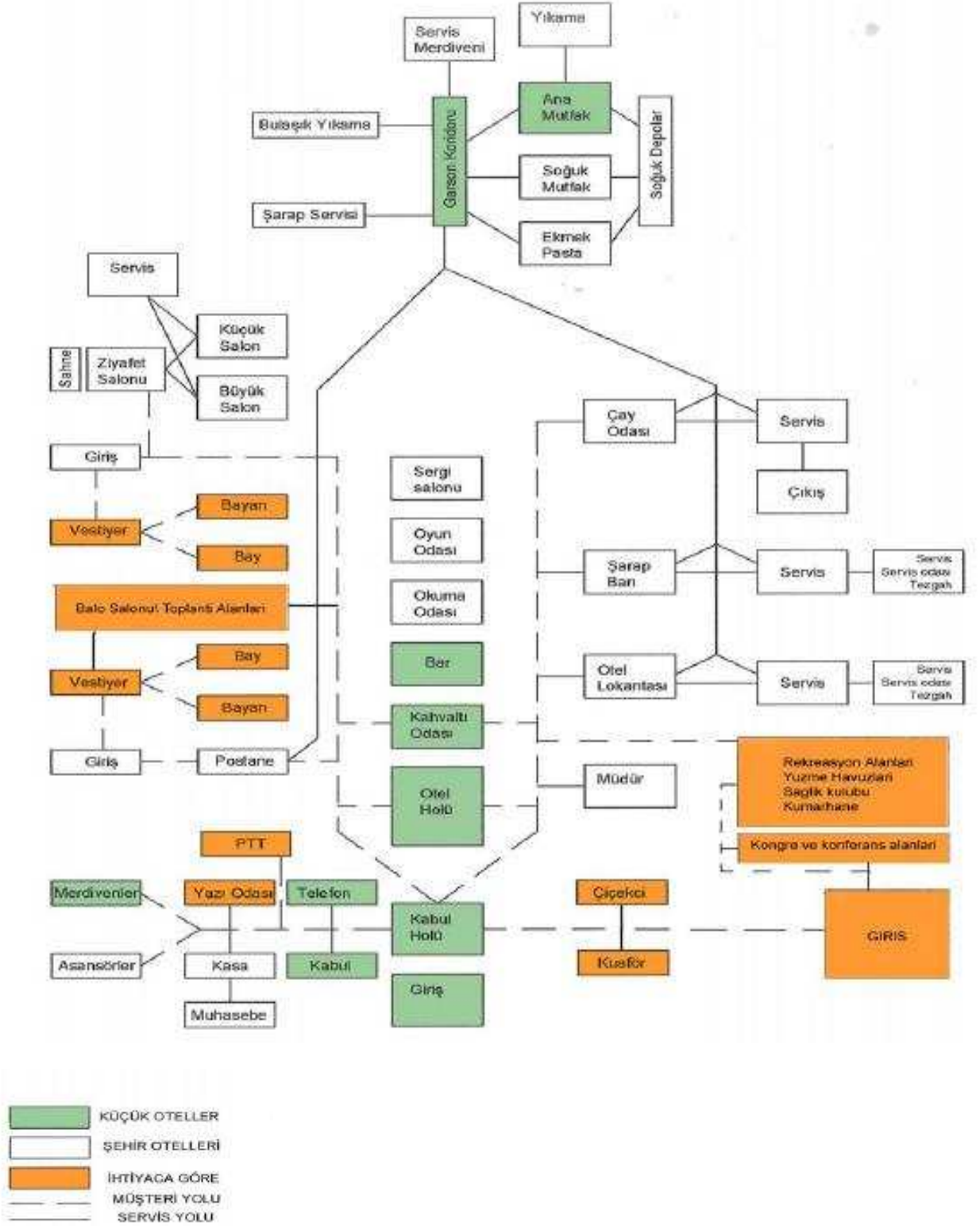
Otel işletmeleri fonksiyonlarına göre örgütlenme(ön büro, kat hizmetleri, mutfak, servis, teknik servis, yan hizmetler vb.) gibi fonksiyonlara göre yapılabileceği gibi bu fonksiyonların birleştirilerek hiyerarşik yapının azaltıldığı örgütlenmelere gidilmektedir. Örneğin; odalar, yiyecek- içecek, yan hizmetler gibi. Bu örgütlenme; doğrudan gelir getiren ya da doğrudan gelir getirmeyen bölümler olarak da yapılabilir. Otel işletmelerinde; Gelir getiren bölümler(odalar, restoranlar, barlar ve salonlar)

Gelir getirmeyen bölümler(teknik servis, halkla ilişkiler, muhasebe, eğitim bölümü) [52].

Otellerde incelendiğinde iki ana işlev grubu belirginleştiği dikkati çekmektedir [57].

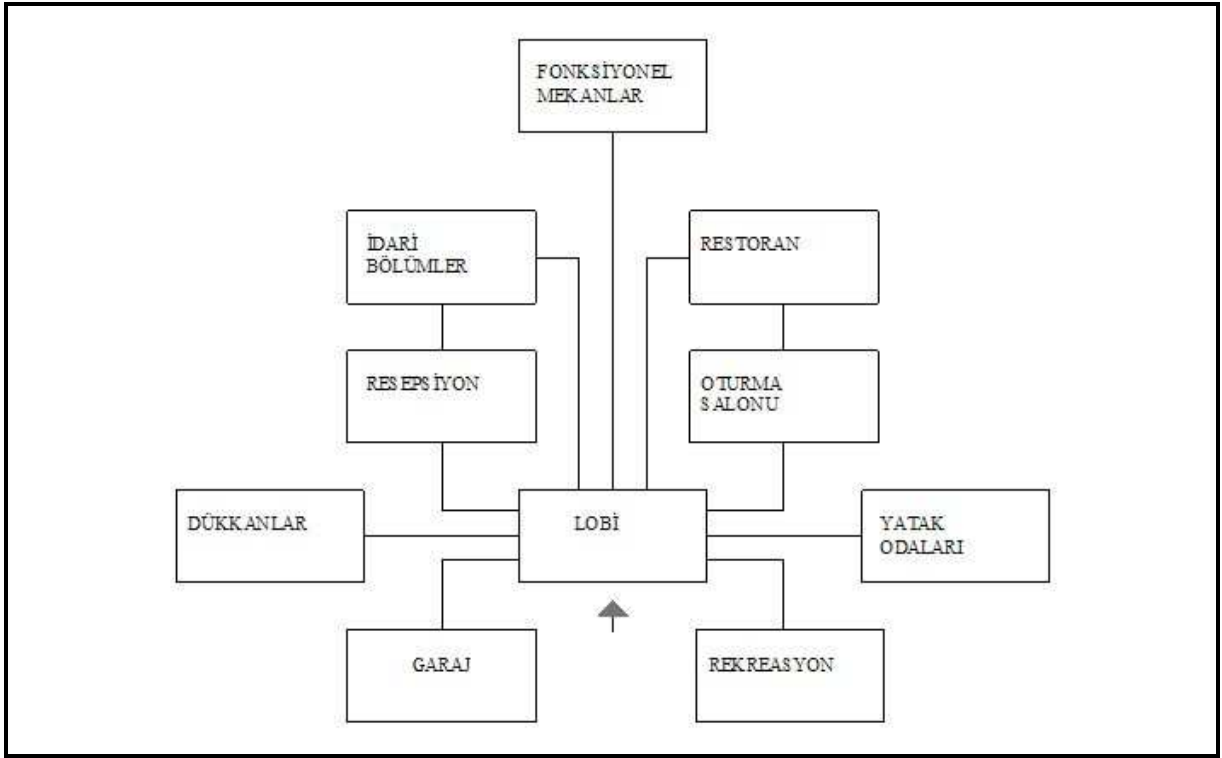
- 1.İşlev -Yatma, yeme eylemlerine yanıt veren temel ağırlama işlevleri.
- 2.İşlev-Dinleme, eğlenme gibi diğer eylem gruplarına dönük olan tamamlayıcı işlevler.

Otellerde yer alan mekanlar ve işlevlerin birbirleriyle ilişkileri önemlidir ve farklı otel gruplarında işlevsel organizasyon da farklılıklar izlenmektedir.(Şekil 30)

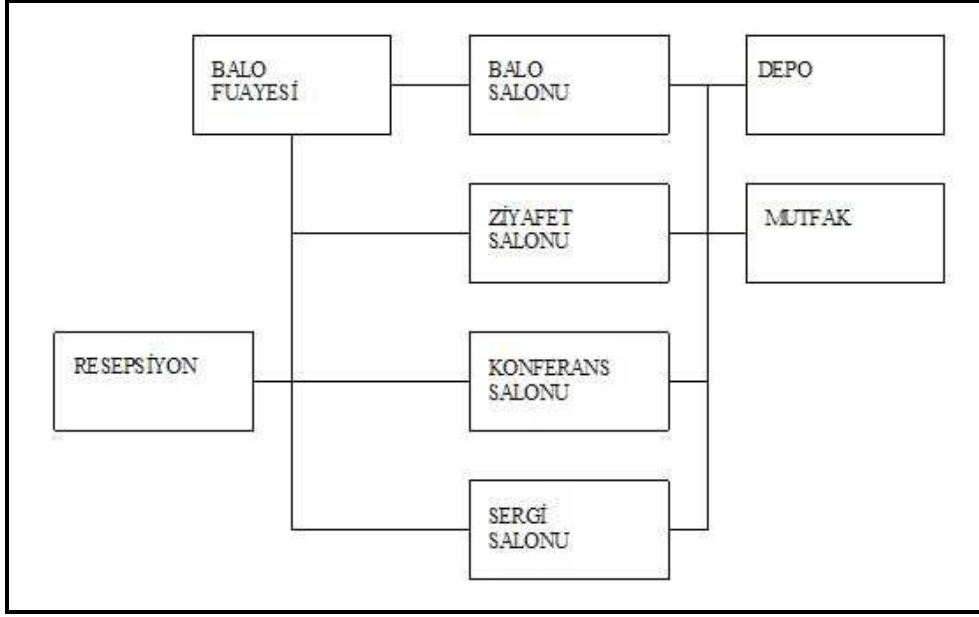
Şekil 30. Otel İşleme Şeması [10].

Otel bütünü içinde kullanımı ve işlevi benzer olan alanlar tanımlanmalı, aralarındaki bağlantı sağlanıp, hiyerarşik bir düzende genel kullanım alanlarından özel alanlara doğru düzenlenmelidir. (Şekil 31)Kullanımı ve işlevi benzer olan alanlar aralarında, bağlantı sağlanmalı veya gruplaştırılmalıdır [21].

Şekil 31.Otellerin genel mekanlarının ilişki şeması [21].

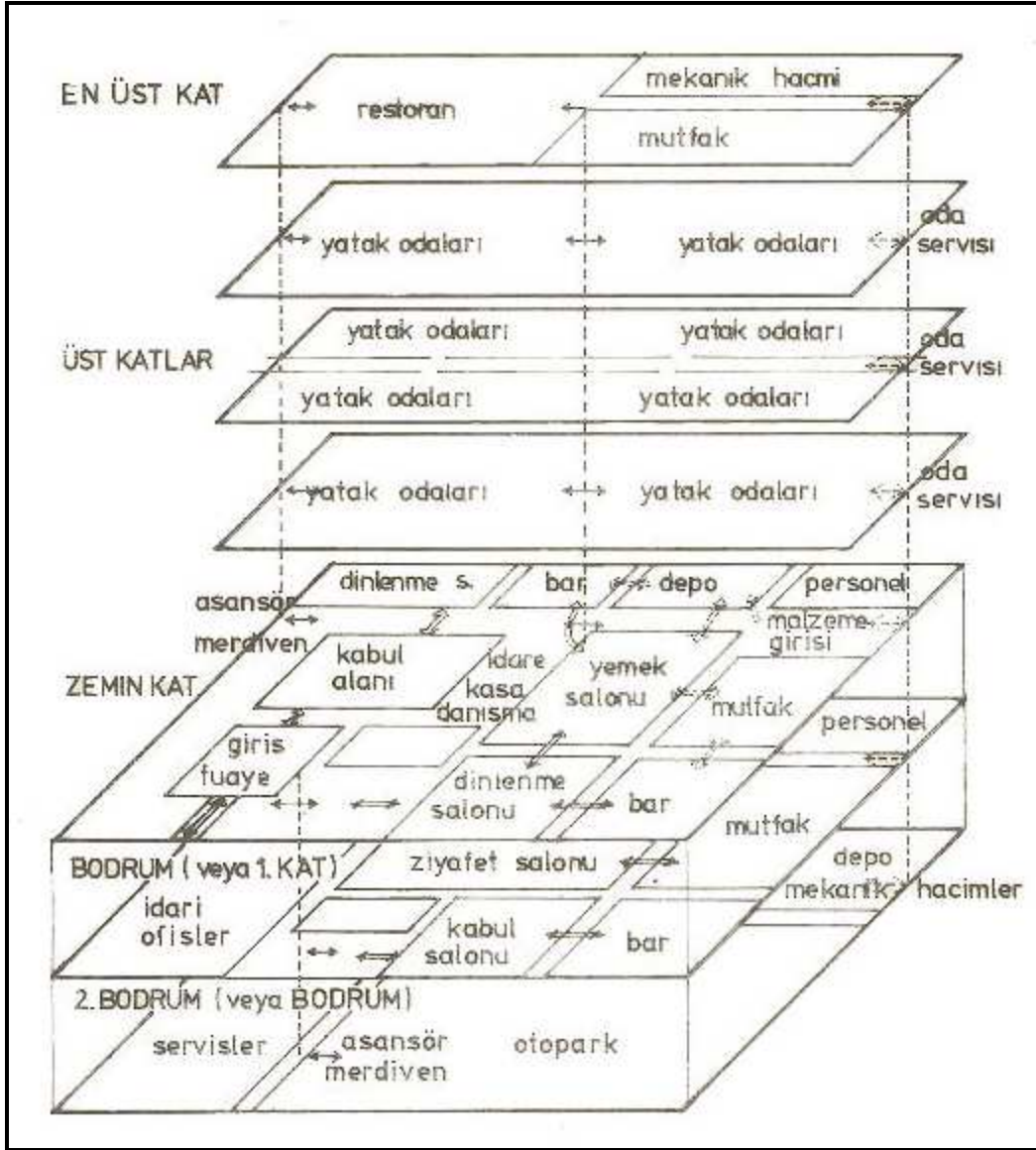
Otellerde fonksiyonel mekanlarını balo salonu, ziyafet salonu, konferans salonu ve sergi salonu oluşturmaktadır. Bu mekanlar da birbiri arasında bir ilişki içerisindedir. Şekil(32)

Şekil 32.Otellerin fonksiyonel mekanlarının ilişki şeması [21].

2.3.4. Otellerin İç Mekan Birimleri ve Birimler Arası İlişkiler

Oteli oluşturan mekan birimleri amaçlara ve organizasyon ilişkilerine göre belirlenir.[58]Katlar arasında ve iç mekan birimleri arasında bir düzen ve ilişki vardır.(Şekil 33)

Şekil 33. Otellerde iç mekan birimleri ve katlar arası ilişkiler [59].

Mekanlar, kullanıcı grubunun, belirlenen eylemlerine göre işlev kazandırmak amacıyla tasarlanmaktadır. Her mekanın biçimlenme ölçütleri, kullanım amacı ve kullanıcı özelliklerine göre değişse de, mekansal dil oluşumu açısından ortak bir paydaları bulunmaktadır [58]. Tanımı ve yapısı gereği, sınıfına bakılmaksızın, her konaklama yapısının sahip olması gereken başlıca dört ana mekan grubunu şöyle sıralamaktadır: [56]

- 1.Yatak katları(yatak odaları, banyoları ve kat ofisi)
- 2.Halka açık mekanlar (lobi, lokantalar, balo ve toplantı salonları, rekreasyon tesisleri)
- 3.İdari bürolar

4)Servis mekanları(mutfaklar, depolar, personel alanları, çamaşırhane)
Otel planlaması için yapılan diğer bir mekansal gruplama da şöyledir [10].

1. Giriş, giriş holü, otel holü
2. Hariçten kullanılan kısımlar(Salonlar)
3. Yatak odaları grubu
4. Düşey ve yatay bağlantılar
5. Servisler

Fred Lawson ise otelleri mekansal organizasyon açısından 4 bölümde ele almaktadır.

1. Giriş ve lobi
2. Dolaşım ve taşıma
3. Yatak odaları
4. Yemek salonları, dinlenme salonları, barlar, kongre odaları, balo salonları
5. Personel çalışma alanları [59]

Diğer bir araştırmacı/yazar Akoğlan otel bölümlerini yukarıdaki sınıflandırmalara benzer şekilde 4 bölüme ayırmaktadır.

1. Yönetim Bölümü: Müdür
2. Odalar Bölümü: Ön büro, Konsierj, Kat Hizmetleri
3. Yiyecek-İçecek Bölümü: Satın alma, Mutfak, Restoran
4. Yardımcı Bölümler

Bu çalışma kapsamında otellerin mekansal ve işlevsel organizasyonu ile ilgili aşağıdaki sınıflandırma esas alınmıştır.

- 1.Yatak katları (yatak odaları, banyoları ve kat ofisi)
- 2.Halka Açık Mekanlar (lobi, lokantalar, balo ve toplantı salonları, rekreasyon tesisleri)
- 3.İdari bürolar
- 4)Servis Mekanları(mutfaklar, depolar, personel alanları, çamaşırhane)

2.3.4.1.Yatak Katları

Yatak katları konaklama, yatma işlevlerini karşılayan mekanlardır. Bu nedenle planlamada yatak kapasitesi ve oda tipi pazar analizleri ve verileriyle belirlenmektedir. Yatak katı, düzeni ve yatak sayısı otel gelir ve gideri açısından da önemlidir [59].

Yatak katlarında suitler, yatak odaları, konuklar ve servis için ayrılmış asansör hacimleri, yangın merdivenleri, çamaşır deposu ve servis aktarım mekanları bulunmaktadır.

Otel odasının kiralamakta kullanıcıların birinci amacı boş zamanları değerlendirmektir. Bu amacı gerçekleştirmek için yaptığı gezi sırasında konaklama ihtiyacını gidermek için oda gereklidir. Belirli kültür seviyesindeki insanlar için otel odası, alışkanlıkları çerçevesinde, biyolojik, psikolojik ve toplumsal ihtiyaçlarını giderme amacına hizmet etmektedir [60].

Tasarımcı, yatak katları ve yatak odalarının tasarımında uyuma, banyo yapma, oturma ve giyinme işlevine uygun olan gerekli biçimlenmelerle, yapının türüne göre esnek kullanımlara olanak sağlayacak oda veya suit oda çözümleri aramaktadır [58].

Tesislerde turist başına geçirilecek gece sayısının, tesisin kapasite ve niteliği açısından önemi büyüktür. Bir gece kalınan bir tesisin sağlayacağı olanaklar ile on beş gece kalınacak bir tesisin sağlayacağı olanaklar, gerek yatak odaları, gerekse diğer tesis bölümleri açısından büyük farklar ortaya çıkarmaktadır [61].

Yatak katı sistemi fonksiyonel anlamda 3 gruba ayrılmaktadır [4].

1)Yatak katı

- Yatak odası

2)Servis mekan ve araçları

- Oda servisi
- Temizlik odası
- Çamaşır odası
- Servis sirkülasyon mekan ve araçları
- Servis merdiveni ve asansörü

3)Sirkülasyon mekan ve araçları

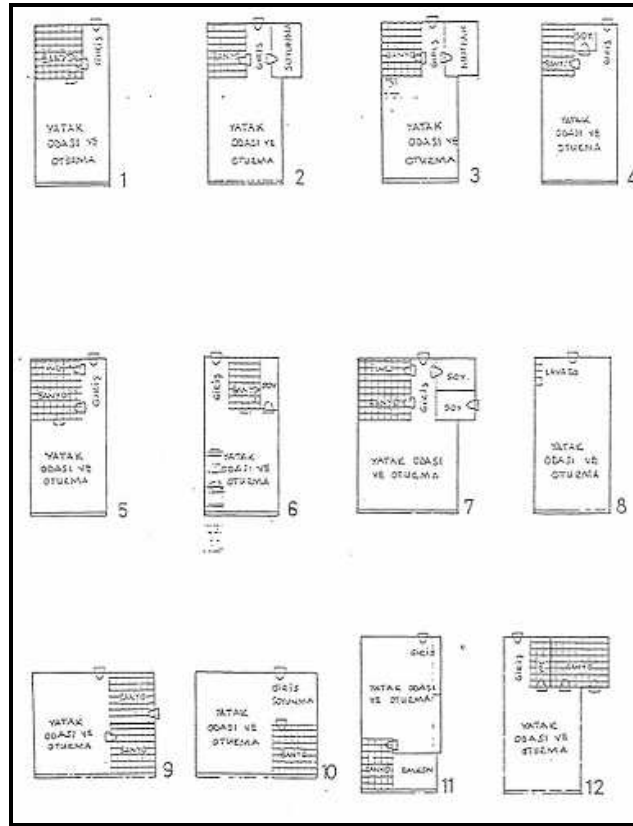
- Düşey sirkülasyon araçları

Asansör ve merdiven

- Yatay sirkülasyon araçları(farklı tiplerde koridor sistemleri)
- Yangın merdivenleri

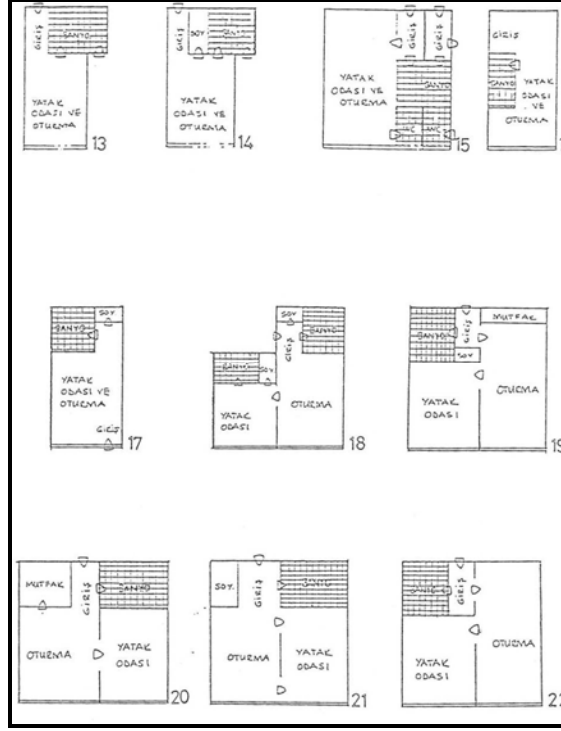
Yatak odaları tasarlanırken düşünülmesi gerekli olan kullanıcıların bütün isteklerini en küçük alan içinde ve en ekonomik şartlarla karşılamaktır. Yatak odasında kullanıcı kendini evinde olduğu gibi huzur içinde hissedebilmelidir. Bu nedenle bir çok fonksiyonun bir arada bulunması gerekmektedir.

Otel yatak odalarında gerçekleşen eylemler: yatma ve oturma fonksiyonu, giyinme ve depolama fonksiyonu ile giriş ve temizlik fonksiyonudur. Buna bağlı olarak yatak odaları farklı biçimlenişler almaktadır.(Şekil 34)

Şekil 34.Yatak odası ve ıslak hacim plan tipleri [60].

Şekil 34' ün devamı

Otel odaları esas olarak 3 kısımdan meydana gelmektedir:

1. Giriş
2. Temizlik Kısmı (Islak Hacimler)
3. Oturma ve Yatma Kısmı [10]

Giriş, koridor ve oda arasında bir geçiş mekanıdır. Yatak odasında, yatak katı plan tipi ile ilgili olarak koridora uzatılmış ya da oda boyutlarından içeri çekilmiş bir mekanıdır. Islak hacimler teknik ve fonksiyonel açıdan yerinin girişin hemen yanında konumlanması ile sınırlı kalmaktadır. Yatma eylemi oda içinde geçen eylemlerden en uzun süreli olanıdır ve bu durum mekanın boyutunu da etkilemektedir. Bu alan odanın en geniş bölümünü oluşturmaktadır. Çalışma ve oturma bölümü ile ilişkilidir. Odanın en merkezi bölümüdür. Konaklama tesislerinde yatak odalarının diğer mekanlarla olan ilişkisinde temel nokta şudur. Kullanıcının yani tesise gelen müşterilerin kullandığı genel mekanlarla doğrudan bir bağlantının bulunması, servis mekanları ile müşterilerin kullandığı mekanlar arasında ise dolaylı bir bağlantının olmasıdır. Kısaca müşteri mekanları ile servis mekanları ayrılmalıdır [61].

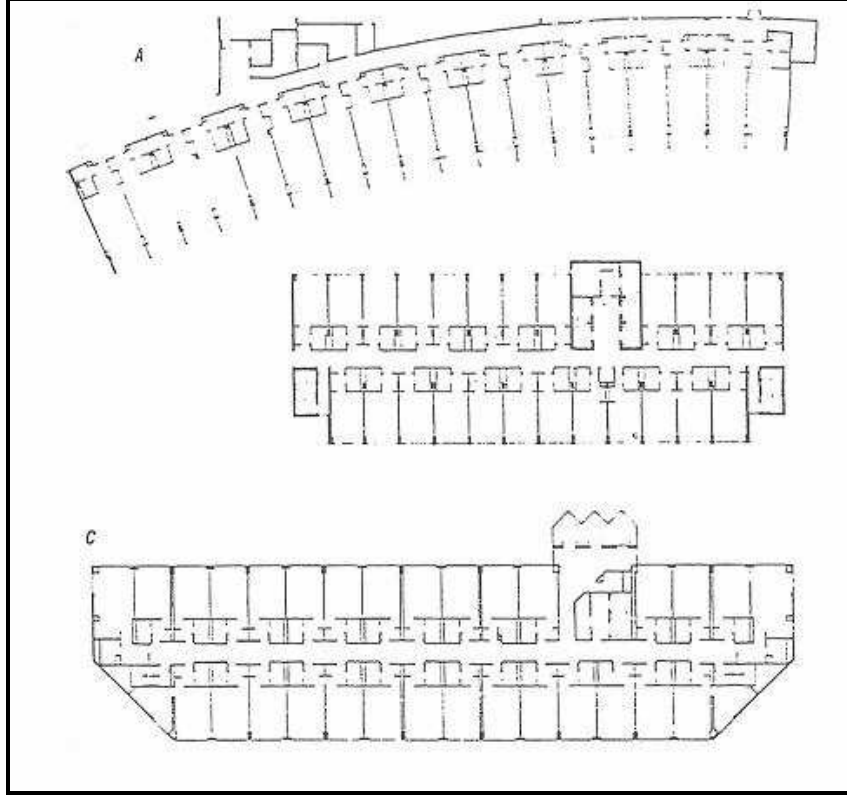
Verimli bir konaklama tesisi yatak katında toplam kat alanı ile yatak odalarının toplamı arasındaki oran %60 ile %75 arasında değişmektedir. Bu oranlar yatak katının biçimleniş şekline ve plan şemalarına göre değişmektedir [61].

Yatak katlarında üç tip plan şeması bulunmaktadır [62].

1. Sıralı plan şeması
2. Kule plan şeması
3. Atrium plan şeması

1.Sıralı plan şeması:

Daha çok yatay olarak yayılmış ve yüksek olmayan tesislerde görülmektedir.(Şekil 35) Bu tip plan şeması tesis kat sayısının fazla olmadığı bölgelerde gerekli oda sayısının elde edilebilmesi için yataydaki uzunluk artmaktadır. Genellikle sayfiye otelleri ile motellerde bu tip plan şeması görülmektedir. Bu tip yerleşimde uzun bir koridor üzerinde ya tek bir sıra yatak odası dizini veya koridorun her iki tarafında da yatak odası dizini oluşturulmaktadır. Tek sıralı düzenlemelerin tercih edilmelerinin sebebi yatak odalarının manzaraya baktırma, coğrafi etkilerden (rüzgar, soğuk hava) odayı korumak için koridoru bir kalkan gibi kullanmak veya arazinin eğiminin fazla oluşu gibi nedenlerdir.

Şekil 35. Sıralı plan şeması [58]

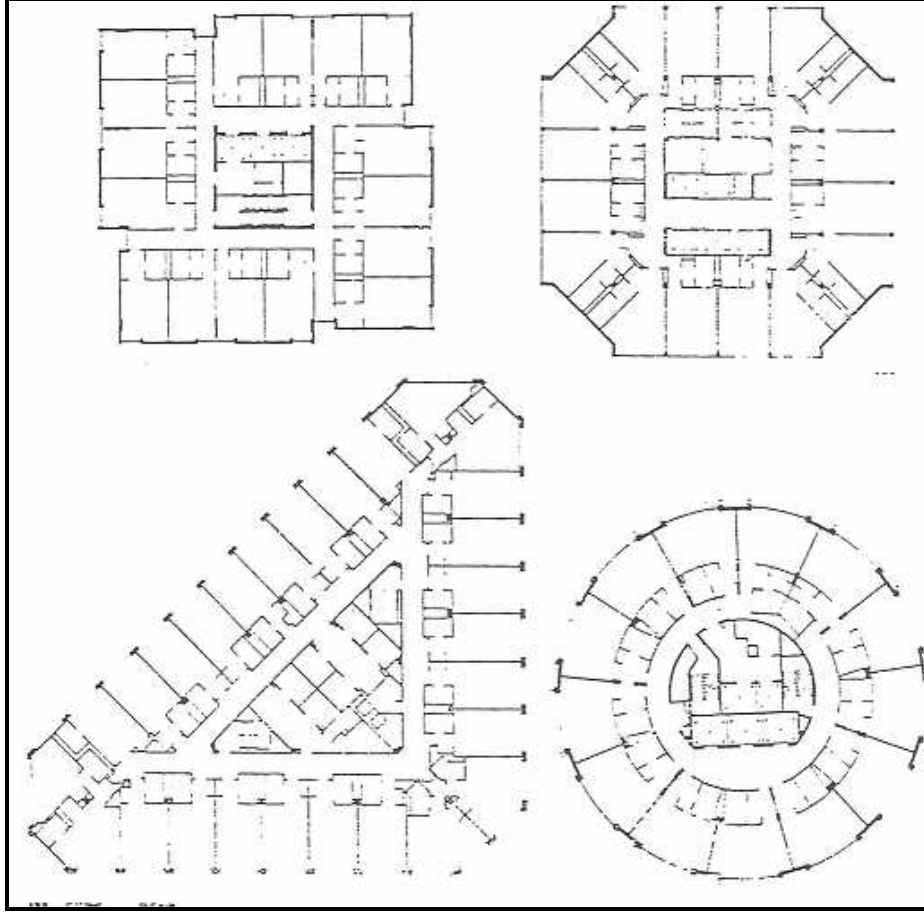
Sıralı plan şemasıyla inşa edilen tesislerde genellikle, yatak odası cepheleri kuzey güney yönüne bakacak şekilde doğu batı yönünde bir aks üzerine yerleştirilmektedir. Batı güneşinin özellikle de öğleden sonra oluşan sıcak havanın etkisinden kurtulmak amacıyla böyle bir yönelme söz konusudur.

2. Kule Plan Şeması:

Yatak katının merkezi bir yerinde müşteri ve servis merdivenleri ile asansörleri ve kat hizmet birimleri etrafında yatak odaları bulunmaktadır. Genellikle kare, dikdörtgen, daire ve üçgen biçimli geometrik plan şemaları kullanılmaktadır.(Şekil 36)

Tipik bir kule biçimli yatak katında 16 ile 24 arasında yatak odası bulunur. Bu tip yatak katları daha kompakt olmasına ve köşelerin temiz çıkmasına karşın bu köşelerde farklı formlarda biçimlenen yatak odaları çıkmaktadır. Koridorlardan odalara geçişlerin dolaysız olarak sağlanması zorlaşmaktadır. Yüksek katlı konaklama tesislerinde dairesel formun en randımanlı olduğu tespit edilmiştir. Bu tip bir düzenlemede yatak odaları asgari

düzeye çıkmaktadır. Yatak katının biçimi yapının görünümünü ve ölçek kavramını doğrudan etkilemektedir. Planın verimli olması sonucu, doğrudan biçimi de etkilemektedir. Dikdörtgensel biçimde köşelerde sıkışık yerleşimler olmakta bu da doğal olarak iç mekanın biçimlenmesini etkilemektedir [61].

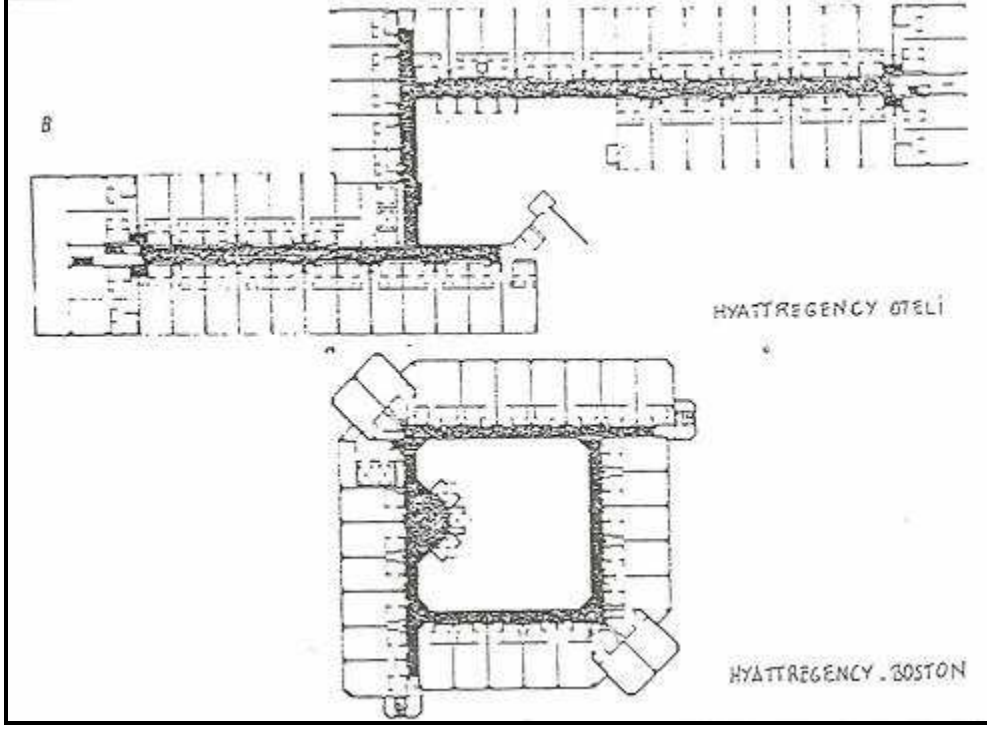

Şekil 36. Kule Plan Şeması[58].

3.Atrium Plan Şeması

Yatak odalarının yerleşimi iç boşluğun olduğu kısımda koridorun yalnızca bir tarafında olup koridorun diğer tarafı ise boşluğa baktığı plan şemasıdır. Koridorlar bir balkon gibi olup lobiyi yukardan görmeyi sağlamaktadır. Genellikle lobinin üstü binanın üst tavanına kadar açıktır. Müşteri asansörlerinin yerleşiminde bu boşluktan yararlanmak etkili çözümler ortaya koymaktadır. Dışarıyı gösteren cam asansörlerle mekana hareket katılmaktadır. Bu plan tipinde de, hangi tip ve sayıda müşteri asansörünün kullanılacağı ,

servis merdivenleri ile asansörlerinin nereye yerleştirileceği ve yatak odalarının sayısı ve biçimi , kat plan şemasını etkilemektedir. (Şekil 37)[61]

Şekil 37. Atrium Plan Şeması [58].

Genel olarak yatak katının en uygun biçimde biçimlenişi yatak odalarının sayısını ve biçimini etkilemektedir. Bununla birlikte mimari biçim ve odaların şekli odalardaki yatak türleri, (çift kişilik, tek kişilik, ikiz) birbirine bağlanan odalar ile suitlerin sayısı ve yerleşimi bir kat planının düzenlenmesinde çıkış noktaları olmaktadır.

2.3.4.2. Halka Açık Mekanlar

Otellerde halka açık mekanlar olarak adlandırılabilen giriş-lobi, yeme-içme mekanlar, fonksiyonel mekanlar vardır. Bu tür mekanların planlanmasında bazı kriterler esas alınmaktadır.

2.3.4.2.1. Giriş-Lobi

Giriş mekanı müşteriye otel hakkında ilk izlenimi veren mekandır. Dolayısıyla giriş mekanı kullanıcının otel seçiminde en çok göze çarpan ve eleştirilen alandır. Ana girişin görünüşü ve ana girişe giden yol önemlidir. Çünkü bu bölüm oteli simgeleyen ve otelin seçilmesinde en göze çarpan ve genellikle en çok dikkat edilen alandır. Genellikle ana giriş iyi tanımlanmış, kolay algılanabilir olmalı ve iç mekan düzenlemeleri de özellikli olmalıdır. Restoranlar ve ziyafet salonları için ikinci bir giriş bulursa da, ana giriş kolaylıkla algılanabilir olmalı ve doğrudan resepsiyona açılmalıdır [35].

Yaya olarak veya motorlu araçla veya taksiyle gelen konuklar, tekerlekli sandalye kullanan engelliler ve yolcu otobüsleri için gerekli hazırlıklar yapılmış olmalıdır. Ana giriş alanının büyüklüğü kısıtlı ise, yolcu otobüsleri ve otobüsler yolcu otobüsü parklarındaki ve bekleme alanlarındaki alternatif girişlere kolaylıkla yönlendirilebilmelidir. Resepsiyon merkezi bu şekilde gelen kalabalık gruplar için, örneğin bitişik yolcu salonlarıyla veya genel dolaşım alanlarıyla, genişletilebilir [35].

Rutes ve Penner(1985)'e göre, büyük turizm yapılarında, ana giriş mekanındaki yoğun insan trafiğini azaltmak; restoran veya diğer bir etkinlik için özgün bir kimlik oluşturmak; veya güvenlik önlemlerini arttırmak için ayrı girişler düzenlenmesi gerekmektedir. Ana girişten farklı olan girişler aşağıdaki gibidir:

- Ana giriş
- Balo /ziyafet salonu girişi
- Restoran/Bar/Gece Klübü/Kumarhane girişi
- Tur otobüsü veya havaalanı servis girişi
- Suit veya apartman girişi

Kural olarak, giriş dış avlusu iki aracın geçebileceği şekilde en az 5.5 metre (18 fit) genişlikte olmalı ve bütün yüksek tabelalar ve sundurmalar yolcu otobüsü veya benzeri bir araç için yeterli boşluk bırakacak yükseklikte (umumi yolun 5 metre yukarısında) bulunmalıdır. Girişe keskin bir virajdan giriliyorsa ilave genişlik sağlanmalıdır.

Kapılar iki bavul taşıyan bir kişi veya bir bagaj arabası geçecek kadar geniş olmalıdır (aşgari açık genişlik 900 mm (3 fit)). Kapıların yangın çıkış koşullarını da karşılaması gerekir, döner kapıların kanatlarının ise basınç altında katlanabilmesi veya açılır kapanır olması gerekir. Çift tarafa açılır kapanır kapıların açıldıklarında kural olarak binanın hizasını geçmemesi ve dolayısıyla ön duvara gömülü olması gerekmektedir. Merdivenlerle

yükselen bir giriş daha çekici bir görünüm arz edebilmektedir, fakat bagajların taşınmasında güçlükler çıkmaktadır. Merdiven kullanılması zorunlu ise yol seviyesinde ayrı bir bagaj resepsiyonu bölümü yapılabilir. Tekerlekli sandalyeler için kullanılacak rampaların azami eğimi 1:10'dur; 1:12' tercih edilmektedir [35].

Rüzgar ve yağmurdan bir ölçüde korunmak için markiz kullanılabilir, fakat koruduğu alan genellikle sınırlı olacaktır. Araçlarından inen konuklara kadar uzanan giriş kapısı (portes cochères) bu alanın genişletilmesini sağlayacaktır ve bağımsız bir yapı şeklinde, örneğin bir giriş markizi şeklinde, ya da ana binadan bir çıkıntı şeklinde oluşturulabilir. Binanın yola bakan tarafında, binanın hizasını aşan herhangi bir sundurma için izin alınması ve kural olarak umumi yolun engellenmemesi gerekmektedir [35].

Bir şehir merkezindeki veya sahneli otel veya motellerde konukların büyük bir bölümü genellikle akşam geldiği bilinmektedir. Girişin vurgulanması, iç kısmın gösterilmesi ve daha yüksek emniyet ve güvenlik sağlanması için aydınlatma kullanılmalıdır. Olası yöntemler arasında;

- Işıklı tabelalar,
- Bina içerisinde girişin ve perdeli pencerelerin üst kısmına geçirilmiş gizli şerit aydınlatmalar,
- Markizin ve giriş kapısının alt kısmında gömme ışıklar,
- Giriş yolu boyunca yerleştirilmiş müstakil sokak lambaları sayılabilir.

Bir otel müşterisine verdiği izlenim açısından büyük önem taşıyan diğer bir mekan da lobilerdir. Bu mekanlar otelin diğer tüm hacimleriyle olan ilişkisinin merkezidir. Lobi otelin en önemli bir elemanıdır. Lobide müşteri henüz otele kabul edilmemiştir. Müşterinin girdiği ilk yer olduğu için dekorasyon, estetik ve fonksiyon bakımından ideal ve beğenilir olması lazımdır.

Rutes ve Penner(1985)'e göre, turizm yapılarındaki ortak alanların içinde lobi, ziyaretçi üzerinde en büyük etkiyi oluşturan mekandır. Lobi tasarımı, turizm tesisinin genel tarzını yansıtmaktadır. İster resmi; ister sıradan olsun veya ister imalı bir dili; ister ifade gücü açık olsun, genel dil lobide görülmektedir. Bu yüzden lobi elemanlarının planlanması ve detayların tasarımı ziyaretçi üzerinde kalıcı ve olumlu bir etki bırakacak şekilde olması gerektiği belirtilmektedir [58].

Çok kompleksli büyük bir otelde, lobi genellikle konunun ihtiyacı olabileceği birçok ilave servis (seyahat ve eğlence ajansları, hediyelik dükkanlar, haber ajansı stantları, kuaför salonları, salon, salon bar ve kahve dükkanı imkanları) için düzenlemeler sağlayacaktır.

Bir uğrak otelinin lobisi, genellikle konukların akşam veya günün başka bir anında gösteriler, turlar ve diğer etkinlikler için bir araya geldiği yerdir. Benzer şekilde, ortaya çıkacak kalabalığın ve güçlüklerin kontrol edilmesi için genellikle ayrı bir resepsiyon fuayesinin bulunması, hatta bu maksatla ayrı bir giriş olması şart olacak olsa da, kongreler ve etkinlikler için bir birleşme noktası olarak büyük bir lobi ve yanında bir salon alanı gerekli olabilir [35].

Resepsiyon alanında gerçekleşen eylemler şunlardır:

- Konuk kabulü ve kaydı.
- Yer ayırma /rezervasyon ofisi,
- Kasa ve muhasebe, para değiştirme işlemleri,
- Danışma, anahtar, posta, mesaj, broşür alışverişi

Lobi genel dolaşım bekleme, resepsiyon, danışma ve diğer ön ofis işlemlerinin gerçekleştiği mekanlardır. Lobi büyüklüğü otel tipine ve büyüklüğüne bağlıdır. Aynı mekanda satış üniteleri ve dinlenme salonları da yer almaktadır. (Şekil 38) [59]

Şekil 38.Lobi ve diğer mekanların organizasyon şeması [35].

Bu bölüme resepsiyona, kasiyere ve diğer masalara (bunlar hep birlikte otelin oda rezervasyon hizmetlerini sağlarlar) giden genel dolaşım ve bekleme alanları dahildir. Lobi aynı zamanda etkinliklere katılan veya restoranı kullanan konuklar ve diğerleri için bir toplanma noktasıdır. Çoğu otelde lobi aslında insan trafiğinin merkezini oluşturur ve bu

alan, diğer herhangi bir alana kıyasla otelin ilk ve genellikle en çok göze çarpan bölümü olacaktır [35].

Lobinin planlama esasları, binanın ana strüktürüyle, dolaşım kapıları ve servis kanallarının düzeniyle, ön ofis eylem kalıplarıyla ilgilidir ve onlara göre belirlenir. Lobi tasarımında genellikle aşağıdaki konular dikkate alınmaktadır:

- Çok yoğun bir kullanım alanıdır, bu nedenle iç tasarımda yoğun kullanıma dayanıklı bitirme malzemelerin seçilmesi tercih edilmektedir.
- WC ler, merdivenler, asansörler ve diğer servis yerleri kolayca algılanmasına dikkat edilmelidir.
- Tavan yüksekliği hacim büyüklüğüyle dengeli bir şekilde tasarlanmış olmalıdır.
- Giriş ve lobiyle bağlantılı olarak bagaj taşıma işlemleri, depolama alanları vb. gibi alanlar tasarlanmaktadır.

Lobi ile ilgili diğer kolaylıklar şunlardır: telefonlar, televizyon monitörleri, korunma sistemleri, saat ve takvim, danışma masası, tur, hava yolları ve araba kiralama acenteleri, büfe ve satış üniteleri, genel tuvaletler, dinlenme ve bekleme salonları ,iç peysaj ve diğer ilgili alanlar [59].

2.3.4.2.2. Yeme-İçme Mekanları

Günümüzde artık pek çok kişi yemek saatlerini dışarıda geçirmekte, kahvaltı ile yemek arası uzun kahve molaları vermekte, akşam yemeklerini ise daha geç saatlere kaydırmaktadır. Bu eğilim otellerdeki pastane ve kafe tarzı mekanların tasarımlarının önemini arttırmaktadır. Otellerde halka açık mekanlar arasında lobiden sonra ikinci önemli mekan yiyecek ve içecek mekanlarıdır.

Yemek yeme bir gereksinim olmanın yanında, aynı zamanda kültürel bir olgudur. Bu olgu toplumların yemek kültürünü oluştururken, bu gereksinimin karşılandığı mekanların tasarlanmasında da önemli bir kriterdir. Bu nedenle yeme mekanlarının tasarımı ayrı bir önem taşımaktadır.

Bir otelin oda ücretlerinden sonra en büyük gelir kaynağı, yiyecek ve içecek bölümüdür [63]. Otellerin yemek yeme mekanlarında üretim, satış ve tüketim işlevleri aynı mekan içerisinde ve süreli değişen kullanıcı profili ile birlikte çözümlenmek durumundadır [64].

Günümüzde yemek yeme mekanları otellerin çok önemli bir bölümü durumundadırlar. Bu yalnızca müşterilerin rahat etmesi açısından değil otel gelirleri açısından da önemlidir. Günümüzde gelirlerinin %40'ını yemek yeme mekanlarından sağlayan oteller bulunmaktadır [65].

Yemek yeme mekanlarının tasarımı, oluşturulmak istenen atmosferin tasarlanmasından servis sistemine, malzeme kararlarından mөнünün tasarlanmasına, masa ve oturma elemanlarının tasarımından mutfak mekanının tasarlanmasına kadar bir dizi farklı tasarım eylem ve kararı içermektedir. Pazar araştırması ve buna bağlı ekonomik olabirlik etüdüleri gerektirmektedir. Otellerde yemek yeme saatlerine bağlı olarak farklı kriterler etkili olmaktadır.(Tablo 3)Otelin konumuna, sınıfına, kullanım amacına, yapım amacına göre çok değişik çözümler görölmektedir. İzole turist otelleri gibi şehir merkezi dışında kalan otellerde otel içi konuk gereksinimleri ön plana çıkmaktadır. Çoğunlukla kongre otellerinde değişken bir konuk grubunun ağırlanması ve kongre,toplantı vb. mekanların sağlanması söz konusudur. Şehir merkezinde yer alan bir çok küçük otelde yemekle ilgili gereksinimlerin şehirde karşılanabileceği düşüncesiyle restoran planlamaya gidilmemektedir. Yine şehir merkezinde yer alan bir çok yüksek sınıf otel ise otel dışından gelecek konuklara dönük bir anlayışla programlama ve planlamaya gitmektedir. [59]

Tablo 3.Otellerde geçen yemek süresi tablosu [35].

Yemek süresi	Kalacak yer gerektirmeyen ticari iş
Sabah ve öğlen yemekleri	Genellikle zaman ve yolculuk kısıtlamaları geçerlidir. Talep yan mahallenin özelliğine bağlıdır. Rahat, kolay erişim: Servis hızı, seçim çeşitliliği, bar olanakları ve canlı ortam önemli etmenlerdir.
Akşam yemeği	Nüfus ve sosyo ekonomik istatistiklerle belirlenen daha kapsamlı hizmet bölgesi. Otel ve çevresindeki toplu eğlence olanaklarından, ortamdaki ve yemeklerin bireylere özgünlüğünden, araç park etme ve yemeğe katılmayı destekleyici olanaklardan, makyaj odasından, kokteyl salonundan ve oturma yerleşiminin kişilere tahsis edilmesinden etkilenir.
Etkinlikler ve ziyafetler	Uzaklık nüfusu yoğun yerlere göre olan konumdan daha az önemli, sokağa rahat giriş, yerel özellikler, kolay tanıma, iyi araç park etme imkanı ve destekleyici olanaklar. Konaklama kapasitesi sınırlayıcı bir etmen olabilir.

2.3.4.2.2.1.Restoranlar

Otel içerisinde bulunan her restoran ayrı bir tara ve kimliğe sahiptir. Bu nedenle her bölüm için seçilen mobilya, aksesuar, renk kombinasyonları, ışıklandırma ve donanımlar farklılık göstermelidir.

Restoran yerleşiminde odanın özellikleri, dış manzaralar, iç görünüm, toplu eğlenceler, müşterilerin ve personelin dolaşma düzeni, yemek servis yöntemi, koltuk gruplamaları ve kullanılacak mobilya türleri dikkate alınması gerekmektedir [35].

Farklı tesislerde restoranların yapım, kullanım ve tasarım koşulları Tablo 4' te belirtilmektedir.

Tablo 4.Restoran türü ve otel kullanım ve alan tasarım koşulları tablosu [35].

Restoran türü ve otel	Kullanım ve alan	Tasarım koşulları
Ana restoran		
Paket tatil sunan turist otelleri	Bütün veya çoğu yemek için yoğun şekilde kullanılır. Hızlı standart servis ve kolay masa temizliği sağlamalı. Kapasite mevsimlik en yüksek kullanımı sağlamalıdır: tek koltuğa birden çok oturma planlanmıyorsa tipik olarak oda başına 1.3 ila 1.7 koltuk	Azami sayıda personelle hızlı servis sağlayacak şekilde düzenlenir. Yerleşimde masaların ve sandalyelerin farklı şekillerde gruplanması için bir ölçüde esneklik gereklidir. Sosyal birliktelikler ve toplu eğlenceler için çok amaçlı kullanım belirlenebilir
	Koltuk başına alan	
	Ortalama 1.3-1.5 m ² (14-16 ft ²) Ucuz otel (gruplar halinde oturma) 0.9-1.1 m ² (10-12 ft ²)	Yerel özelliklere, hatlara, tarzlara ve malzemelere özen gösterilmiş parlak ve abartılı bir dekor genellikle gereklidir.
		Kolay temizlik, işletim ve bakım zaruridir.
		Ayrı bir bar ve salona ek olarak alkollü ve yumuşak içecek dağıtım barı sağlanmalıdır.
Ana restoran		
Şehir otelleri	Genellikle günün büyük bir kısmındaki ve akşamki ticari işleri için yerel piyasaya bağlıdır. Orta dereceli oteller için kapasite oda başına 0.5-1.0 arasında değişir. Tasarruf için azaltılabilir veya kaldırılabilir.	Caddeden ikinci doğrudan giriş olmalı, kullanışlı ve dikkat çekici olmalı. Ya da lobiden doğrudan asansör servisiyle çatı düzeyinde bulunmalı.
	Koltuk alanı	
	Ortalama 1.3-1.5 m ² (14-16 ft ²) Lüks 1.7-1.9 m ² (18-20 ft ²)	Gıda, servis ve çevre kalitesine özen gösterilen incelikli bir dekor geleneği tipiktir. <i>Haute cuisine</i> için masada pişirme olanağı olmalıdır. Şarap servis olanakları gereklidir.
		Çevre kontrolü yüksek kalitede olmalıdır.

Tablo 4'ün devamı

Kantin bar veya Kahve dükkanı		
Şehir otelleri ve sahenli oteller	Genellikle kısıtlı yemek seçimli, hızlı ızgara, kızartma ve mikrodalga ısıtma olarak hazırlanmış hızlı yemek servisi. Uzun süreler açık (genellikle 24 saat). Gişe ve/veya masa servisi olabilir. Tipik hizmet: oda başına 0.5 koltuk. Gişe koltuk sayısı toplam 1/3 olabilir.	Genel olarak, günün farklı saatlerinde ortamda alt bölünme ve değişiklikler yapılabilecek esneklikte bireysel tarz tasarım belirtilmiştir. Özel tasarlanmış sandalye veya tabureli gişe yeme imkanı, Sabit masalı stant veya ziyafet koltukları ve
	Koltuk alanı	
	Gişeler 1.7 m ² (18 ft ²) Masalar 1.5 m ² (16 ft ²)	Çiftler ve gruplar halinde oturmaya müsait serbest sandalyeler ve masalar içerebilir.
		Duvar ve zemin yüzeyleri sertliğe dayanıklı olmalı, fakat bazı kısımları halılarla kaplanmış ve akşam kullanımı için daha yumuşak malzemelerle astarlanmalıdır.
<i>Spesiyal Restoran, Akşam klübü, Gece klübü</i>		
(özen gösterilen konuya bağlıdır) Şehir ve kongre/uğrak otelleri	Gıda servis metodu veya işletme tarzındaki spesiyaliteye dayanır. Temel olarak akşam, daha az ölçekte ve farklı servisle öğlen kullanılır ve incelikli hizmet gerekebilir. Hizmetler arasında şunlar vardır:	Gıda ve servisi tamamlamak için özel olarak tasarlanır. Dekor her zaman inceliklidir, temalıdır, birçok etkinlik ve ilgi odağı bulunur. Tek kişilik aydınlatma ve/veya ekranlı veya balkonlu olmak üzere kişiye has oturma alanları gereklidir. Merkezi alan aşağıdakiler temi etmek için esnek olmalıdır:
	Döner et kızartma, mangal kömüründe ızgara gibi özel olarak tasarlanmış cihazlarla görünürde pişirme	Farklı masa gruplanmaları
	Sahne, orkestra ve/veya dans alanı	Bütün alanlardan görülebilir bir dans veya toplu eğlence alanı

Tablo 4'ün devamı

	Spot ışıklar dahil olmak üzere geniş yelpazeli aydınlatma	Oda içinde pişirme işlemi gerektiğinde, bunun ilgi odağında olması gerekir.
	Yerel ses sistemleri ve akustik kontrol.	Masada pişirme olanağı bulunmalıdır.
	Spesiyal restoranın kendi kendine yetmesi aşağıdakilere bağlıdır: Pazar alanı (diğer oteller dahil) Yerinde rekabet.	Şarap servisi yanında genellikle bir kokteyl salonu da gereklidir.
	Genellikle 200'den çok odalı oteller içindir. Tipik büyüklük: Set başına alan (küçük sahne, vs. dahil) 1.9 m ² (20 ft ²)	Aksesuarlar, mobilyalar ve mefruşat yüksek kalitededir ve genellikle kişiye has tasarlanmıştır.

Restoran içinde genellikle geniş çeşitlilikte ışık aksesuarları kullanılır. Duvar dokusuna ve diğer özelliklere vurgu yapmak için iç çevrede sık sık dolaylı ışık kullanılır, tavan içinde veya hemen altında arka plan ışığı bulunabilir: masalar üzerinde lokal aydınlatma, oyuklar ve koltuk çerçeveleri bireysellik yaratmak için kullanılır.

Otel restoranları gürültüyü azaltmak ve rahatlık ve sıcaklık hissi yaratmak için halıyla kaplanır. Halılar işlenmiş beton parçaların, bileşik veya polivinil karoların veya ahşap döşemelerin doğrudan üzerine serilmiş olabilir. Halı türlerinin sayısı hayli fazladır. Çoğu durumda, çizikleri ve gölgeleri kamufle edecek küçük tekrarlı motifi ve renkleri olan yüksek kalitede dokuma halı en iyi yatırım olacaktır. İyi dayanıklılık sağlamak için karo yeterince kalın olmalıdır, fakat personeli yoracak ve servis arabalarını engelleyecek kadar kalın olmamalıdır. Mobilyalar restoranın temasını ve dekorunu tamamlamalıdır. Alternatifler, imalatçıların standart kataloglarından seçilmiş müstakil parçalar ve özel olarak odanın ebatlarına ve özelliklerine göre tasarlanmış gömme birimler arasından seçilebilir. Otel mobilyası tasarım koşulları ve göz önünde bulundurulacaklar tablo 5.a,b' de gösterilmektedir.

Tablo 5.Otel mobilyası tasarım koşulları ve göz önünde bulundurulacaklar tablosu[35].

Özellikler	Göz önünde bulundurulacaklar
Ebatlar	Masaların büyüklükleri, farklı partilere konaklama sağlamak için ebatlarda ve şekillerde değişiklikler, masaların çiftli hale getirilmesi. Antropometrik hususlar: koltuk ve masa yükseklikleri, uyarlanabilirlik, masaların ve gişelerin genişlikleri.
Boşluklar	Erişim, sandalye hareketleri, servis sirkülasyonu, masada pişirme ve/veya servis arabası geçitleri için düzenleme ve hazırlıklar.
Uyarlanabilirlik	Müstakil parçalar, hareket ağırlığı ve kullanımı, zemin ve mobilyada hasar, bağlama ve biriktirme özellikleri, bileşenlerin aralarında değiştirilmesi.
Sağlamlık	Çerçevelerin ve bağlantı yerlerinin sağlamlığı, kaplamaların ve yüzeylerin aşınma, lekelenme, ovalama ve yakmaya karşı dayanıklılıkları. Kapakların çıkarılması veya temizlik/yenileme olanağı, yenisiyle değiştirilme.
Güvenlik	Pürüzlü yüzey altlarının, keskin kenarların, kaynaklama, bağlama ve vidalama yerlerinde çıkıntı noktalarının varlığı, denge ve eğim açısının güvenliği, örnek olarak gişe taburelerindeki mefruşatın güvenliği, çerçevelerin sağlamlığı, Eğilmezlik ve esneklik dengesi, destek düzgünlüğü. Döşemelerin, vs. yanıcılığı ve yangındaki davranışları.
Görünüm	Otel standartlarına ve restoranın özelliklerine uygunluk, çeşitlilik ve incelik dengesi, tema ve ortamla özdeşleşmişlik.
Konfor	Yemeklerin süresi ve ücretlerle ilgilidir, ebatlara, gişelere, boşluk oranlarına ve döşemelere bağlıdır.

Tablo 5'in devamı

Sabit	Taşınır	Kullanım örnekleri
-	Sandalye ve masalar	Uyarlanabilir alanlar
Sandalyeler	Masalar	Banket oturma
Masalar	Sandalyeler	Alçak gişeler
Sandalye ve masalar	-	Stantlar, gişeler
		Kısıtlı alan

2.3.4.2.2. Kahvaltı Salonları

Otellerde yemek salonuna ek olarak kahvaltı salonu da yer almaktadır. Kahvaltı salonu yemek salonunu tamamlayacak yapıda olur. Kahvaltı salonu kapasitesi otel müşterilerinin 1/3 üne yetecek kadar hesaplanır [10].

Sadece sabah kahvaltıları için ve belirli saatlerde hizmet veren bu salonlar, restoranların bir kısmı bölünerek veya restoranlara ek bir salon olarak planlanabilecekleri gibi onun bir galeri katı şeklinde de düzenlenmektedir [66].

2.3.4.3.Fonksiyonel Mekanlar

Otellerde fonksiyonel mekan olarak adlandırılabilen balo ve kongre salonları gibi mekanlar vardır. Bu tür mekanların planlanmasında bazı kriterler esas alınmaktadır.

2.3.4.3.1.Balo ve Kongre Salonları

Ziyafet, balo, kongre ve sergi salonları benzer esaslarla uygulanmaktadır. Bunlar ortak hacimlere kolay ulaşılır olması, yiyecek içecek servisine ulaşım kolay olması, sergileme olanağına sahip olması, kokteyl, bekleme, toplanma gibi eylemlere uygun mekansal organizasyona sahip olması gibi kriterlerdir. Giriş bölümünde ana mekandan sonra en önemli yer toplanma, bekleme, dinlenme, kokteyl ve yiyecek servisinin sağlandığı mekanlardır [59].

Kongre salonları otel müşterisiyle birlikte dışardan gelen müşteriye de hizmet veren salonlardır. Özellikle uluslar arası niteliğe sahip kuruluşların, belirli aralıklarla

düzenledikleri kongre, seminer, konferans, yuvarlak masa, genel kurul vb. gibi faaliyetlere katılmalarıyla birlikte gereksinim gösteren salonlardır. Kongre, sempozyum, seminer vb.gibi toplantılar için gerektiğinde görünebilir düzende olmalıdır.

2.3.4.3.2.Kokteyl Salonu/Bar

Kokteyl Salonu/Bar mekanları değişik otellerde çeşitlilik gösterir. Bir şehir merkezi yerleşiminde basit bir içki çıkışı sessiz ve lüks döşenmiş bir lobi bar, bir toplantı, casino yerleşiminde hareketli bir bar mekanı otelin en dikkat çekici noktası halindedir. Bar mekanlarının tipleri genellikle yerel pazarın isteklerine ya da alışılmış otel politikasına göre işletilir. Bu durumda tasarımcı için, tasarım ve yerleşim kararlarının açıklıkla belirlenmesi en önemli unsurdur [67].

Otel gelirlerinin önemli kısmını içki satışlarının sağlamanın nedeni: işletmelerde genellikle yarım pansiyon programlarının uygulanmasıdır. İşletmeci, otel müşterilerinin bu programlar dahilinde ödediği konaklama ve yiyecek ücretleri dışında ekstra harcamalar yapmasını ister. Bu ekstra harcamaların büyük bir bölümü de içki satışları tarafından gerçekleştirilir. İyi çalışan bir bar mekanı işletmeci için daima çok büyük gelir kaynağı olmuştur [68].

2.3.4.4.İdari Bürolar

Otelin yönetildiği, kararların, servis bölümlerine direktiflerin verildiği, personel organizasyonunun belirlendiği alandır. Otel müdürü, müdür yardımcısı, sekreterler, satış müdürü, muhasebe, personel servisi, satın alma, kontrol, kayıt gibi mekanlar, kendi içlerinde alt mekanlar içeren yönetsel birimlerdir. Ayrıca sağlık ve ilkyardımla ilgili mekanlar da bulunabilmektedir [69].

Yönetim bölümü otelin büyüklüğüne, yıldızına, verdiği hizmetin çeşidine göre değişim gösterir. Bazı kaynaklar bu bölümü, ön büro ve ofisler olarak iki kısımda incelemiştir. Ön büroda resepsiyon görevlisi, vezne görevlisi bulunur. Ofisler ise çeşitli departmanlardan oluşur.

2.3.4.5.Servis Mekanları

Otel servisleri aşağıdaki gruplarda toplanmaktadır;

Kat servisleri: Otelin merkezi bir yerinde tercihen merdiven ve asansör holü civarında bitişik veya ayrı ayrı gruplar halinde planlanır. Bagaj ve servis asansörü, personel odası, çamaşır odası, ofis- çay mutfağı, servis asansörü ve merdiveni birimlerini içeren servis kısmıdır.

Yemek Servisi: Otelin karakter ve hacmine göre esnek tutulmak üzere gerekli mutfak hacmi ayrılmalıdır. Genellikle mutfak otelin bodrum katında planlanır. Mutfak ve ilgili servis kısımları otellerin en önemli bölümünü oluşturmaktadır. Gerek bina içindeki fonksiyonel ilişkiler gerekse mutfak içinde yer alan ünitelerin iyi bir şekilde düzenlenmesi, işletmede çeşitli aksaklıkların meydana gelmesini, servis standartlarının veriminin düşmesini engellemektedir. Malzeme kontrol ve tartı yeri, yiyecek depoları, hazırlık yerleri, ana mutfak, fırın, kahvaltı mutfağı, bulaşık kısmı, garson yolu ve personel yemek salonlarını içeren servis kısmıdır.

Yatak katları normal olarak diğer hacimler arasında bir blok teşkil eder. Bu bakımdan yatak katları ile mutfak ve ofisler arasında düşey bir bağlantı sağlanır. Misafir ve servis sirkülasyonunun ayrılması zorunluluğu, misafir ve servis merdiven ve asansörlerinin ayrılmasını gerektirmektedir. Yatak odalarına yapılan yemek servisi üç kısımda ele alınır. Yemek servisi, sabah kahvaltısı ve büfe servisi yapılır. Prensip olarak otellerde müşteri ve servis sirkülasyonunun tamamen ayrılması gerekmektedir. Geniş programlı bir otel mutfağından çeşitli yerlere servis yapılır. Dolayısıyla gece klubu, salonlar vb. yerlere mutfak arasında, garson koridorları ve ofis sistemi vasıta ile sıkı bir bağlantı sağlanır. Restoranlar ve mutfak arasında garson koridoru veya ofisler bulundurulur misafire açık herhangi bir yerden servis maksadıyla geçilmesi önlenmektedir. Düşey sirkülasyondan kaçınılarak restoran ve mutfak aynı katta planlanıp servis yolları minimum tutulur.

Çamaşır servisi: Otelin karakter ve işletme şekline göre, bazı hallerde çamaşır otel haricinde yıkatılmaktadır. Çamaşır otelde yıkanacak ise genellikle bodrum katında servis girişini katlara bağlayan servis merdiven ve asansörü yanında planlanır [10].

Otopark servisi : Artan talep doğrultusunda çevresel ihtiyaçlara da cevap verecek kapasitede tasarlanması istenir. Beş yıldızlı otellerde oda sayısının %25 i, dört yıldızlı otellerde %20 si park yeri olarak ayrılmak zorundadır [70].

3.YAPILAN ÇALIŞMALAR

3.1.Araştırma Alanının Seçimi ve Tanımı

Yirminci yüzyılın ikinci yarısında iktisatçıların, sosyologların, politikacıların en çok dikkatini çeken sosyal olaylardan birisi de turizmdir. Ekonomik, sosyal ve kültürel fonksiyonları olan turizm, ülkemiz için büyük bir ekonomik etken olma yolundadır. Turizm arzında gerekli potansiyele sahip Türkiye’de her bölgenin kendine özgü turistik değerleri vardır. Çalışma alanı olarak Türkiye ’de yukarıdaki sebeplerden dolayı Türkiye’de turizm açısından önemli bir yeri olan ve Kültür ve Turizm Bakanlığı’na belirlenen 6 ilden biri olan Ankara ili otelleri örneklem alanını oluşturmaktadır.

Bu çalışma kapsamında Ankara ilinin seçilmesinin nedenleri, ayrıntılı olarak, aşağıdaki sıralanmıştır.

1. Ankara’nın Yakın ve Uzakdoğu yu bağlayan uluslararası hava ve karayolu üzerinde önemli bir merkez olması.
2. Ülkemizin Ürgüp, Nevşehir yöresinde bulunan ve her geçen gün dünya turizm piyasasında adını çokça duyurmakta olan ve her yıl binlerce turistin ziyaret ettiği Kapadokya’nın direkt havayolu ulaşımının Ankara Havaalanından sağlanması.
3. İlin eşsiz doğal ve tarihi özelliklere sahip Kapadokya ya yurt dışından karayoluyla gelen yabancı turistlerin yolu üzerinde önemlidir uğrak yeri durumunda olması
4. Merkez ve çevrede tarih öncesi, Hitit, Urartu, Frig devirlerinde ait önemli ören yerlerinin bulunması.
5. İlin Başkent olması nedeniyle yabancı devlet büyüklerinin ağırlandığı ve uluslar arası ilişkilerin düzenlenmesi için yurdumuza gelen yabancı resmi grupların zorunlu olarak Ankara’da kalmaları.
6. Uluslar arası ve milli sportif faaliyetlerin yapıldığı sportif merkezlerden biri olması nedeniyle , spor turizminde önemli bir yer işgal etmesi.
7. Uluslar arası kongrelerin yapıldığı bir yer olarak dünya turizminde gittikçe önemini arttıran kongre turizminde önemli rol oynaması [28].

Çalışmanın ilk aşamasında Ankara ilinde otellerin semtlere göre dağılımları saptanmış ve irdelenmiştir. Mevcut otellerin Ulus, Kavaklıdere ve Kızılay semtlerinde yer aldığı görülmüştür.1980 sonrasında popüler kültürün kitle kültürüne dönüşümü ve küreselleşmenin etkisiyle dünya üzerinde bir standartlaşma başlamıştır. Oteller

küreselleşmeyle birlikte daha yoğun kullanılmaya başlanmıştır.1980 sonrası Ulus semtinde oteller, sayıca çok az olsa da kent içinde mekansal ve mimari açıdan bir katkı sağlamayan otellerdir. 1980 sonrası otellerin daha çok Kızılay ve Kavaklıdere olmak üzere Çankaya, Balgat, Bilkent ve Ümitköy gibi merkez ve alt merkezlerde konumlandığı görülmektedir. Bu dönemde yapılan otellerin siyasi-ekonomik yönden gelişmekte ve değişmekte olan Ankara'nın üst gelir gruplarına hitap etmesi ve parti binalarına yakın oldukları görülmektedir. Tablo 6/7/8'de Ankara otellerinin yıllara göre dağılımları görülmektedir. Tablolar otellerin kuruluş yılı,semt ve bugünkü durumuna göre otel sınıflanmasındaki yerini göstermektedir.

Tablo 6. 1980'lerde Ankara otelleri

Oteller	Kuruluş Yılı	Semt	Bugünkü Durumuna Göre Otel Sınıflaması
Otel Güleryüz	1980	Ulus	Turizm Belgeli İki Yıldız
Otel Emperyal	1980	Ulus	Belediye Belgeli A Sınıfı
Kalemci Otel	1980	Kızılay	Turizm Belgeli Üç Yıldız
Hotel Sembol	1980'ler	Kızılay	Turizm Belgeli Üç Yıldız
King Apart	1980'ler / 2000	Çankaya	Turizm Belgeli Üç Yıldız
Best Otel	1981	Kavaklıdere	Turizm Belgeli Dört Yıldız
Hotel Etap Altinel	1986	Maltepe	Turizm Belgeli Beş Yıldız
Ulus Oteli	1982	Ulus	Belediye Belgeli İkinci Sınıfı
Canbek Otel	1984	Ulus	Turizm Belgeli İki Yıldız
Hotel Erkuvan	1985	Kızılay	Turizm Belgeli Üç Yıldız
Best Western Örnek Otel	1986	Maltepe	Turizm Belgeli Üç Yıldız
Otel Melodi	1986	Kızılay	Turizm Belgeli İki Yıldız
Otel Elit	1986	Kızılay	Turizm Belgeli Üç Yıldız
Hotel Metropol	1987	Kızılay	Turizm Belgeli Üç Yıldız

Tablo 6'nın devamı

Sürmeli Otel	1987	Kızılay	Turizm Belgeli Beş Yıldız
Alfin Otel	1988	Kızılay	Turizm Belgeli Üç Yıldız
Eyüpoğlu Otel	1988	Kızılay	Turizm Belgeli Üç Yıldız
Ankara Hiltonsa	1988	Kavaklıdere	Turizm Belgeli Beş Yıldız
Omni / Mega Residence	1989 / 1993	Kavaklıdere	Butik Otel
Hotel İçkale	1989	Maltepe	Turizm Belgeli Dört Yıldız

Tablo 7.1990'larda Ankara otelleri

Oteller	Kuruluş Yılı	Semt	Bugünkü Durumuna Göre Otel Sınıflaması
Bilkent Otel	1991	Bilkent	Turizm Belgeli Dört Yıldız
Erk Otel	1991	Kızılay	Turizm Belgeli İki Yıldız
Sheraton Otel	1991	Kavaklıdere	Turizm Belgeli Beş Yıldız
Otel Selvi	1992	Ulus	Turizm Belgeli Üç Yıldız
Otel Almer	1993	Ulus	Turizm Belgeli Üç Yıldız
Hotel Starton	1993	Kızılay	Turizm Belgeli Üç Yıldız
Otel Aldino	1993	Kavaklıdere	Turizm Belgeli Dört Yıldız
Yılmaz Otel	1994	Ulus	Belediye Belgeli Üçüncü Sınıf
Hotel Kale	1994	Ulus	Pansiyon
Hotel Yıldız	1994	Ulus	Turizm Belgeli İki Yıldız
Sergah Otel	1995	Ulus	Turizm Belgeli Dört Yıldız
Otel Duman	1996	Ulus	Turizm Belgeli İki Yıldız
Hotel Houston	1996	Kavaklıdere	Turizm Belgeli Üç Yıldız
Neva Palas	1996	Küçükesat	Turizm Belgeli Üç Yıldız

Tablo 7'nin devamı

Hotel Grand Divan	1997	Kızılay	Turizm Belgeli Üç Yıldız
Class Hotel	1997	Kavaklıdere	Turizm Belgeli Üç Yıldız
Büyükhanlı Park Otel	1997	Çankaya	Turizm Belgeli Dört Yıldız
Best Western Hotel 2000	1999	Kavaklıdere	Turizm Belgeli Dört Yıldız

Tablo 8. 2000'lerde Ankara otelleri

Oteller	Kuruluş Yılı	Semt	Bugünkü Durumuna Göre Otel Sınıflaması
The Golden Princess	2001	Kızılay	Turizm Belgeli Dört Yıldız
Elit Palas	2001	Kavaklıdere	Butik Otel
Hotel Capital	2002	Ulus	Turizm Belgeli Üç Yıldız
Asal Otel	2003	Ulus	Turizm Belgeli Üç Yıldız
Ankara Regency Hotel	2003	Kızılay	Turizm Belgeli Üç Yıldız
Business Park Otel	2003	Kızılay	Turizm Belgeli Dört Yıldız
Gordion Hotel	2003	Kavaklıdere	Butik Hotel
Ankara Royal Hotel	2003	Kavaklıdere	Turizm Belgeli Dört Yıldız
Capital Plaza Hotel	2003	Bağdat	Turizm Belgeli Dört Yıldız
City Residence Hotel	2004	Bağdat	Turizm Belgeli Dört Yıldız
Aktif Metropolitan	2004	Bağdat	Turizm Belgeli Beş Yıldız
Hotel Vira Armada	2004	Ulus	Turizm Belgeli İki Yıldız
Hotel Atlas	2004	Ulus	Belediye Belgeli A Sınıfı
All Star Akar International	2004	Maltepe	Turizm Belgeli Dört Yıldız
Sheraton Apart Otel	2005	Kavaklıdere	Apart Otel

Yukarıdaki tablolarda belirtilen Ankara otelleri arasından araştırma kapsamında 9 otel seçilmiştir . Nitelikli ve özgün yapılar olması ve ulaşım kolaylığı gibi nedenlerle Ankara'da bulunan aşağıdaki oteller araştırma kapsamında ele alınmıştır.

1. Hotel Etap Altınel
2. Ankara Hilton Otel
3. Aldino Otel
4. Büyükhanlı Park Otel
5. The Golden Princess Otel
6. Aktif Metropolitan Otel
7. Sürmeli Otel
8. Ankara Sheraton Otel
9. Mega Residence Butik Otel

3.2. Araştırmanın Yöntemi

Çalışmanın ilk aşamasında literatür taraması yapılmıştır. Konu ile ilgili mimarlık, konaklama yapıları, oteller, turizm, başkent Ankara vb gibi konularda literatür taraması yapılmıştır. Konuyla ilgili yapılmış tezler, kitaplar, makaleler vb kaynaklar incelenmiştir. Otel yapılarının tanımı ve türleri, tarihsel gelişimi, ülkemizde ve dünyada uygulanmış bazı otel yapıları ve ilgili konular hakkında bilgi toplanmıştır. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çankaya Belediyesi, Ankara Büyük Şehir Belediyesi'nden elde edilen bilgiler değerlendirilmiştir. İkinci aşamada bu verilerden yararlanarak bunlardan 9 tanesi çalışma kapsamında analiz için belirlenmiştir. Seçilen otellerin yapım tarihleri, buldukları yerler, mimarları, vaziyet planları, kat planları, fotoğrafları incelenmiştir. Üçüncü aşama, çalışmada otellerin analizlerinin yapılması için üç aşamalı bir analiz yöntemi geliştirilmiştir. Otellerin analizleri aşağıdaki başlıklar altında yapılmıştır.

- Genel yerleşim özellikleri
- Mekansal-fonksiyonel özellikler
- Algısal özellikler

3.2.1. Seçilen Otellerin Genel Yerleşim ve Planlama Özellikleri

Seçilen oteller aşağıdaki başlıklar altında irdelenmiş ve her bir otel yapısı ve bu yapıların genel yerleşim özellikleri hakkında bilgi toplanmıştır. Aşağıdaki başlıklarla incelenerek görsel tablolara işlenmiştir.

- Yapının kimliği
- Giriş-İç-Dış –Çevre Yön İlişkisi
- Kütle düzeni
- Ortak Kullanım/Kişisel Alanlar
- Görseller

3.2.1.1. Yapı Kimliği

Bu bölümde otellerin adı, yeri, mimarı ve yılı gibi bilgileri içeren kimlik bilgileri yer almaktadır.

3.2.1.2. Giriş-İç-Dış –Çevre Yön İlişkisi

Norberg Schulz' a göre iç ve dış mekan ,sadece istek ve gereksinimler açısından farklıdır.[71]Dış mekan,doğal çevre içinde fakat yapılanmış çevre dışında kalan mekanlardır. İç mekan ise, yapılanmış çevre içinde kalarak içinde çeşitli aktiviteler barındırıp, insanları çok yönlü mutlu kılan sanat ve bilimin sentezi olarak tanımlanır [72].

Çevre, canlı varlıkların yaşam ve gelişimini etkileyen bütün dış koşullar ve faktörlerin toplamı olup, sosyolojik yönden insanı çevreleyen veya etkileyen faktörlerin toplamıdır [73]. Çevre faktörü: Otel yeri seçiminde, yapı alanı çevresinin aşağıdaki kriterlere uygun olması göz önüne alınır. Çevre, insan isteklerini karşılamaya yönelik, insan etkinliklerini içeren bir mekandır, çoğunlukla bireyin yararlanma fonksiyonu ile ilgilidir [74].Yapılan çalışmada insan, çevre ve yapı arasındaki ilişki otel yapısının bulunduğu çevredeki konumu esas alınarak irdelenmiştir.

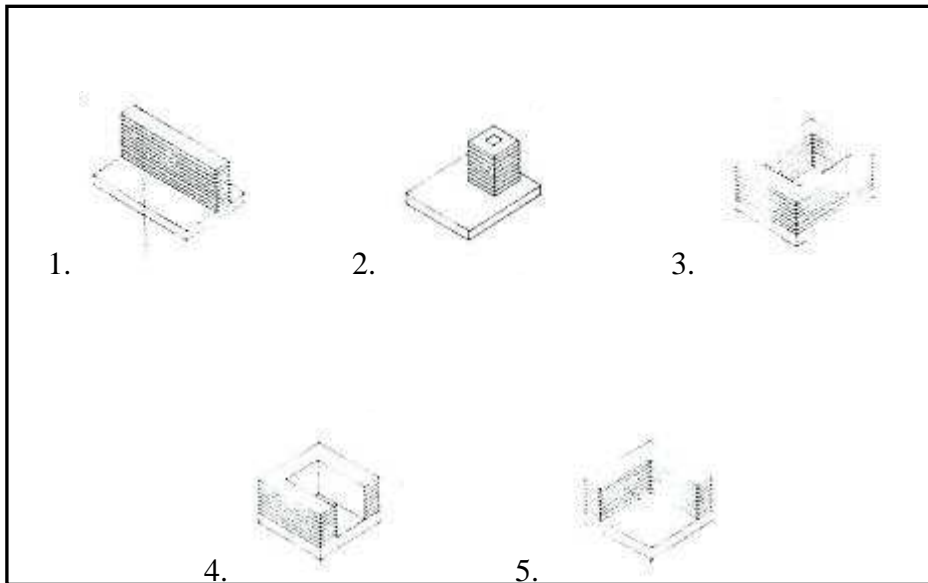
- Genel Ulaşım araçlarına ve terminallere yakın olması
- Parklar, yeşil alanlar gibi doğal güzelliklerin içinde olması
- Kentin çalışma alanlarına yakın olması
- Eğlence yerlerine yakın olması
- Ana giriş ve servis giriş mahallerine imkan veren yolların olması
- Sanayi ve endüstri bölgelerin gürültü ve dumanlarına yakın olmaması
- Otelin yapılacağı bölgenin şehircilik anlayışına, çevre ve tarihsel dokusuna uygun bir mimari anlayışa dikkat edilmesi [4].

Bu aşama otelin cadde üzerindeki konumunun işaretlendirilmesi, yaya ve araç yolları üzerindeki durumunun tespiti, oteldeki birincil ve ikincil girişlerin tespit edilmesi aşamasıdır.

3.2.1.3. Kütle Düzeni

Kütle üç boyutlu bir gövde olup uzay geometrisi ile tanımlanabilmektedir. Kütle çeşitli niteliklere sahiptir. Örneğin kütlenin yoğunluğu, onun doluluk boşluk, açık-kapalı karakterini belirlemektedir. Ayrıca kütlenin geometrik özellikleri, kütlenin biçimsel karakterini ve ekleme –çıkarma v.b. gibi işlem yeteneklerini belirlemektedir [13].

Fred Lawson' a göre otel kütle biçimleri 5 grupta ele alınmaktadır.

Şekil 39. Fred Lawson' a göre otel kütle biçimleri [35].

Çalışma kapsamında seçilen otellerde kütle düzeni Lawson'un yukarıdaki sınıflaması esas alınarak analiz edilmiştir ve aşağıdaki gibi isimlendirilmiştir.

1.		Lineer düzen	4.		U düzen
2.		Noktasal düzen	5.		L düzen
3.		Karesel düzen	6.		Karma Düzen

Otellerle ilgili yapılan ön çalışmalarda, Lawson' un sınıflandırmasına ek olarak farklı sınıflandırmaların bir arada kullanıldığı düzenler de dikkat çekmiştir. Bu nedenle mevcut sınıflamaya karma tip (iki yada üç düzenin bir arada kullanıldığı tip) eklenmiştir.

3.2.1.4. Ortak Kullanım/Kişisel Alanlar

Otellerde yer alan mekanları, ortak kullanım ve kişisel alanlar olarak ikiye ayırmak mümkündür. Kişisel mekanlar az sayıdaki insanlar tarafından kullanılan yatak odası, banyo, balkon, çalışma odaları vb.kişisel istekler için oluşturulmuş alanlardır. Kişisel mekanlar otellerde yatak katlarını kapsar.

Ortak mekanlar: Oturma, dinlenme, yeme-içme, çalışma, eğlence, kutlama gibi ihtiyaçların karşılandığı mekanlardır. Otele genel yaklaşım, lobi, yemek ve içki servisi verilen mekanlar, balo, toplantı salonları gibi mekanlar ile rekreasyon aktiviteleri, otopark alanı bu kategoride ele alınır.

Bu aşamada zemin ve yatak katlarında ortak kullanım ve kişisel alan ayrımları yapılmıştır.

3.2.1.5.Görseller

Çalışmada analiz edilen otellerin zemin kat ve yatak katları organizasyonu ile ilgili fotoğraflara yer verilmiştir.

3.2.2.Seçilen Otellerin Mekansal-Fonksiyonel Özellikleri

Seçilen otellerin Mekansal-fonksiyonel özellikleri aşağıdaki başlıklar altında irdelenmiştir.

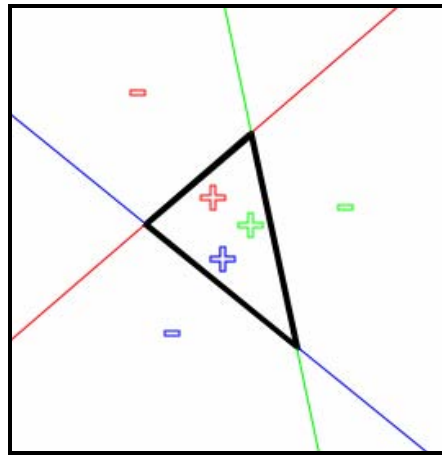
1. Mekan Organizasyon Şeması
2. Sirkülasyon
3. Plan şeması
4. Fonksiyon Şeması

3.2.2.1.Mekan Organizasyonu

Çalışma kapsamında otellerin mekansal organizasyonunu incelemeden önce mekan ve mekansal organizasyon kavramlarına değinmek yararlı olacaktır.

Mekan 'kevn' yani 'olmak' kökünden türemiş bir kelimedir. Sözlükte 'yer, mahal, ev, oturulan yer' gibi anlamlarıyla verilmiştir. Yani mekan bir bakıma var olmaktır. Evrende evel, somuttan soyuta çok geniş anlamda düşünülebilecek bu varoluş fiziki ve ruhsal yönleriyle insan için de geçerlidir. Mekanla birlikte anlam kazanan diğer varlıklar gibi insan da mekanla bir bütün teşkil eder. Mekanla anlam kazanır.

Mekan sürekli olarak varlığımızı sarıp sarmalamaktadır. Mekansal hacim boyunca hareket etmekte, biçim ve nesnelere içinde yaşatmaktadır. Ahşap ve taş gibi maddesel bir özgüdür. Mimarlık ,mekanın kavranıp çevrenmesiyle ve bir kalıba sokulup biçimlenmesiyle varlık kazanmaktadır [75].

Şekil.40 Mekan kavramının grafik anlatımı [76].

Grek filozofları mekanı bir yansıma objesi olarak yorumlamıştır. Ancak ilk olarak mekânın tanımını Aristotle yapmıştır. Ona göre mekân; tüm yön ve özellikleri içeren yerlerden oluşan dinamik bir alandır. 17.y.y.'a geldiğinde ise mekân teorisyenleri mekânı, aristotle'in tanımından çok mekânı sınırsız ve homojen olarak tanıtan Euclid Geometrisine dayandırmıştır. Bu teoriler de 19.y.y. non- Euclid teorilerinin ,mekanı, fiziksel boyutlarda sınırlanan alan ve daha sonra hacim olarak tanımlamalarıyla sona ermektedir. Plato ,mekanı 'bütün yaratılan ve görünen şeylerin anası ve kabı'olarak tanımlamış ve onu bütün cisimleri içeren ,üniversal bir doğa olarak kabul etmiştir.Newton'a göre ,mekanı içinde bulunan cisimlerle karıştırmamak gerekmektedir. İçeriğinden bağımsız olarak mutlak bir mekân uzay vardır. Çağdaşı olan Leibniz 'e göre ise karşıt bir görüşle, mekân cisimlerin herhangi bir durumu değil, onların birbirlerini izlemelerine olanak sağlayan bir durumlar dizisi, bir arada var olabilme olasılıklarının düzenidir. Mekân, bir varlık değil ilintidir [77].

Mimari mekân ise içinde yaşayan kullanıcıların fizyolojik, psikolojik ve toplumsal gereksinimlerini karşılayan bir uzay parçası, bir boşluk olarak tanımlanmaktadır.

Mimarlık zaman, mekân, anlam ve iletişimin örgütlenme sürecidir. İnsan yapısı çevrelerin örüntüleri, oluştukları dönemlerde yaşamış insanların etkinlikleri, zaman kullanımları, iletişim ağları ve bu ağların hiyerarşi ve teknolojisine atfettikleri anlamın mekansal yansımalarıdır. Mekansal örgütlenme mekansal gereksinmelerin yanıtıdır [78].

Norberg – Schulz ise mekânı beş ana başlık altında belirtmiştir [71].

1. görsel mekân
2. cisimsel mekân
3. kavramsal mekân
4. varoluşsal mekân
5. mantıksal mekân

Bir mekânı tanımlayan elemanların bazıları iki boyutlu yani yüzeysel, bazıları ise üç boyutlu diğer bir deyişle hacimseldir. Belli sınırlarla oluşan bu mekânın kullanıcılarının özelliklerine uygun olarak tasarlanması sonucu ortaya çıkan kavram 'Mimari Mekân' dır [21].

Mimar mekânı birçok şekilde yönlendirir. İlk olarak bir odanın duvarları, döşemesi ve tavanı tarafından sınırlanan hacmi olarak imgelenebilecek saf fiziksel mekân vardır. Ama algısal mekân da vardır algılanabilen ya da görülebilen mekân.

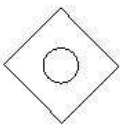
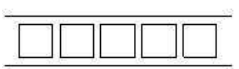
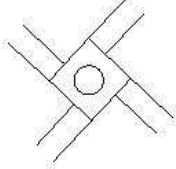
Mekan ve mekan elemanlarının kompozisyonu ile mekansal organizasyonlar oluşturulmaktadır. Mekanı oluşturan çeşitli bileşen ve öğeler, mekansal örgütlenmede çok farklı roller üstlenmekte, mekanın tüm etkisi üzerinde son derece önemli olmaktadır. Mekan bileşen ve öğeleri mekansal örgütlenmede sınırlayıcı, belirleyici yönlendirici odaklayıcı, süreklilik sağlayıcı, anlam taşıyıcı, birleştirici, ayırıcı roller üstlenirler. Bu roller gözlemciye o mekanın kavranabilmesi için gerekli ipuçlarını verir [78].

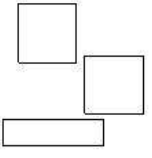
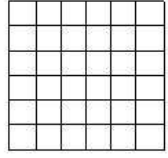
Mimaride mekan organizasyonu, insanların sosyal ve özel yaşantılarının gereklerine uygun alanlar yaratmaktan öte, mimarlığın amaçladığı bir sonuçtur. Benzer biçimlerdeki yapılarda bile yaratılan mekan, durağan ya da hareketli olmak gibi bir birine zıt duygusal anlamlar kazanabilir. Mekanın tüm özellikleri, konumu, genel kompozisyonda verilen roller ve özellikle tektonik çeperleri(duvarlar,döşeme,tavan gibi)ile belirlenir [79].

Mekansal organizasyonun her kategorisi, biçimsel karakteristikleri, mekansal ilişkileri ve organizasyonun bağlamsal tepkilerini ele almaktadır.

Her bina programı belirli gereklilikleri karşılamak üzere oluşturulmaktadır. Bu program içerisinde fonksiyonel ve boyutsal gereksinimler, dış çevre koşulları, esneklik, kullanılabilirlik, gizlilik vb. istekler, hiyerarşik düzen yer almaktadır. Bu nedenle bu gereksinimlerin karşılanması amacıyla binayı oluşturan fonksiyonel birimler olan mekanların biçimlenmesi de farklılaşmaktadır. Bir organizasyonda mekanların düzenlenme biçimi başlıca aşağıdaki gibi gruplandırılabilir [13].

Tablo 9. Bir organizasyonda mekanların düzenlenme biçimi [13].

<p>MERKEZİ: Orta ,merkezi bir mekan etrafında ikincil mekanların düzenlenmesi.</p> <p>1.</p>	
<p>LİNEER (DOĞRUSAL): Ard arda gelen mekan dizilerinin doğrusal olarak düzenlenmesi</p> <p>2.</p>	
<p>RADYAL: Mekanların bir merkezi mekan etrafında ışınsal olarak (dışa yayılan)düzenlenmesi</p> <p>3.</p>	

<p>KÜMESEL: Mekanların birbirine yakın ve ilişkili olarak bir arada düzenlenmesi</p> <p>4.</p>	
<p>IZGARA: Geometrik bir ızgara ya da üç boyutlu bir ızgara şeklinde mekanların düzenlenmesi</p> <p>5.</p>	

1. Merkezi organizasyon: etrafında belirli bir sayıda ikincil mekanın gruplandığı merkezi, baskın bir mekandır.
2. Çizgisel Organizasyon: tekrarlanan mekanlardan, çizgisel bir ardışıklıkla oluşan mekandır.
3. Işınsal organizasyon: çizgisel mekan organizasyonlarının ışınsal bir tarzda dışa doğru uzandığı merkezi bir mekandır.
4. Kümeli organizasyon: ortak görsel bir karakterin ya da ilişkinin paylaşımı yoluyla veya birbirine yakın oluşlarıyla gruplanan mekandır.
5. Gridal organizasyon: strüktürel yada başka bir üç boyutlu gridin alanı içinde örgütlenen mekandır.

Bu bağlamda Usta'nın oluşturduğu mekansal organizasyon sınıflandırılması esas alınarak seçilen otellerin mekansal organizasyonu analiz edilmiştir.

3.2.2.2. Sirkülasyon

Bir yapıda, fonksiyonel birimlerin birbirlerine bağlanmasını sağlayan sirkülasyon sistemi mekansal organizasyonun temelidir. Bu sirkülasyon sistemi ile mahallelerdeki sokaklar, meydanlar ve bina içindeki koridorlar, holler biçiminde ortaya çıkmaktadır. Bu sistem organizasyon içinde bir noktadan diğer bir noktaya yöneltir [80].

Bir yapı içerisinde iki tür sirkülasyon söz konusudur. Birincisi mekanları yatayda birbirine bağlayan koridor, hol gibi mekanlar, ikincisi ise düşeyde katlar arasındaki bağlantıyı sağlayan merdiven ve rampalardır.[13]

Bu aşamada otellerde sirkülasyon şeması/ağının önemini vurgulayarak, giriş, lobi, restoran ve yatak katları bölümleri arasında yer alan sirkülasyon alanlarının yerleri tespit edilmiştir. Mekanların birbirleriyle olan kesişim noktaları düşey ve yatay akslarda analiz irdelenmiştir.

3.2.2.3. Plan Şeması

Bu aşamada otellerin mekansal ve işlevsel organizasyonu ile ilgili yapılmış olan sınıflandırma esas alınarak , plan düzleminde, otellerde müşteri ile yüzleşilen kısımlar olan lobi, restoran, bar, resepsiyon, kongre salonu, balo salonu ve yatak katları mekanları incelenmiş ve birbirleriyle mekansal ilişkileri tespit edilmiştir.

3.2.2.4. Fonksiyon Şeması

Bir mimari yapıda organizasyonu belirleyen mekanlar, fonksiyonel özelliklerine göre düzenlenmektedir. Fonksiyonel birimlerin birbirleriyle ilişkisini sağlayan ise yapının sirkülasyon sistemidir. Yapının, sirkülasyon sistemi, fonksiyonel organizasyonunu ortaya koymaktadır. Fonksiyonel organizasyonu belirleyen başlıca sirkülasyon sistemleri şunlardır.

1. Doğrusal sistem
2. Radyal-ışınsal sistem
3. Kafes sistem
4. Merkezi sistem
5. Şebeke sistem
6. Moleküler sistem
7. Haç tipi sistem
8. Karma sistemler[80]

3.2.3. Seçilen Otellerin Algısal Özellikler

Analizin üçüncü aşaması otellerin algısal olarak belirlenen başlıklarda irdelenmesidir. Algı Kavramı; İnsan, içinde yaşadığı çevreden yararlanabilmek, ona uyabilmek veya onu kendine uydurabilmek için o çevreyi tanımak, anlamak zorundadır. İnsanın çevreyi

anlaması, çevreden bilgi alma yoluyla olur. Bilgileri bize, uygun ve doğru hareket etmemize yardım edecek biçimde yorumlayıp, değerlendiren algılamadır.[81]

Aytuğ'a göre 'Algı, çevreden gelen uyarıların ortaya çıkardığı duyumların, aynı zamanlı ya da ardı ardına ayrımlarla anlamlanması ve belleği uyarması sonucunda ortaya çıkan, karmaşık bir olgudur. Kısaca, algılama, çevreden anlamlı bilgiler edinme, tanıma, düşünme, hatırlama, hissetme süreçlerini kapsayan bir psikolojik süreçtir.'[82]

Lang'a [11] göre "Algı, çevreden, çevre ile ilgili bilgi edinme sürecidir. Aktif ve amaçlıdır. Aklın ve gerçeğin buluştuğu noktada bulunur" .[83]

Aydınlı'da [16] algılamayı şöyle tanımaktadır; "Algılama çevreden gelen uyancı etkilerin duyu organları yardımıyla hissedilmesi ve kavranmasına ilişkin zihinsel bir olgudur." [84]

Gürer'e [20] göre, "Algı, geçmişte edinilen deneyimlerle, zihinde depo edilen model ve tarzların bileşimi ve bunlara ilave edilen kişisel yeteneklerle ilgili bir mozaiktir." [85]

Ryn [11], mekan ile iletişime girmek için öncelikle mekanın algılanması gerektiğini şöyle ifade etmektedir; "Bir mekanda bulunduğumuzda bunu biliriz. Eğer bizim zihnimizdeki imaj, görüntü veya belirli bir mekansal düzen algısı karmaşık veya net değilse, o zaman mekan yoktur; nerede olduğumuzu bilemeyiz."[83]

Mekan algı psikolojisi temel olarak; kişinin mekan içerisinde veya çevresinde kısa veya uzun süreli deneyim kazanması ve bu doğrultuda mekanın hatırlanması ile ilgilidir. Bu deneyim hareket kavramına bağlı olarak değişir ve gelişir [86].

İnsan öncelikle ,yapma çevreden gelen görsel uyarılar yardımıyla ,kendini saran çevrenin uzay içindeki konumunu ,sınırlarını ve diğer özelliklerini algılamaya yönelik gözlem ve değerlendirmeler yapar. Bu gözlem ve değerlendirmeler sonucunda ,değişik fiziksel özellikler yardımıyla uzayın diğer kısımlarından ayrılarak sınırları belirlenmiş bir uzay parçası olan mekan algılanır [87].

Tez kapsamında algısal özelliklerin analizi aşağıdaki kavramların önemi vurgulanarak irdelenmiştir.

- Süreklilik
- Hiyerarşi
- Saydamlık

3.2.3.1. Süreklilik

Her mekan içinde yön kavramı vardır. Yön kişinin çevre içerisindeki hareketini tanımlar. Kişinin mekan içerisindeki pozisyonunu belirlemesi bulunduğu noktadan ayrılması ile başlar ve seyahati boyunca yol kişinin amacı doğrultusunda ilerlemesine yardımcı olur. Algısal ve şematik olarak bir yolun karakteristik özelliği sürekliliğidir [71].

Mekanda sürekliliği sağlamak, kişinin ilgisini istenilen yöne çekmek ve mekanlar arası eylem akışını gerçekleştirmek açısından çok önemlidir. Sürekli değişen görüş açıları ile farklı görünüm elde edilebilir.

Mekanın sürekliliğini sağlayan elemanlar aşağıda belirtilmektedir:

- Yatay düzlemler arasındaki boşluklar: merdiven, rampa vb.
- Düşey düzlemler arasındaki boşluklar: pencere, kapı, atrium vb.
- Işığı farklılaştırmak
- Mekanda genişleme ve daralma yaratmak.[88]

Tez kapsamında zemin kat, yatak katları ve kesit düzleminde süreklilik kavramı yatay ve düşey düzlemler arası boşluklar düzleminde irdelenmektedir..

3.2.3.2. Hiyerarşi

Bir biçim veya mekanın anlam veya önemini boyut, şekil ve yerleşim yoluyla genel organizasyon içerisindeki diğer biçim ve mekanların önüne çıkarılmasıdır. Tez kapsamında plan ve kütle organizasyonunda bölünmeden oluşturulan en büyük hacim düzleminde hiyerarşi irdelenmektedir.

3.2.3.3. Saydamlık

“Saydam” sözcüğü TDK ‘nın 1945 basımı sözlüğüne göre “içinden ışığın geçmesine ve arkasındaki nesnelerin görülmesine engel olmayan (cisim), şeffaf” olarak tanımlanmaktadır.

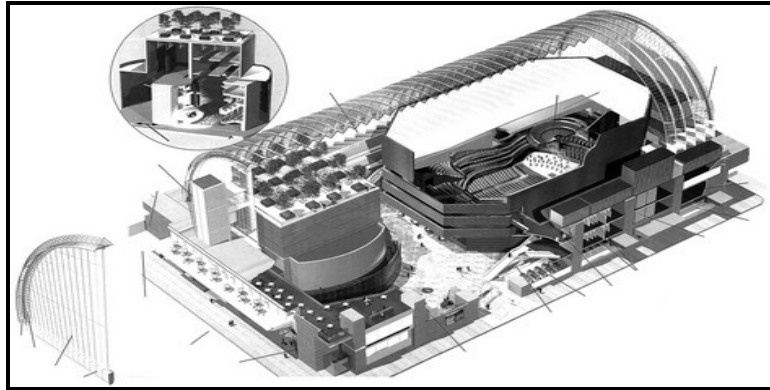
Şengül Öymen Gür’ün Saydamlık ve Rafael Viñoly adlı yazısında saydamlık şu şekilde tanımlanmıştır:

‘Saydamlık, bir cismin içinden ışığın geçmesi durumudur. Değişmeceli (mecazi) anlamda ise açık, seçik, doğrudan ve belirgin olmak demektir. “Yarı-saydamlık”, bir

nesnenin ışığı geçirmekle birlikte arkasındaki nesne ya da nesnelerin biçimlerini ve sınırlarını belirgin olarak göstermemesi durumudur. Aynı sözlük, çevirmeyi hiç başaramadığım “opaque” sözcüğünü yine sevmediğim “saydamsızlık” olarak kullanıyor ve “bir nesnenin ışığı hiç geçirmemesi ve dolayısıyla arkasındaki nesnenin varlığına dair hiçbir bilgi vermemesi durumu” olarak tanımlıyor’.

‘Düz anlamıyla saydamlık sözcüğü, mimari metinlerde bir binanın içi ve dışı arasındaki sınırlarının saydamlık derecesini belirtmekte kullanılır. Rönesans döneminde cephelerde pencerelerin kullanımının artması ve camın göz düzeyine inmesiyle binalarda saydamlığın yolu açılmıştır. Modern Mimari’nin uluslararası evresine gelindiğinde, doğrudan saydamlık, binanın içi ve dışı arasındaki ayrımı buharlaştırmanın, Giedion’un (1941) yeni Bauhaus binasını anlatırken dediği gibi, “içten dışa-dıştan içe giden görsel sürekliliği” sağlamanın, kamusal ve yarı-özel alanları kaynaştırmanın bir yolu olarak görülmüştür. Yakın dönemlerde ise kamudan hiçbir şeyi esirgememe, sakınmama şeklinde savunulan “yasal ve siyasal” saydamlık, özellikle yönetim binalarında ve yargı mekânlarında değişmeceli anlamla yüklenmiş olan camın yoğun olarak kullanılmasıyla sonuçlanmaktadır. ‘

Mimarlıkta “saydamlık” dediğimizde geleneksel olarak cephe düzeyinde söz edilmektedir. Işık teknoloji ilerledikçe binanın kabuğunun ve hattâ içinin saydamlık kavramı kapsamına girdiği görülmektedir. Çünkü binanın cephesi ile örtüsü arasındaki sınırlar karıştı. İçerdeyken büyük camekânların altından gökyüzünü izlenebilmektedir artık.

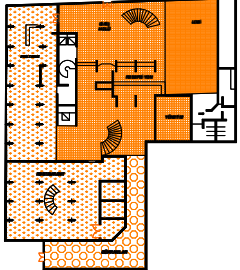
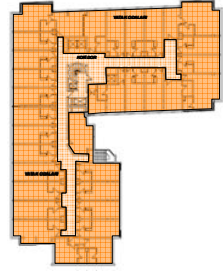
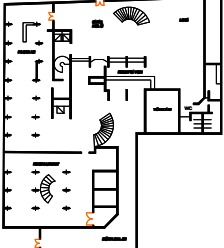
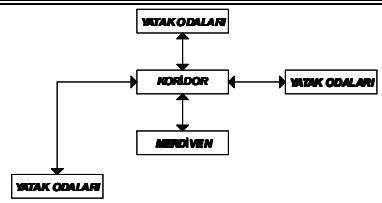

Şekil 41. Jacques-François Blondel e göre cephenin üç önemli açılımı [89].

Tablo 10. Hotel Etap Altinel genel yerleşim özellikleri analizi, (b) Hotel Etap Altinel mekansal- fonksiyonel özellikler analizi, (c) Hotel Etap Altinel algısal özellikler analizi

HOTEL ETAP ALTINEL		(A)
<p>Yapımın Adı : Hotel Etap Altinel Yapımın Mimarı: Kemal Şahin Yapımın Yeri: G.M.K. Bulvarı Tandoğan Meydanı No:151 Yapım Yılı:1986 Otel Sınıflaması: Turizm Belgeli Beş Yıldız</p>		
<p>Otel içinde 192 toplam oda, 360 toplam yatak kapasiteli otelin odaları, 6 süper lüks süit, 2 balayı odası, 5 lüks süit, 4 süit, 13 bağlantılı oda, 18 sigara içilmeyen oda, 6 lüks stüdyo tipi oda ve 143 standart oda, Kapalı ısıtmalı havuz, Türk ve Fin Hamamı, sauna, masaj, jakuzi, solaryum, sağlık ve güzellik merkezi, fitness merkezi, aerobik salonu bulunan, 12 katlı bir yapıdır.</p>		
1.GENEL YERLEŞİM VE PLANLAMA ÖZELLİKLERİ		
Giriş-İç-Dış –Çevre Yön ilişkisi		
Kütle düzeni		
Ortak Kullanım/Kişisel Alanlar		
Görseller		

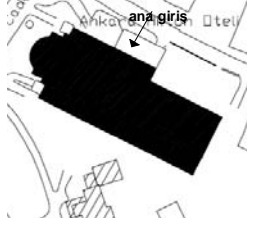

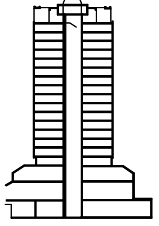
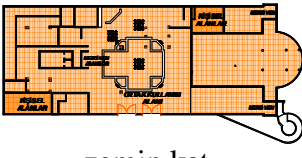
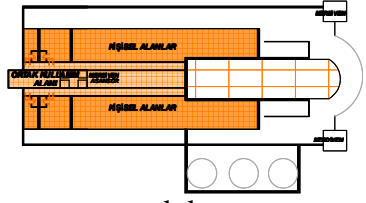

Tablo 10'un devamı

2.MEKANSAL-FONKSİYONEL ÖZELLİKLER (B)		
	Zemin Kat	Yatak Katı
Mekan Organizasyon Şeması	 <p>Kümesel Organizasyon</p>	 <p>Sıralı Plan Şeması</p>
Sirkülasyon		
Plan şeması		
Fonksiyon Şeması		

Tablo 10'un devamı

3.ALGISAL ÖZELLİKLER (C)		
Süreklilik		
Hiyerarşi	<p>Planda</p>	<p>Kütlede</p>
Saydamlık		

Tablo 11. (a). Ankara Hilton Hotel genel yerleşim özellikleri analizi, (b) Ankara Hilton Hotel mekansal- fonksiyonel özellikler analizi, (c) Ankara Hilton Hotel algısal özellikler analizi

ANKARA HİLTON OTEL		(A)	
<p>Yapımın Adı : Ankara Hilton Otel Yapımın Mimarı: Webb Zerefa-Targem Associatier Yapımın Yeri: Tahran Cad.No:12 Kavaklıdere/ANKARA Yapım Yılı:1985 Otel Sınıflaması: Turizm Belgeli Beş Yıldız</p>			
<p>Otel içinde 332 toplam oda, 405 toplam yatak , kahvaltı salonu, lobi bar, havuz başı bar, dans bar. 1 açık büfe restaurant, 1 açık restaurant, 9 toplantı salonu bulunmaktadır.9 toplantı salonu bulunmaktadır (1250 kişilik) Bu salonların en büyüğü 750 kişi kapasitelidir. şehir merkezinde bulunana 22 katlı bir yapıdır.</p>			
1.GENEL YERLEŞİM VE PLANLAMA ÖZELLİKLERİ			
Giriş-İç-Dış –Çevre Yön ilişkisi			
Kütle düzeni	 Lineer Düzen		
Ortak Kullanım/Kişisel Alanlar	 zemin kat	 yatak katı	
Görseller			

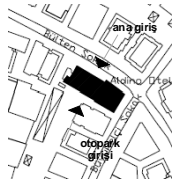

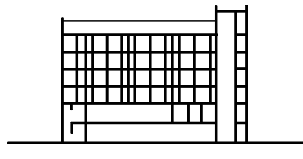
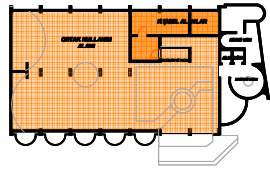
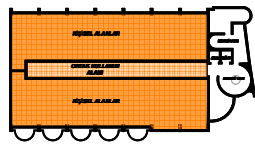

Tablo 11'in devamı

2.MEKANSAL-FONKSİYONEL ÖZELLİKLER		(B)
	Zemin Kat	Yatak Katı
Mekan Organizasyon Şeması	<p>Kümesel Organizasyon</p>	<p>Sıralı Plan Şeması</p>
Sirkülasyon		
Plan şeması		
Fonksiyon Şeması		

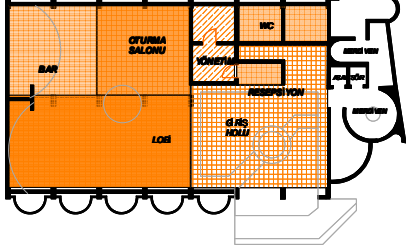
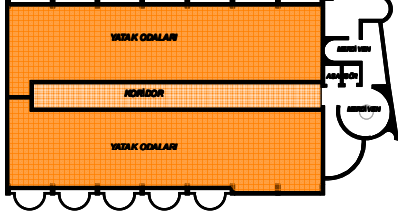
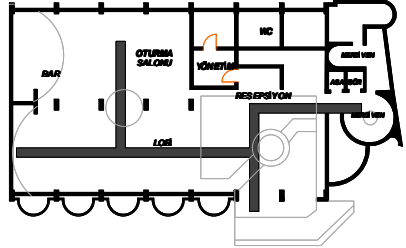
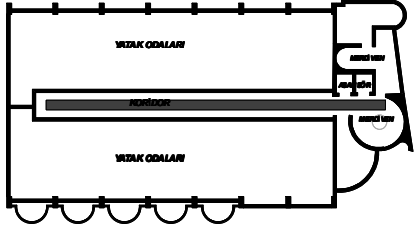
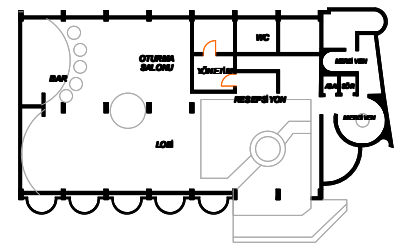
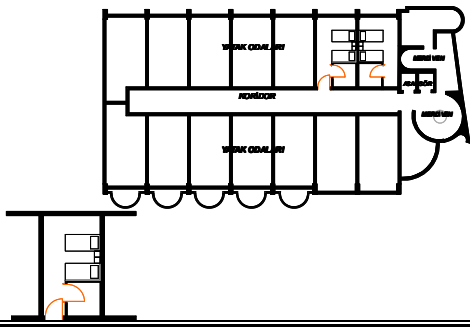
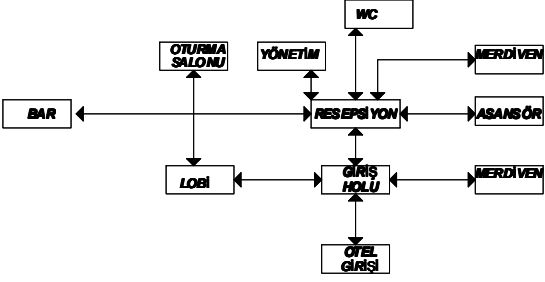
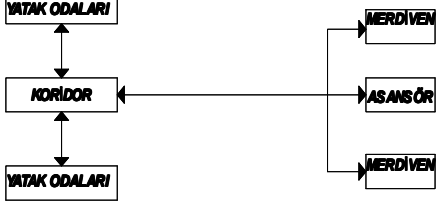
Tablo 11'in devamı

3.ALGISAL ÖZELLİKLER		(C)
Süreklilik		
Hiyerarşi	<p>Planda</p>	<p>Kütlede</p>
Saydamlık		

Tablo 12. (a). Aldino Otel genel yerleşim özellikleri analizi, (b) Aldino Otel mekansal-fonksiyonel özellikler analizi, (c) Aldino Otel algısal özellikler analizi

ALDİNO OTEL		(A)
<p>Yapının Adı : Aldino Otel Yapının Mimarı: A.Can ERSAN Yapının Yeri: Tunalı Hilmi Caddesi Bülten Sokak No:22 Kavaklıdere/ANKARA Yapım Yılı:1991 Otel Sınıflaması: Turizm Belgesi Dört Yıldız</p>		
<p>Otel içinde Otel içinde 56 Oda, 112 Yatak, 1 Restaurant Kapalı kap:120, Kahvaltı Salonu (toplam kap: 120), Aldino Bar, International MutfakTürk Hamamı, Sauna, Masaj, Sağlık Merkezi, Gece Klübü, 3 Toplantı Salonu bulunmaktadır. bulunmaktadır.Cadde üzerinde kurulan toplam 10 katlı bir oteldir.</p>		
1.GENEL YERLEŞİM VE PLANLAMA ÖZELLİKLERİ		
Giriş-İç-Dış –Çevre Yön İlişkisi		
Kütle düzeni	 Lineer Düzen	
Ortak Kullanım/Kişisel Alanlar	 Zemin Kat	 Yatak Katı
Görseller		
		

Tablo 12'nin devamı

2.MEKANSAL-FONKSİYONEL ÖZELLİKLER		(B)	
		Zemin Kat	Yatak Katı
Mekan Organizasyon Şeması			
Sirkülasyon			
Plan şeması			
Fonksiyon Şeması			

Tablo 12'nin devamı

3.ALGISAL ÖZELLİKLER		(C)
Süreklilik		
Hiyerarşi	<p>Planda</p>	<p>Kütlede</p>
Saydamlık		

Tablo 13. (a). Büyük Hanlı Otel genel yerleşim özellikleri analizi, (b) Büyük Hanlı Otel mekansal- fonksiyonel özellikler analizi, (c) Büyük Hanlı Otel algısal özellikler analizi

BÜYÜKHANLI PARK OTEL			(A)
<p>Yapımın Adı : Büyükhanlı Park Otel</p> <p>Yapımın Mimarı:</p> <p>Yapımın Yeri: Simon Bolivar Cad. No:32 Çankaya /ANKARA</p> <p>Yapım Yılı:1997</p> <p>Otel Sınıflaması: Turizm Belgeli Dört Yıldız</p>			
<p>Otel içinde 106 toplam oda, 238 toplam yatak,yüzme havuzu, çocuk havuzu, Fin hamamı, sauna-masaj, jakuzi, solaryum, fitness merkezi gibi aktiviteler sunmaktadır. kahvaltı salonu, kafeterya, lobi bar, snack bar, 2 a la carte restaurant, 1 açık restaurant (700 kişilik), 1 kapalı restaurant (100 kişilik), 2 balo salonu restaurant seçenekleri ile hizmet vermektedir. (1150 kişilik). 6 toplantı salonu (770 kişilik) bulunmaktadır.</p>			
1.GENEL YERLEŞİM VE PLANLAMA ÖZELLİKLERİ			
Giriş-İç-Dış – Çevre Yön İlişkisi			
Kütle düzeni	 Lineer Düzen		
Ortak Kullanım/Kişisel Alanlar	 zemin kat	 yatak katı	
Görseller			

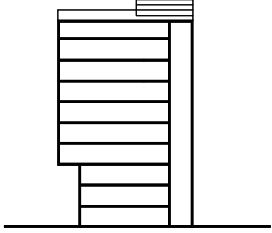
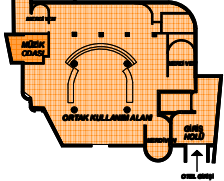
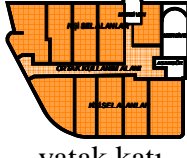

Tablo 13'ün devamı

2.MEKANSAL-FONKSİYONEL ÖZELLİKLER		(B)
Zemin Kat		Yatak Katı
Mekan Organizasyon Şeması	<p>Kümesel Organizasyon</p>	<p>Sıralı Plan Şeması</p>
Sirkülasyon		
Plan şeması		
Fonksiyon Şeması		

Tablo 13'ün devamı

3.ALGISAL ÖZELLİKLER (C)	
Süreklilik	
Hiyerarşi	<p style="text-align: center;">Planda</p> <p style="text-align: center;">Kütlede</p>
Saydamlık	

Tablo 14. (a). The Golden Princess Hotel genel yerleşim özellikleri analizi, (b) The Golden Princess Hotel mekansal- fonksiyonel özellikler analizi, (c) The Golden Princess Hotel algısal özellikler analizi

GOLDEN PRINCESS OTEL		(A)
<p>Yapımın Adı : Golden Princess Otel</p> <p>Yapımın Mimarı: Sezar Aygen-Oktay Veral</p> <p>Yapımın Yeri: Ziya Gökalp Caddesi No:8 Kızılay/ANKARA</p> <p>Yapım Yılı:1985</p> <p>Otel Sınıflaması: Turizm Belgeli Dört Yıldız</p>		
<p>Otel bir bodrum,zemin ve zemin üzeri kat olmak üzere on katlı bir yapıdır. Bina içinde sauna ve hamam, lobi ve resepsiyon,ofis birimleri yer almaktadır. Yatak katları üçüncü kattan itibaren başlar ve sekizinci kata kadar devam eder. Konfor standartları yüksek elli oda bulunmaktadır. Restoran istendiği zaman toplantı salonu olarak da kullanılmaktadır.</p>		
1.GENEL YERLEŞİM VE PLANLAMA ÖZELLİKLERİ		
Çevre Yön İhtisacı		
Kütle düzeni	 Karesel Düzen	
Ortak Kullanım/Kişisel Alanlar	 Zemin kat	 yatak katı
Görseller		
		

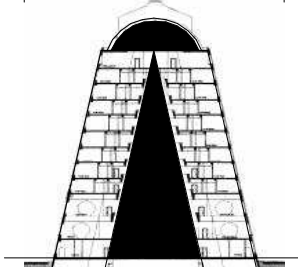

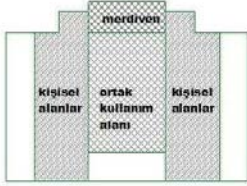

Tablo 14'ün devamı

2.MEKANSAL-FONKSİYONEL ÖZELLİKLER (B)		
	Zemin Kat	Yatak Katı
Mekan Organizasyon	<p>Merkezi Organizasyon</p>	<p>Sıralı Plan Şeması</p>
Sirkülasyon		
Plan şeması		
Fonksiyon Şeması		

Tablo 14'ün devamı

3.ALGISAL ÖZELLİKLER		(C)
Süreklilik		
Hiyerarşi	<p style="text-align: center;">Planda</p>	<p style="text-align: center;">Küttelede</p>
Saydamlık		

Tablo 15. (a).Aktif Metropolitan Otel genel yerleşim özellikleri analizi,(b)Aktif Metropolitan Otel mekansal- fonksiyonel özellikler analizi, (c) Aktif Metropolitan Otel algısal özellikler analizi

AKTİF METROPOLİTAN HOTEL			(A)	
<p>Yapımın Adı : Aktif Metropolitan Hotel Yapımın Mimarı: A.Can ERSAN Yapımın Yeri: Oğuzlar Mahallesi Konya Yolu Üzeri Balgat /ANKARA Yapım Yılı:2004 Otel Sınıflaması: Turizm Belgeli Beş Yıldız</p>				
<p>Otel içinde 96 toplam oda kapasiteli, 196 toplam yatak(4 süit, 16 küçük süit, 1 özürü odası, 4 sigara içilmeyen oda, 71 standart oda) ,kahvaltı salonu, pastane, kafeterya, lobi bar, teras bar, restaurant bar, vitamin bar 2 özel restaurants, 2 kapalı a la carte restaurants (300 kişilik) ve 3 toplantı salonu bulunmaktadır.Cadde üzerinde kurulan toplam 17 katlı bir oteldir.</p>				
1.GENEL YERLEŞİM VE PLANLAMA ÖZELLİKLERİ				
Çevre Yön İhtisacı				
	Kütle düzeni			
Ortak Kullanım/Kişisel Alanlar				
	Görseller			

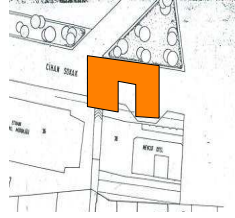

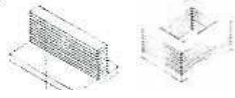
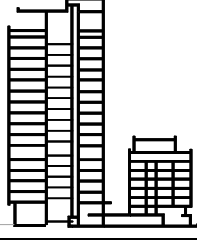
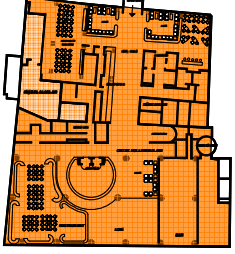
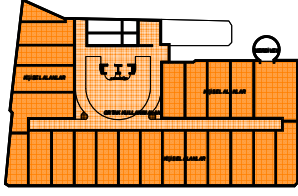

Tablo 15'in devamı

2.MEKANSAL-FONKSİYONEL ÖZELLİKLER (B)		
	Zemin Kat	Yatak Katı
Mekan Organizasyon Şeması	<p>Kümesel Organizasyon</p>	<p>Atrium Plan Şeması</p>
Sirkülasyon		
Plan şeması		
Fonksiyon Şeması		

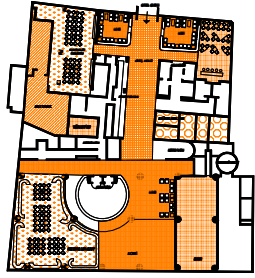
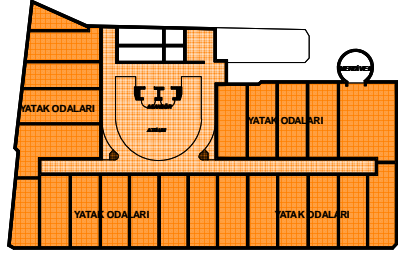
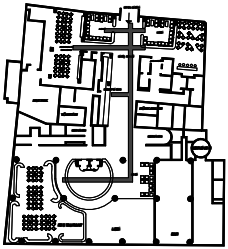
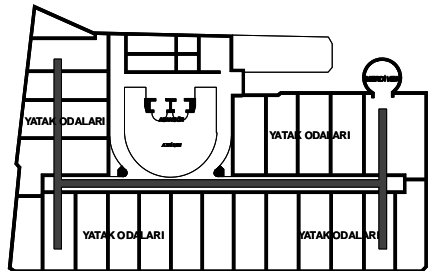
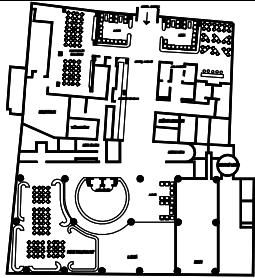
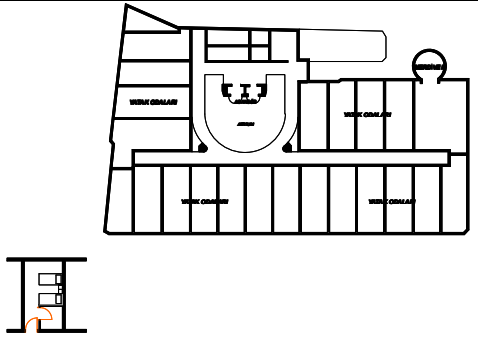
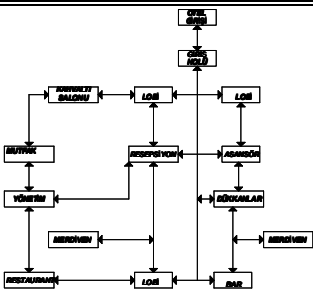
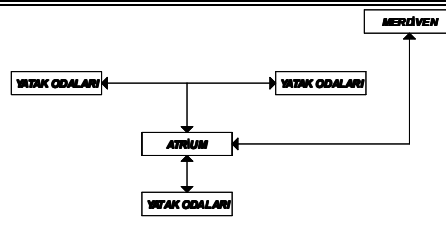
Tablo 15'in devamı

3.ALGISAL ÖZELLİKLER		(C)
Süreklilik		
Hiyerarşi	<p style="text-align: center;">Planda</p>	<p style="text-align: center;">Kütlede</p>
Saydamlık		

Tablo 16. (a). Ankara Sürmeli Otel genel yerleşim özellikleri analizi, (b) Ankara Sürmeli Otel mekansal- fonksiyonel özellikler analizi, (c) Ankara Sürmeli Otel algısal özellikler analizi

SÜRME Lİ ANKARA OTEL			(A)
<p>Yapımın Adı : Sürmeli Ankara Otel</p> <p>Yapımın Mimarı:</p> <p>Yapımın Yeri: Cihan Sok.No:6 Sıhhiye/ANKARA</p> <p>Yapım Yılı:</p> <p>Otel Sınıflaması: Turizm Belgesi Beş Yıldız</p>			
<p>Otel içinde 200 toplam oda, 400 toplam yatak, Kapalı yüzme havuzu, Türk hamamı, sauna-masaj, gece kulübü, jimnastik salonu.,8 toplantı salonu bulunmaktadır.</p>			
1.GENEL YERLEŞİM VE PLANLAMA ÖZELLİKLERİ			
Giriş-İç-Dış – Çevre Yön ilişkisi			
Kütle düzeni	 <p style="text-align: center;">Karesel+lineer Karma düzen</p>		
Ortak Kullanım/Kişisel Alanlar	 <p style="text-align: center;">zemin kat</p>	 <p style="text-align: center;">yatak katı</p>	
Görseller			

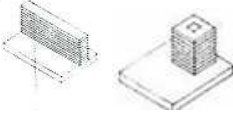
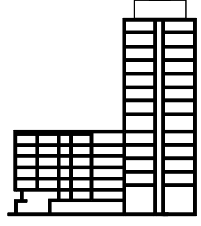
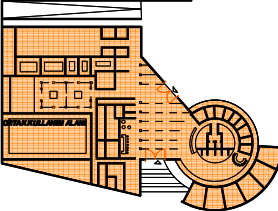
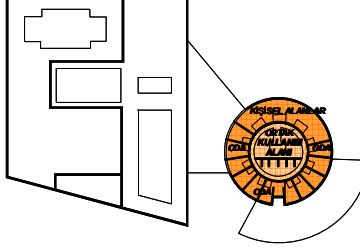

Tablo 16'nın devamı

2.MEKANSAL-FONKSİYONEL ÖZELLİKLER		(B)
Zemin Kat		Yatak Katı
Mekan Organizasyon Şeması	 <p>Kümesel Organizasyon</p>	 <p>Atrium Plan Şeması</p>
Sirkülasyon		
Plan şeması		
Fonksiyon Şeması		

Tablo 16'nın devamı

3.ALGISAL ÖZELLİKLER		(C)
Süreklilik		
Hiyerarşi	<p style="text-align: center;">Planda</p>	<p style="text-align: center;">Kütlede</p>
Saydamlık		

Tablo 17. (a). Ankara Sheraton Otel genel yerleşim özellikleri analizi, (b) Ankara Sheraton Otel mekansal- fonksiyonel özellikler analizi, (c) Ankara Sheraton Otel algısal özellikler analizi

ANKARA SHERATON HOTEL		(A)
<p>Yapımın Adı : Ankara Sheraton Hotel</p> <p>Yapımın Mimarı: Karsten Brauer- Volkwin Marg</p> <p>Yapımın Yeri: Kennedy Caddesi,Noktalı Sokak Kavaklıdere/ANKARA</p> <p>Yapım Yılı:1991</p> <p>Otel Sınıflaması: Turizm Belgesi Beş Yıldız</p>		
<p>Otel 340 yatak kapasiteli ,lobi,restoran,bar,balo,toplantı salonları ve otel için diğer destekleyici birimleri barındıran,zemin altı üç kat olmak üzere toplam yirmi yedi katlı bir yapıdır.</p>		
1.GENEL YERLEŞİM VE PLANLAMA ÖZELLİKLERİ		
Giriş-İç-Dış – Çevre Yön İlişkisi		
Kütle düzeni	 Lineer+noktasal Karma Düzen	
Ortak Kullanım/Kişisel Alanlar	 zemin kat	 yatak katı
Görseller		
		

Tablo 17'nin devamı

2.MEKANSAL-FONKSİYONEL ÖZELLİKLER		(B)
	Zemin Kat	Yatak Katı
Mekan Organizasyon Şeması	<p>Kümesel Organizasyon</p>	<p>Kule Plan Şeması</p>
Sirkülasyon		
Plan şeması		
Fonksiyon Şeması		

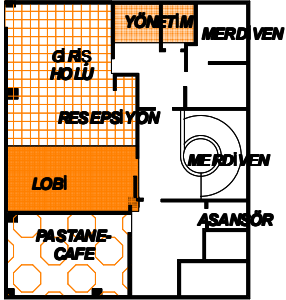
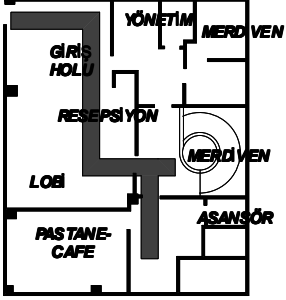
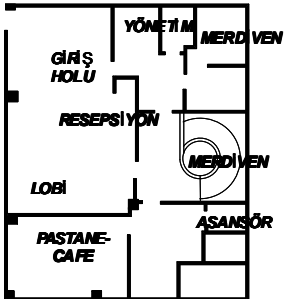
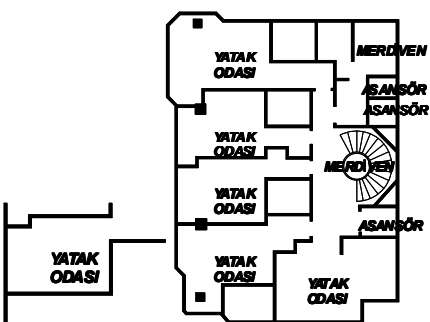
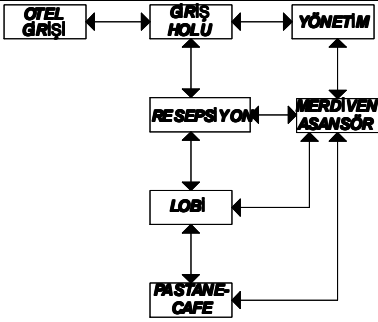
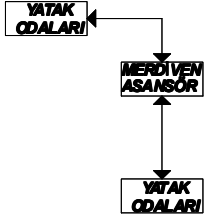
Tablo 17'nin devamı

3.ALGISAL ÖZELLİKLER		(C)
Süreklilik		
Hiyerarşi		
Saydımlık		

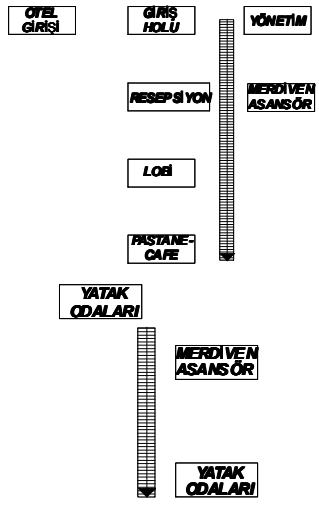
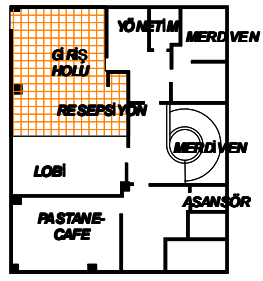
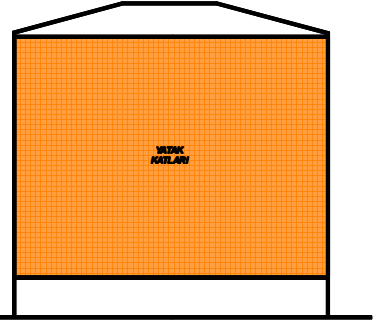
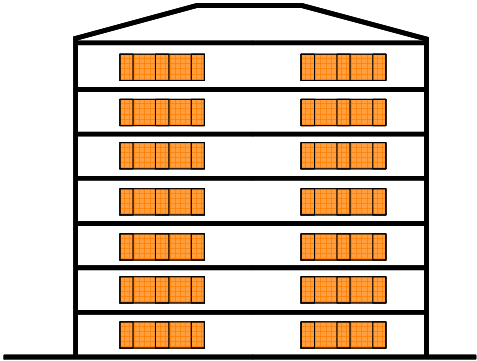

Tablo 18. (a).Mega Residence Butik Otel genel yerleşim özellikleri analizi, (b) Mega Residence Butik Otel mekansal- fonksiyonel özellikler analizi,(c) Mega Residence Butik Otel algısal özellikler analizi

MEGA RESİDENCE BUTİK OTEL			(A)	
<p>Yapımın Adı : Mega Residence Butik Otel</p> <p>Yapımın Mimarı: Serdar M.Canoğlu</p> <p>Yapımın Yeri: Tahran Caddesi,Güniz Sokak Kavaklıdere/ANKARA</p> <p>Yapım Yılı:1993</p> <p>Otel Sınıflaması: Butik Otel</p>				
<p>Otel 29 toplam oda, 63 toplam yatak, 4 süit, kahvaltı salonu, kafeterya, amerikan bar, restaurant bar, 2 a la carte restaurant, 1 açık restaurant (52 kişilik), 2 kapalı restoranta sahip , toplam on katlı bir yapıdır.</p>				
1.GENEL YERLEŞİM VE PLANLAMA ÖZELLİKLERİ				
Giriş-İç-Dış –Çevre Yön ilişkisi				
	Kütle düzeni			
Ortak Kullanım/Kişisel Alanlar				
	Görseller			

Tablo 18'in devamı

2.MEKANSAL-FONKSİYONEL ÖZELLİKLER		(B)
	Zemin Kat	Yatak Katı
Mekan Organizasyon Şeması	 <p>Kümesel Organizasyon</p>	 <p>Sıralı Plan Şeması</p>
Sirkülasyon		
Plan şeması		
Fonksiyon Şeması		

Tablo 18'in devamı

3.ALGISAL ÖZELLİKLER (C)	
Süreklilik	
Hiyerarşi	 <p style="text-align: center;">Planda</p> <p style="text-align: center;">Kütlerde</p>
Saydamlık	

5. BULGULAR VE İRDELEME

Çalışma kapsamında seçilen otellerin analizleri belirtildiği gibi genel yerleşim özellikleri analizi, mekansal-fonksiyonel özelliklerin analizi, algısal özelliklerin analizi olmak üzere üç başlık altında yapılmıştır. Analizlerden elde edilen bulgular üç ana başlık altında değerlendirilecektir. Otellerin morfolojik analiz tablosu ek'1 de verilmektedir.

5.1. Seçilen Otel Yapılarının Genel Yerleşim Analizlerinin Bulguları

Ankara kentinden seçilen 9 otel yapısının (Hotel Etap Altınel, Ankara Hilton Otel, Aldino Otel, Büyükhanlı Park Otel, The Golden Princess Otel, Aktif Metropolitan Otel, Büyük Sürmeli Otel, Ankara Sheraton Otel, Mega Residence Butik Otel)genel yerleşim analizlerini Tablo 10.a,11.a,12.a,13.a,14.a,15.a,16.a,17.a,18.a vermektedir. Bu tablolarda seçilen otel yapılarına ait genel yerleşim özellikleri yapının kimliği, giriş-iç-dış –çevre yön ilişkisi, kütle düzeni, ortak kullanım/kişisel alanlar ve görseller değerlendirmeleri şematik olarak gösterilmiştir.

Tablonun ilk bölümünde otel yapılarının kimliği verildikten sonra giriş-iç-dış –çevre yön ilişkisi irdelenmiştir. Oteller genellikle parti binaları ve iş merkezlerine yakın, iki önemli caddenin kesim noktasında konumlandığı görülmektedir. Havaalanına yakın mesafede kurulan otellerde görülmüştür. Otellerin 6'sında (Hotel Etap Altınel, Ankara Hilton Otel, Aldino Otel , The Golden Princess Otel, Büyük Sürmeli Otel ,Ankara Sheraton Otel)birden fazla giriş ana giriş - restaurant girişi, ana giriş-balo girişi,ana giriş-dükkan girişleri, ana giriş-bar girişi olmak üzere çift giriş görülmektedir. Otellerin 3'ünde (Büyükhanlı Park Otel, Aktif Metropolitan Otel , Mega Residence Butik Otel)sadece tek girişe rastlanmaktadır.

Üçüncü bölümde seçilen otellerin kütle düzenleri incelenmiştir. Fred Lawson'un otel kütle biçimleri' ne göre analiz edilen otellerin 3'ünde(Ankara Hilton Otel, Aldino Otel, Büyükhanlı Park Otel) lineer düzen, 3'ünde (Aktif Metropolitan Otel ,The Golden Princess Otel,Mega Residence Butik Otel) karesel düzen, 2'sinde(Büyük Sürmeli Otel, Ankara Sheraton Otel) karma düzen ve 1 otelde de (Hotel Etap Altınel) L düzen görülmüştür.

Dördüncü bölümde otellerin ortak kullanım alanları ve kişisel alanları zemin kat - yatak katlarında incelenmiştir. Otellerin 5'inde (Hotel Etap Altınel, Ankara Hilton Otel, Büyükhanlı Park Otel, Büyük Sürmeli Otel, Mega Residence Butik Otel)zemin katta halka

açık alanların resepsiyon, bar,lobi,oturma salonundan oluştuğu görülmektedir.Otellerin 4'ünde (Aldino Otel, The Golden Princess Otel, Aktif Metropolitan Otel, Ankara Sheraton Otel)otellerde bunlara ek olarak dükkanlar ve balo salonu yer almaktadır. Kişisel alanlar ise mutfak ve yönetim kısmından oluşmaktadır. Yatak katlarında ise ortak kullanım alanları koridorlardan oluşurken kişisel alanlar yatak odaları bölümünden oluştuğu görülmektedir.

5.2. Seçilen Otel Yapılarının Mekansal -Fonksiyonel Özelliklerin Analizlerinin Bulguları

Ankara kentinden seçilen 9 otel yapısının (Hotel Etap Altinel, Ankara Hilton Otel, Aldino Otel, Büyükhanlı Park Otel, The Golden Princess Otel, Aktif Metropolitan Otel, Büyük Sürmeli Otel, Ankara Sheraton Otel, Mega Residence Butik Otel) mekansal-fonksiyonel özelliklerini Tablo (10.b.,11.b.,12.b.,13.b.,14.b.,15.b.,16.b.,17.b.,18.b.) vermektedir. Bu tablolarda seçilen otel yapılarına ait mekan organizasyon şeması, sirkülasyon, plan şeması, fonksiyon şeması değerlendirmeleri şematik olarak gösterilmiştir.

Analiz tablosunun ilk bölümünde oteller mekan organizasyon şemasına göre değerlendirilmiştir. Seçilen otel yapılarında(Hotel Etap Altinel, Ankara Hilton Otel, Aldino Otel, Büyükhanlı Park Otel, Aktif Metropolitan Otel, Büyük Sürmeli Otel, Ankara Sheraton Otel, Mega Residence Butik Otel) zemin katta genellikle kümesel mekan organizasyonu görülmüştür. Merkezi organizasyon görülen tek bir otel (The Golden Princess Otel) olmuştur. Yatak katlarında ise genellikle sıralı plan şemasının kullanıldığı saptanmıştır.(Ankara Hilton Otel, Aldino Otel, Büyükhanlı Park Otel, The Golden Princess Otel, , Mega Residence Butik Otel) .Atrium plan şeması kullanılan organizasyonlar da görülmektedir.(Hotel Etap Altinel, Aktif Metropolitan Otel, Büyük Sürmeli Otel, Ankara Sheraton Otel).

Analiz tablosunun ikinci bölümünde otellerin sirkülasyon alanları belirlenmiştir. Seçilen otellerde zemin katta sirkülasyon alanları sirkülasyon otel girişiyle başlayıp lobi, resepsiyon ve çekirdeğe uzanan bir yönde devam etmektedir. Yatak katlarında ise odalar köşede oluşturulan uzun koridor etrafında sağlı sollu dizilmesiyle oluşturulmuştur. Düşey sirkülasyon ise katlar arasında yolcu asansörleri, servis asansörleri ve merdivenler yardımıyla sağlandığı görülmüştür.

Analiz tablosunun üçüncü bölümünde seçilen otellerin plan şemalarının incelenmesidir. Zemin katta resepsiyon, bar,lobi,oturma salonudur,resepsiyon,yönetim birimlerini içerirken yatak katı koridor ve yatak odalarından oluşmaktadır. Otellerde genellikle dikdörtgen plan geometrisi görülmektedir. İki kütlede oluşan oteller buna ek olarak dairesel formlarla tasarlanmıştır.

Analiz tablosunun son bölümü ise otel yapılarının fonksiyon şemalarının incelenmesidir. Zemin katta otel girişi-resepsiyon-lobi-oturma salonları ve merdiven-asansör arasındaki ilişki fonksiyon şemasını oluşturmaktadır. Yatak katında ise yatak odaları-koridor ve merdiven-asansör arasındaki ilişki fonksiyon şemasını oluşturmaktadır. Fonksiyon şemalarına bakıldığında resepsiyon, bar, lobi, oturma salonudur arasındaki ilişkinin aynı olduğu, mutfak, dükkan ve yönetim ilişkisi açısından farklılıklar olduğu saptanmıştır.

5.3. Seçilen Otel Yapılarının Algısal Özelliklerinin Analiz Bulguları

Ankara kentinden seçilen 9 otel yapısının (Hotel Etap Altinel, Ankara Hilton Otel, Aldino Otel, Büyükhanlı Park Otel, The Golden Princess Otel, Aktif Metropolitan Otel, Büyük Sürmeli Otel, Ankara Sheraton Otel, Mega Residence Butik Otel)görsel algı analizlerini Tablo 10.c, 11.c., 12.c.,13.c.,14.c.,15.c.,16.c.,17.c,18.c.) vermektedir.Seçilen otel yapılarına ait algısal özelliklerinin analiz tabloları süreklilik, hiyerarşi ve saydamlık özelliklerini göstermektedir.

Tablonun ilk bölümünde seçilen otellerde “süreklilik” kavramı incelenmiştir. Mekanın sürekliliğini sağlayan elemanlar yatay düzlemler arasındaki boşluklar: merdiven, rampa vb. düşey düzlemler arasındaki boşluklar: pencere, kapı, atrium vb. ışığı farklılaştırmak, mekanda genişleme ve daralmalardır.

Seçilen otellerin tümünde süreklilik düşeyde merdiven- asansörle(Hotel Etap Altinel , Aldino Otel , Büyükhanlı Park Otel ,Mega Residence Butik Otel) Tablo ,yatayda ise pencere - kapı ile bazılarında ise bunlara ek olarak atriumla sağlanmıştır. (Aktif Metropolitan Otel, Ankara Hilton Otel, Hotel Etap Altinel, Büyük Sürmeli Otel, Ankara Sheraton Otel).

İkinci bölümünde seçilen otellerde zemin kat ve kütlede “hiyerarşi” kavramı açısından analizler yapılmıştır. Seçilen otellerde genel organizasyon içerisindeki diğer mekanlardan öne çıkan mekanlar irdelenmiştir.Otellerin 4 tanesinde plan düzleminde

resepsiyon ve giriş holü kısmında hiyerarşi görülmüştür.(Hotel Etap Altınel, Büyükhanlı Park Otel, Ankara Sheraton Otel, Mega Residence Butik Otel).3 otelde ise lobi kısmında hiyerarşi görülmüştür. (Aldino Otel, Aktif Metropolitan Otel, Büyük Sürmeli Otel). Kütle düzleminde incelendiği zaman tüm otellerde yatak katları bloğunun egemen olduğu bir sonuç görülmektedir.

Üçüncü bölümde oteller “saydamlık” kavramı açısından değerlendirilmiştir. Saydamlık otel cephelerinin tümünde kullanılmıştır. Genellikle otel girişlerinin bulunduğu cephelerde cam kullanılarak iç-dış ilişkisi saydamlık ile görsel sürekliliğin de sağlandığı söylenebilir. Sade ve yalın formların çağdaş yapı malzemeleriyle tasarlandığı yapılarıdır.Analiz edilen otellerin bulguları ile ilgili tablo ek 2’de verilmektedir.

6. SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Bir yer değiştirme hareketi olarak başlayan turizm, kiři başına dūřen gelirin, ulaşım için yeterli olacak kadar artışı, seyahat özgürlüğü, sosyal güvenlik gibi insan haklarının içerik kazanması, kentleşme gibi nedenlerle ve insan – doęa ilişkisinin değişimi, eğitim seviyesinin yükselmesiyle, dünyadaki gidilebilecek ülkeler hakkında bilgi sahibi olanların artması sayesinde yolculuk edenlerin sayısının artışı, hızlı ve yaygın ekonomik değişme sayesinde, iř gezilerinin artışı gibi sebeplere bağlı olarak hızla değişmiştir.

Turizm yatırımlarının en önemli bölümünü konaklama tesisleri oluşturmaktadır. Gelişen teknoloji, nüfus artışı, uluslar arası ilişkilerin artması farklı toplumları ve değerleri tanıma merakını doğurmuş, bununla birlikte konaklama tesisleri yalnız gece konaklanacak mekanlar olmaktan çıkmıştır. Belirli bir kesime hitap eden tesislere sahip bir ülke, turizmde kalkınma konusunda ancak belli bir yere kadar gelebilir. Bu nedenle konaklama tesisleri her tarz ve kültüre hitap edebilmelidir.

Turizm de meydana gelen değişmelere paralel olarak insanların seyahatleri süresince ortaya çıkan yatma, yeme ve içme gibi temel gereksinmelerini karşılayabilmek için çeşitli konaklama tesisleri ortaya çıkmıştır. Bu konaklama yapılarının bir bölümünü oteller oluşturmaktadır.

Süreç içerisinde otel yapıları insanların ihtiyaç ve istekleri, ilerleyen teknoloji, gelişen Pazar ve rekabet dolayısıyla yenilenerek sadece temel ihtiyaçların karşılandığı yerler olmaktan çıkıp, faaliyet alanlarını genişleterek gelenlere daha iyi hizmet verebilmek için büyük değişmeler kaydetmiştir. Bu yarış içerisinde önemli olan yapıların kuruldukları bölge, kent içindeki yerlerin seçimi, yapının boyutsal özellikleri, kullanım amacı, mekansal ve fonksiyonel özellikleri ve mimari tasarımda kullanılacak nitelik ve kriterlerin iyi belirlenmesidir.

Bu çalışma kapsamında konaklama yapıları tarihsel süreç içinde inceleyerek, konaklama yapılarının içinde en önemli yeri tutan otellerin mekansal analizleri yapılmıştır. Bu analizler oluşturulan görsel nitelikli tablolar yardımıyla yapılmıştır. Otellerin analizlerinde aşağıdaki başlıklar altında yapılmıştır.

- Genel yerleşim ve planlama özellikleri
- Mekansal-fonksiyonel özellikler
- Algısal özellikler

Yukarıda belirlenen başlıklar kapsamında hazırlanan analiz tabloları grafik anlatım teknikleri kullanılarak oluşturulmuştur. Çalışma alanı olarak kabul edilen Ankara otelleri genel yerleşim ve planlama özellikleri, mekansal – fonksiyonel özellikler ve algısal özellikler bağlamında analiz edilmiştir.

Çalışmanın konusunu oluşturan Ankara şehrinde yapılan oteller, han yapılarıyla başlayıp Ankara' nın başkent olmasıyla modern otel yapısına dönmüştür. Çalışma kapsamında belirlenen otellerin yerleşim kararları ve mekansal özelliklerle analiz edildiğinde, uyum ve benzerlik içinde olduğu görülmüştür.

- Genel yerleşim özellikleri analizlerinde de otellerin yerleştirildiği alanlar meclis, bakanlıklar, iş merkezleri ve havaalanlarına yakın olan yerlerde olduğu görülmüştür. Genellikle cadde, bulvar ve önemli kavşak noktalarında konumlanmıştır. Oteller kullanıcı kitlesine göre şekillenen mekanlardır. Bu otellerde kalan kişiler genellikle seminer ve toplantılar için burada bulunan kullanıcılarıdır. Otellerin konumlandığı yerlere bakıldığında kullanıcı profiline otel konumlanmasında etkili olduğu söylenebilir. 1990 yılı sonrasında otellere apart otel ve butik oteller eklenmiştir. Otellerde müşteri profili ve hedef kitle otel konumlamasında önemlidir.
- Kütle düzenine baktığımızda lineer ve batıda görülen çağdaş örnekler gibi kare ve dikdörtgen tek yada iki parçadan oluşmuş kütleler görülmektedir. Kütlelerde yatak katları öne çıkan bloğu oluşturmaktadır. Otellerde yatak odalarının diğer mekanlarla olan ilişkisinde temel nokta, kullanıcının yani tesise gelen müşterilerin kullandığı genel mekanlarla doğrudan bir bağlantının bulunması, servis mekanları ile müşterilerin kullandığı mekanlar arasında ise dolaylı bir bağlantının olmasıdır. Bunun için bazı otellerde yatak katları için ayrı bir kütle tasarlanmış ve otele bağlanmıştır. Kısaca müşteri mekanları ile servis mekanları ayrılmalıdır.
- Oteller günümüzde sadece konaklama gereksinimini karşılayan yerler değil, gün geçtikçe yeme-içme gereksiniminin giderildiği mekanlar arasında üst sıralarda yer alan yapılar olmuştur. Değişen yaşam standartlarıyla otel içi program da değişmiştir. Restaurant, cafe, pastane ve lokanta gibi halka açık

alanlar oteller içinde önemli yer tutan alanlar olmuştur. Otellerin plan şemasına bakılınca toplantı salonları, saunalar, özel tasarlanmış restaurantlar eklendiği görülmüştür. Bunun nedeni kullanıcı profili ve hayat şartları değiştikçe otel içi mekanlar da değişim göstermesidir.

- Teknolojideki ilerleme otellerde iç mekan ve cephe tasarımında da etkisini göstermektedir. Çağdaş yapı teknikleri ve malzemeleri kullanılmaktadır. Cepheler genellikle otelin çevreyle ilişkisinin sağlanması, müşteriye otele çekmek için saydamlık ilkesiyle tasarlanmalıdır. Böylece iç dış ilişkisi sağlanır. Sade ve yalın formların çağdaş yapı malzemeleriyle tasarlandığı yapılar ve giriş cephesi otel imajını yansıtan çözümler sunmalıdır. Giriş, resepsiyon ve lobi otellerde iyi işlemesi gereken mekanlardır. Otel hakkında ilk izlenimi veren mekanlar bunlardır ve etkili mekanlar yaratılmalıdır.
- Analizlerde elde edilen bulgular ve literatürdeki bilgiler yeni otel tasarımları için veri olarak kullanılabilir.
- Kuramsal anlamda bakıldığında, görsel tablolarla analizlerin farklı bina tiplerinde de konu kapsamına uygun olarak kullanılabilmesi düşünülmektedir. Aynı zamanda bu çalışma sonucunda elde edilen bulgular, analizler ve kullanılan yöntemler mimarlık ve iç mimarlık bölümleri eğitim programlarında kullanılmak üzere kuramsal bir kaynak olacağına inanılmaktadır. Ele alınan ve örnek seçilen otellerin görsel ağırlıklı analizlerine dayanan bu çalışmada kullanılan tekniklerin, mekansal analizlerde kullanılabilmesi düşünülmektedir.

7. KAYNAKLAR

1. Dinçer, F., Avrupa Birliği'nde Turizm ve Uygulanan Politikalar, İstanbul, 1997
2. Olalı, Korzay, Yavuzer ,H,H., Otel işletmeciliği, İstanbul Üniversitesi. İşletme İktisadi Enstitüsü Yayıncılık,1989.
3. <http://www.odevarsivi.com>, 03 Kasım 2007
4. Yolcu ,E,Şehir Otelleri,Çevre,Mekan,Tasarım İlkeleri Üzerine,Yüksek Lisans Tezi,Marmara Üniversitesi,Güzel Sanatlar Enstitüsü İç Mimarlık Ana Sanat Dalı,İstanbul ,2006
5. İlter,İ.,Tarihi Türk Hanları,Karayolları Genel Müdürlüğü ,Ankara ,1969.
6. Balım,P.Ankara'da ki Otellerin Gelişimi ve Değişimi,Yüksek Lisans Tezi,Gazi Üniversitesi ,Fen Bilimleri Enstitüsü,Ankara ,2005.
7. Güran ,C., “Türk Hanlarının Gelişimi ve İstanbul Hanları Mimarisi”,Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları,İstanbul,1978.
8. Inskeep,E.,Tourism Planning an Integrated and Sustainable Development Approach, John&Sons,New York,1991.
9. Candaş ,İşıl., Kapadokya Bölgesindeki Belgeli Turistik konaklama Tesislerinin İç Mekan Donanımları,Yüksek Lisans Tezi,Hacettepe Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü,Ankara,1990)
10. Doğu,O.,Oteller,Birsen Yayınevi,İstanbul,1982
11. Cezar, M.,Anadolu Öncesi Türklerde Şehir ve Mimarlık ,Türkiye İş Bankası Yayınları,İstanbul,1977
12. Sezgin,H., Türk ve İslam Ülkeleri Mimarisine Toplu Bakış, Mimar Sinan Üniversitesi ,yayın no.5,İstanbul,1979
13. Usta,K.G.,Anadolu Osmanlı Mimarisinde Mekan Analizi,Han ve Kervansaray Yapılarında Uygulama,Doktora Tezi,K.T.Ü.,Mimarlık Anabilim Dalı,Trabzon,1994
14. Akozan, F.,Türk Han ve Kervansarayları ,Türk Sanatı Tarihi Araştırma ve İncelemeleri,G.S.A.Yayıncılık,İstanbul 1963
15. Nayır,Z.,Osmanlı Mimarlığında Sultan Ahmet Külliyesi ve Sonrası(1609-1690), Doktora Tezi,İ.T.Ü., Mimarlık Fakültesi,İstanbul,1975
16. <http://www.sinanasaygi.com>, 20 Aralık 2007
17. <http://www.turkiyeotellerirehberi.com/perapalasiistanbuloteli>, 25 Kasım 2007

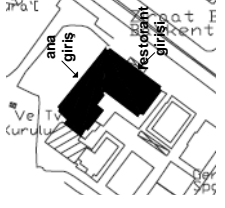

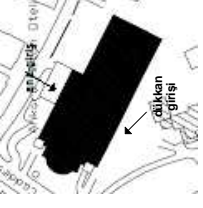

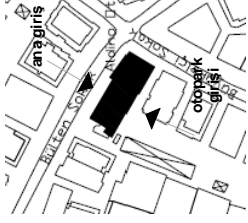
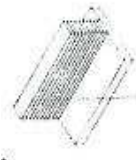

18. <http://www.orientexpresshotels.net>, 13 Eylül 2007
19. <http://www.restorasyon.org>, 18 Ağustos 2007
20. Osmay, S., “1923’ten Bugünkü Kent Merkezlerinin Dönüşümü”, 75 Yılda Değişen Kent ve Mimarlık, Türkiye İş Bankası, İstanbul,1998
21. İldeniz,F.M.,Otellerin Genel İç Mekanlarının Tasarlama İlkeleri,Yüksek Lisans Tezi,İ.T.Ü.,1991
22. Gültekin,N.,Onsekiz,D.,Ankara Kentinde Eğlence Mekanlarının Oluşumu ve Yer Seçimi,Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi,Gazi Üniversitesi,Ankara,2004
23. Can, H., Güner, S., Açıklamalı-İçtihatlı Turizm Hukuku ve Mevzuatı, Adım Yayıncılık Ankara, 1992
24. Burkart,B., Deaton B.C. Time of Sinistral Slip Along the Polochic Fault of Guatemala. Tectonophysics, 1984
25. [://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0stanbul_Hilton_Oteli](http://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0stanbul_Hilton_Oteli), 29 Mart 2007
26. Yalçın,Ç., Avrupa Birliği’ ne Üyelik Sürecinde Türkiye’deki Tur Operatörleri ve Seyahat Acentaları , Geçmişten Geleceğe Akdeniz’de Turizm Kongresi, Antalya Kasım ,2001
27. www.tursab.org.tr/content/turkish/kurumsal/tarihçe.asp
28. Ankara Rehberi, T.C. Ankara İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ,Devran Matbaacılık,1993
29. Ankara Kültür ve Turizm Envanteri, T.C. Ankara İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü,1994
30. Cumhuriyet’in 50.Yılında Ankara İl Yıllığı,Kültür Bakanlığı, Ankara,1973
31. Tanrıkulu, D., “Ankara’da Eğlence Yaşamı”,Mimarlık, 2, 1985
32. Bilgen,H.,Ankara’ da günlük yaşam 1928-38,mimarlık dergisi 1985
33. www.restorasyon.org/yeni/pages/mtuncer4.asp Yirminci Yüzyıl Başında Modern Han :Taşhan,2005
34. www.cankaya-bld.gov.tr/cankaya_santiye. 14 Şubat2007
35. Lawson,F.,Hotels ,Motels and Condominiums:Design,Planning and Maintenance,The Architectural Pres LTD.,1976
36. 12.3.1982 tarihli 2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu
37. <http://travel.hotels-and-discounts.com/index.jsp?pageName>,

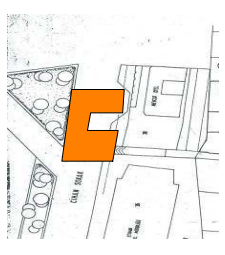
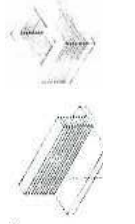
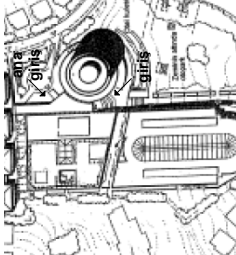
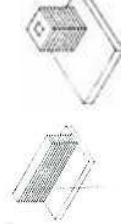
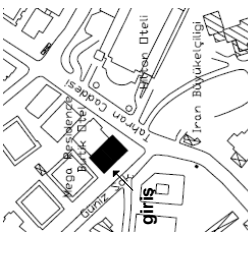

38. http://www.icemtour.com/trk/ankara_otelleri_sehir_turlari_araba_kiralama_ucak_biletleri_rehberi.asp, 8 Haziran 2007
39. Eralp, Z., Genel Turizm. Ankara Üniv. Basın-Yayın Yüksekokulu Yay.,1983,Ankara
40. <http://images.google.com.tr/images?hl=tr&q=Route+66+Motel&um=1&ie=UTF-8&sa=N&tab=wi>, 22 Haziran 2007
41. <http://images.google.com.tr/imgres?imgurl=http://www.adrasan>, 8 Haziran 2007
42. <http://www.geziyorumlari.com/index>, 8 Haziran 2007
43. http://www.angiescottage.com/index_files/Angies.jpg, 8 Haziran 2007
44. www.tatilkoyleri.org/images/club-nena-tatil-koyu, 8 Haziran 2007
45. <http://www.smyrnahostel.com/tr/genelbilgiler.htm&h=178>, 8 Mayıs 2007
46. www.icemtour.com/.../hotel/ulukardesler_1.jpg, 8 Mayıs 2007
47. www.icemtour.com/.../hotel/ulukardesler_1.jpg, 8 Mayıs 2007
48. Kalkan, O., Turizm Mevzuatı, DSİ. Basım ve Foto Film İşletme Müdürlüğü Matbaası, Ankara, 1991
49. www.trtatil.com/.../alem-regency-apart-hotel.jpg, 4 Mayıs 2007
50. www.icemtour.com/trk/akasya_apart_otel_marmaris_mugla.html
51. Bayer, M. Z., Turizme Giriş,Turizme Giriş, İşletme Fakültesi Yayını, İstanbul 1992
52. Akoğlan,M.,Konaklama İşletmelerinde Kat Hizmetleri Yönetimi,Detay Yayıncılık,Ankara,2004
53. Kozak,N.,Çakıcı,A.C,Otelcilik Endüstrisine Giriş,Detay Yayıncılık,Ankara,2002
54. <http://www.hotel-rates.com/turkey/istanbul/hyatt-regency>, 4 Mayıs 2007
55. Ünlü,F.,Konaklama Yapılarının İç Mekan Biçimlenmesinde Kültürel Açıdan Tasarım-İletişim Ölçütlerine Bir Yaklaşım,Sanatta Yeterlilik Tezi,Hacettepe Üniversitesi,Ankara,2003
56. Esin,N.,Turistik Şehir Otellerinde Tasarlama Problemlerinin Belirlenmesi, Yüksek Lisans Tezi,İ.T.Ü.Mim.Fak. ,İstanbul ,1979
57. Hotel Planning & Design, Walter Rutes, Richard Penner,Arch. Press. London, 1985

58. Lawson,F.,Hotels ,Motels and Condominiums:Design,Planning and Maintenance, derleme,Esin,N.,Çevre Mimarlık ve Görsel Sanatlar Dergisi,1979
59. Bayazıt,N.,Otel Yatak Odalarının Sistemli Tasarlanması İçin Bir Yöntem,İ.T.Ü,11
60. Özhisar,Ö.,Konaklama Tesislerinde Yatak Odalarının İç Mekan Biçimlenmesine Bir Yaklaşım , Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi ,Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara,1997
61. Joseph,Callender,John Hancock, Time-Saver Standards for Building Types ,1990
62. Yiyecek ve İçecek Bölümü,Konaklama Endüstrisine Giriş,T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı Yayınları,Ankara,1983
63. Curaoğlu,F.,Konut Dışında Yeme İşlevli Mekanlarda İç Mekan ile Mobilya ve Donatının Değişen Kültürel ve Sosyal Yapı Paralelinde Etkileşimi, Sanatta Yeterlilik Tezi,Hacettepe Üniversitesi, Ankara ,2002
64. Yemek Hizmeti, Seyahat Endüstrisi, T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı Yayınları,Ankara,1983
65. Architect's Journal,Principles Of Hotel Design,70
66. Architect's Journal,Principles Of Hotel Design,70
67. A. Rutes, W., Penner R.,Hotel Planning and Hardcover. Architectural Press,London 1985
68. Sözer,E.,Turizm Yapılarında Ortak Kullanım Alanları ve Bu Alanlardan İçki İçme Bar Mekanlarının Analizi,Yüksek Lisans Tezi,Mimar Sinan Üniversitesi,Şubat,1993
69. <http://www.frmtr.com/halkla-iliskiler-turizm-ve-insan-kaynaklari-ulastirma/774248-otellerde-bina-ihitiyac-programi-arastirmasi>, 22 Kasım 2007
70. Gerez, Yeşim, İstanbul'daki Beş Yıldızlı Lüks Şehir Otellerinde Yatak Odası Tasarımı Üzerine Bir Araştırma, Y. Lisans Tezi, 1994
71. Norberg –Schulz ,C.,Existence Space& Architecture ,Studio Vista,London, 1971
72. E., XX. Yüzyıl Mimarlığına Estetik Açından Bakış, Yaprak Yayın, Ankara,1986
73. Arcan, E., F., Evcı, F., Mimari Tasarıma Yaklaşım, Mimarlık Kitapları Dizisi 1, 2. Baskı, İki K Yayınevi, İstanbul, 1992
74. Kıran, A., Rengin Psikolojik Etkilerinin İncelenmesi ve Deneysel Psikoloji Yöntemi İle Ülkemiz İçin 18-25 Yaş Üzerinde Renk Tercihlerinin Saptanması, Doktora Tezi, Y.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1986

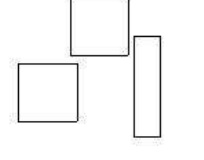
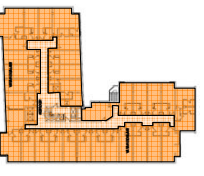
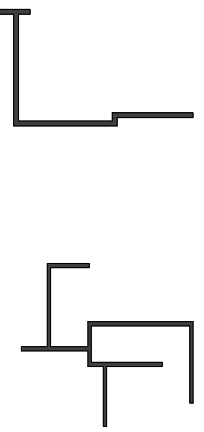
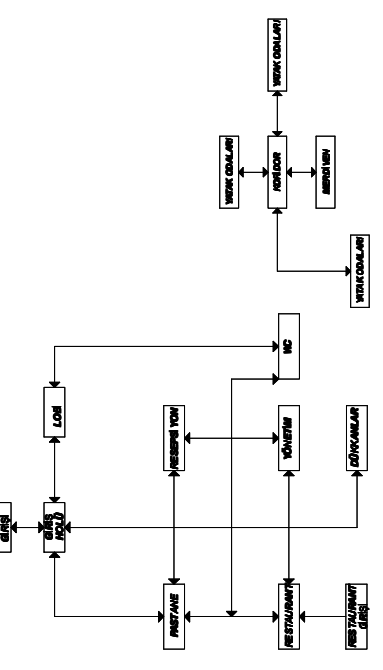
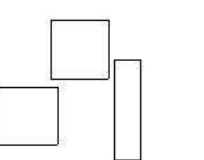
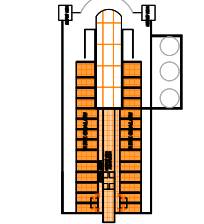

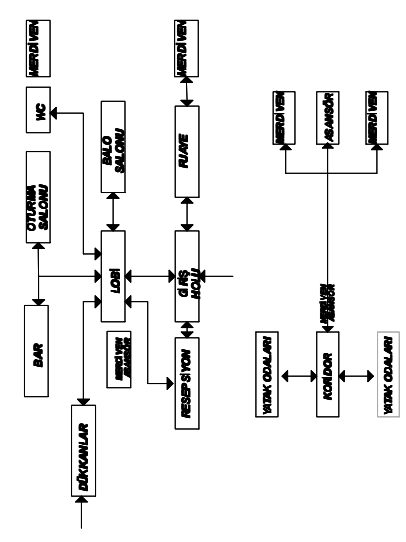
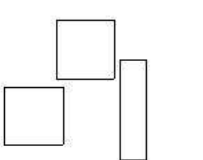
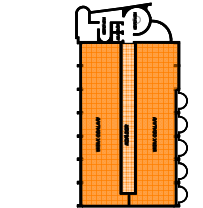
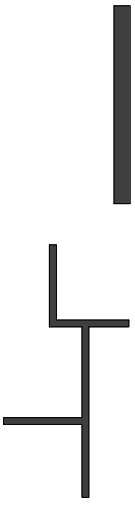
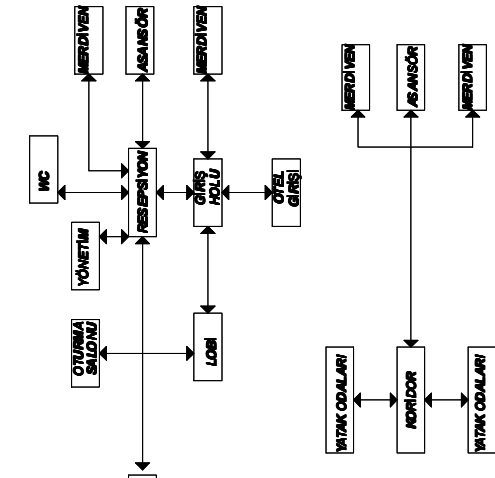
75. Ching F., D., K., Mimarlık (Biçim, Mekan ve Düzen), Çev: Lökçe, S., 2. Baskı, Yem Yayın, İstanbul, 2002
76. Hasol, D., Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü, 5. Baskı, Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul, 1988
77. Leibniz, g.w., Grand Larousse Encyclopedique, Librairie Lorraine, Vol.4, Paris, 1961
78. Gür, Ö.G., Mekan Örgütlenmesi, Gür Yayıncılık, Trabzon, 1996
79. Markuzon, W., Mimari Dilin Anlamsal Yoldan Açıklanması, Mimarlık Dergisi, 9, 1973
80. Inceoğlu, N., Mimarlık Bilgisi Ders Notları, Yıldız Üniversitesi Matbaası, İstanbul, 1990
81. Erkman, U., Mimaride Etki ve Görsel İdrak İlişkileri, Doktora Tezi, İ.T.Ü., Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi, İstanbul, 1973
82. Aytuğ, A., Mimaride Doku Kullanımının Psikolojik Etkileri Üzerine Bir Araştırma, Doktora Tezi, Y.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1987
83. Demirkaya, H., Mekan Kavramının Tarihsel Süreç İçinde İncelenmesi ve Günümüzde Mekan Anlayışı, Y.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1999
84. Aydın, Semra., Mimarlıkta Görsel Analiz, 1. Baskı, İ.T.Ü. Rektörlüğü, İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi, İstanbul, 1992
85. Gürer, L., Temel Tasarım, 1. Baskı, İ.T.Ü. Rektörlüğü, İstanbul, 1990
86. <http://ab.org.tr/ab06/bildiri/81.doc> Mimari Sanal Gerçeklik Ortamlarında Algı Psikolojisi. 16 Eylül 2007
87. Ergüven, H., Konut İç Mekanında Kullanılan Malzemelerin Yüzey Dokuları ve Görsel Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi, İç Mimarlık Ana Bilim Dalı, İstanbul, 2003
88. Tecim, A., Yataklı Turizm Tesislerinde Nitelik Sınıflandırmasına Göre İç Mekan Tasarımı ve Otel Kavramı, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Temmuz, 2002
89. <http://www.yapi.com.tr/turkce>, 13 Haziran 2007

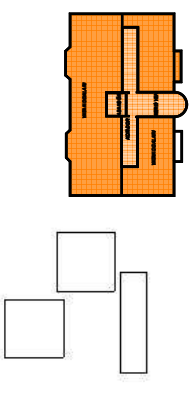
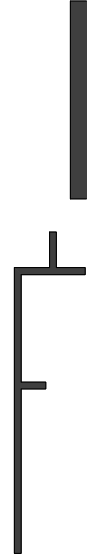
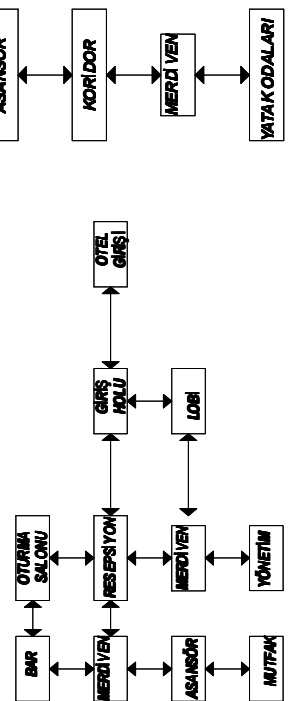
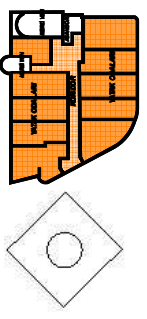
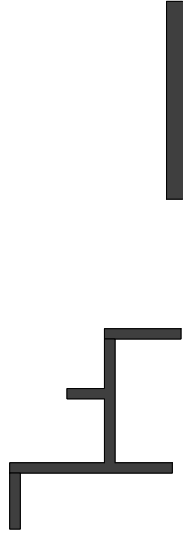
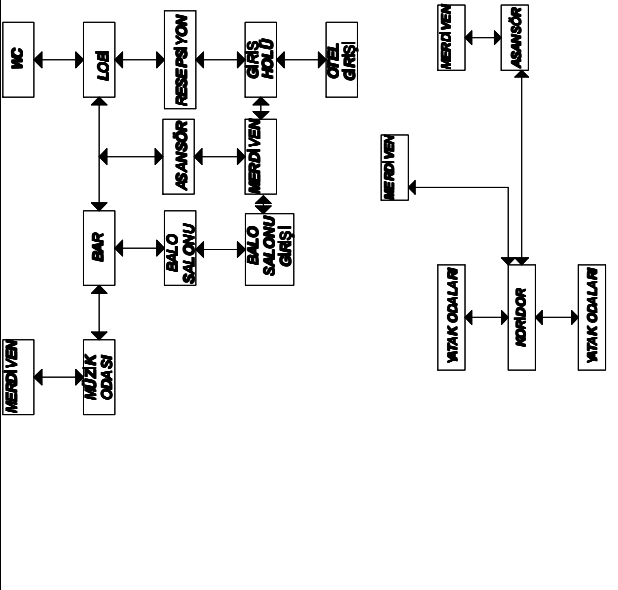
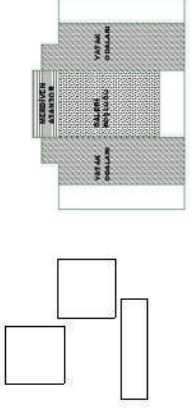
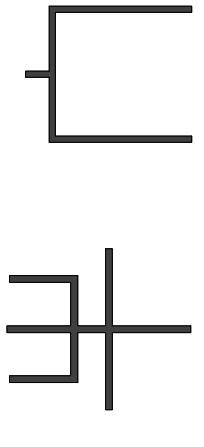
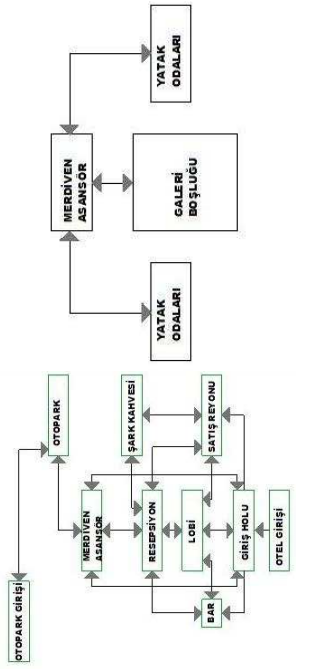
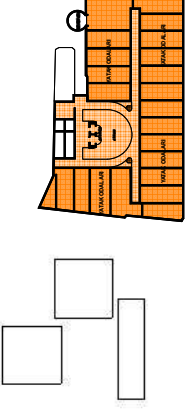
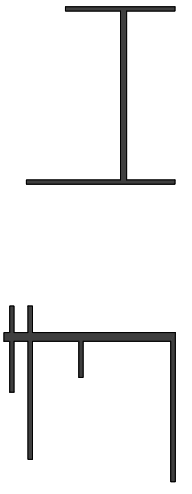
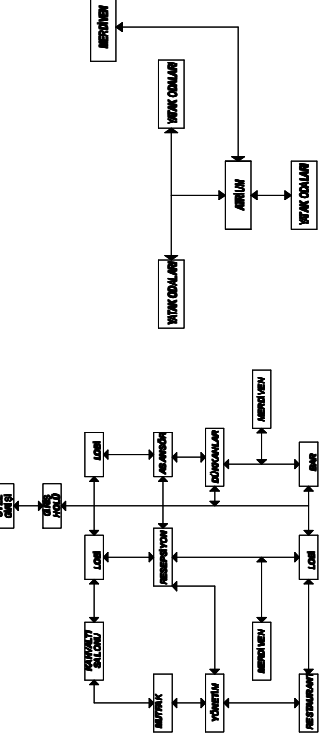
Tablo 20. Analiz edilen otellerin genel yerleşim özellikleri bulguları

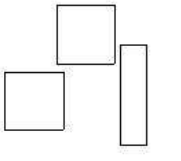
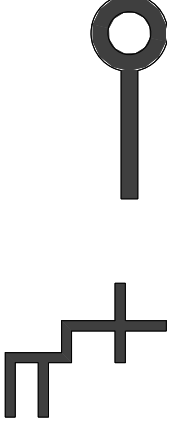
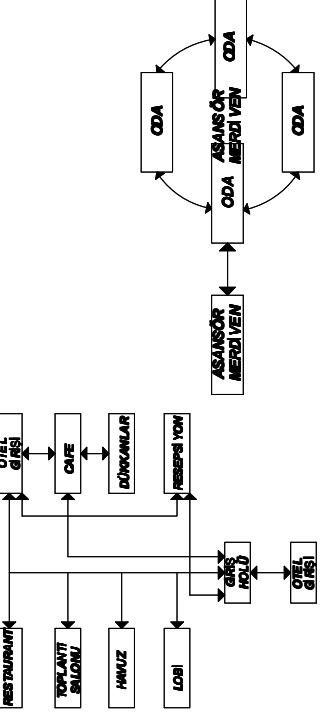
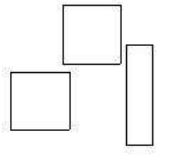

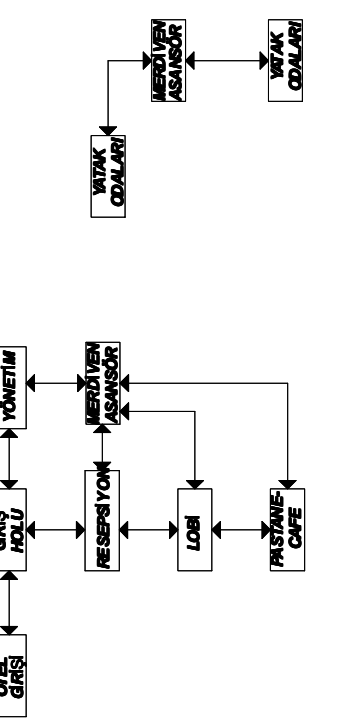
ANALİZ EDİLEN OTELLER	GİRİŞ-İÇ-DIŞ ÇEVRE-YÖN İLİŞKİSİ	KÜTLE DÜZENİ	ORTAK KULLANIM/ KİŞİSEL ALANLAR
1. Hotel Etap Altınel	 <p>İki caddenin kesim noktasında çift girişli bir otel.</p>	 <p>L düzen</p>	Zemin katta ortak kullanım alanları: Resepsiyon, bar, lobi, oturma salonu, dükkanlar, restaurant, pastanedir. Kişisel alanlar: yönetim kısmıdır. Yatak katlarında ortak kullanım alanları koridor, Kişisel kullanım alanları ise yatak odaları bölümüdür.
2. Ankara Hilton Otel	 <p>İki sokağın kesim noktasında, çift girişli bir otel.</p>	 <p>Lineer Düzen</p>	Zemin katta ortak kullanım alanları: Resepsiyon, bar, lobi, oturma salonu, dükkanlar, balo salonudur. Kişisel alanlar: yönetim kısmıdır. Yatak katlarında ortak kullanım alanları koridor, Kişisel kullanım alanları ise yatak odaları bölümüdür.
3. Aldino Otel	 <p>Sokak üzerinde kurulan, tek girişli bir yapıdır.</p>	 <p>Lineer Düzen</p>	Zemin katta ortak kullanım alanları: Resepsiyon, bar, lobi, oturma salonudur. Kişisel alanlar: yönetim kısmıdır. Yatak katlarında ortak kullanım alanları koridor, Kişisel kullanım alanları ise yatak odaları bölümüdür.
4. Büyükhanlı Park Otel	<p>Cadde üzerinde kurulan, kentin çalışma alanlarına yakın olan, tek girişli bir yapıdır.</p>	 <p>Lineer Düzen</p>	Zemin katta ortak kullanım alanları: Resepsiyon, bar, lobi, oturma salonudur. Kişisel alanlar: yönetim ve mutfak kısmıdır. Yatak katlarında ortak kullanım alanları koridor, Kişisel kullanım alanları ise yatak odaları bölümüdür.

<p>5.The Golden Princess Otel</p>	 <p>İki caddenin kesim noktasında yer alan, ana giriş ve balo/ziyafet salonu girişi olmak üzere iki ayrı girişe sahip bir otel.</p>	 <p>Karesel Düzen</p>	<p>Zemin katta ortak kullanım alanları: Resepsiyon, bar,lobi ve balo salonudur.Kişisel alanlar müzik odasıdır. Yatak katlarında ortak kullanım alanları koridor. Kişisel kullanım alanları ise yatak odaları bölümüdür.</p>
<p>6.Aktif Metropolitan Otel</p>	 <p>Parti binaları ve iş merkezlerine yakın,cadde üzerinde konumlanmış, tek girişli bir otel.</p>	 <p>Karesel Düzen</p>	<p>Zemin katta ortak kullanım alanları: Resepsiyon, bar,lobi,şark kahvesi, satış reyonudur. Yatak katlarında kişisel kullanım alanları ise yatak odaları bölümüdür.</p>
<p>7.Sürmeli Otel</p>	 <p>Cadde üzerinde bulunan,ana giriş, restaurant girişi ve bar girişi olmak üzere üç girişe sahip bir oteldir.</p>	 <p>Karesel+lineer Karma düzen</p>	<p>Zemin katta ortak kullanım alanları: Resepsiyon, bar,lobi,oturma salonu, dükkanlar,balo salonudur.Kişisel alanlar: yönetim kısmıdır.Yatak katlarında ortak kullanım alanları koridor,Kişisel kullanım alanları ise yatak odaları bölümüdür.</p>
<p>8.Ankara Sheraton Otel</p>	 <p>Parti binaları ve iş merkezlerine yakın, iki önemli caddenin kesim noktasında yer alan iki girişli bir oteldir.</p>	 <p>Lineer+noktasal Karma Düzen</p>	<p>Zemin katta ortak kullanım alanları: Resepsiyon, bar,lobi,oturma salonu, dükkanlar,balo salonudur.Kişisel alanlar: yönetim kısmıdır.Yatak katlarında ortak kullanım alanları koridor,Kişisel kullanım alanları ise yatak odaları bölümüdür.</p>
<p>9.Mega Residence Butik Otel</p>	 <p>Parti binaları ve iş merkezlerine yakın, iki önemli caddenin kesim noktasında yer alan ,tek girişli bir yapıdır.</p>	 <p>Karesel Düzen</p>	<p>Zemin katta ortak kullanım alanları: Resepsiyon, pastane,lobidir..Kişisel alanlar: yönetim kısmıdır.Yatak katlarında ortak kullanım alanları koridor,Kişisel kullanım alanları ise yatak odaları bölümüdür.</p>

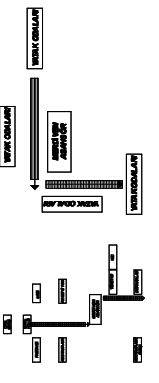
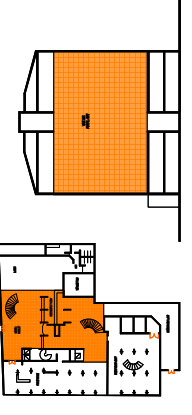
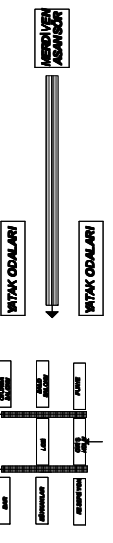
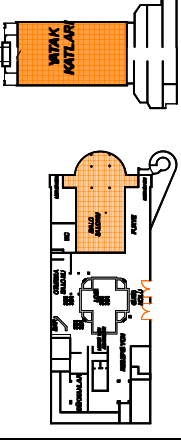
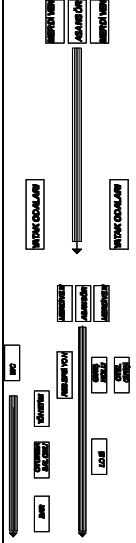
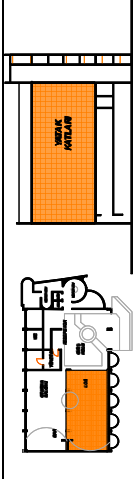
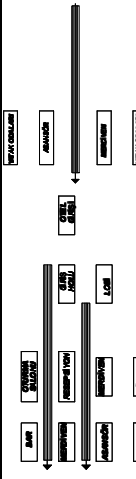
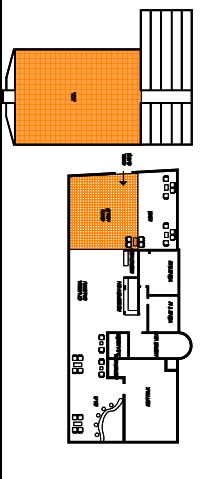
Tablo 21. Analiz edilen otellerin mekansal-fonksiyonel bulguları

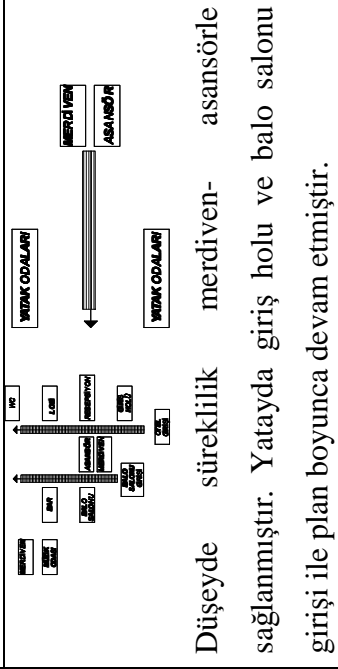
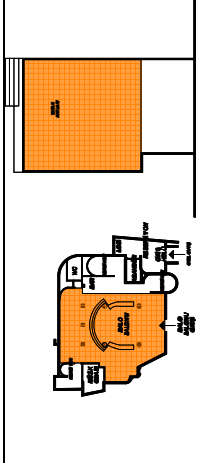
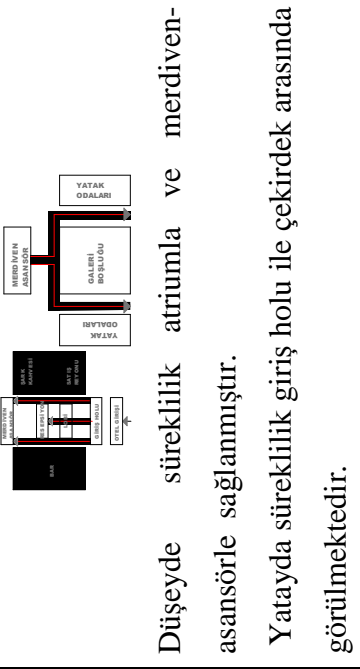
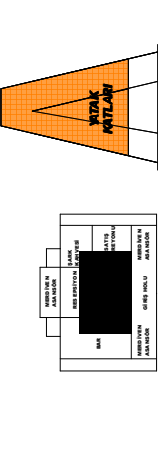
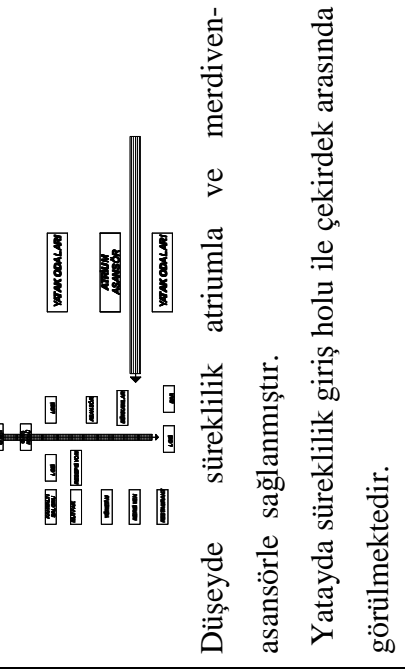
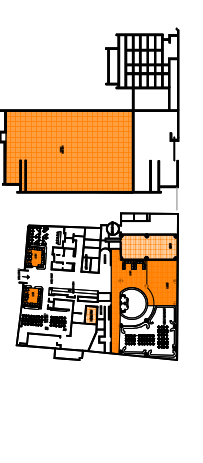
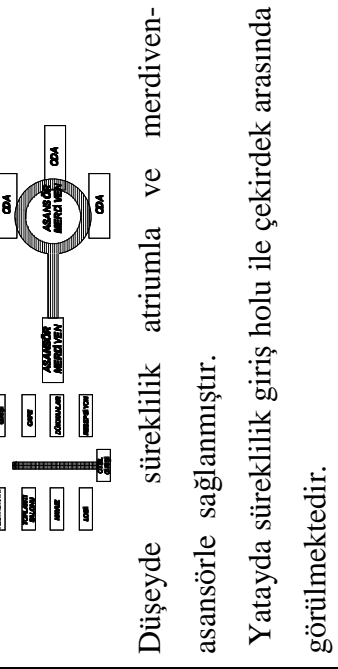
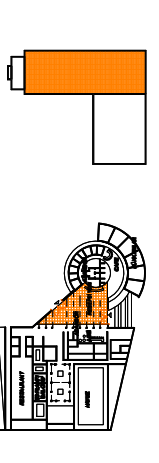
ANALİZ EDİLEN OTELLER	MEKAN ŞEMASI	ORGANİZASYON	SİRKÜLASYON	PLAN ŞEMASI	FONKSİYON ŞEMASI
1. Hotel Etap Altinel	 Kümesel mekan organizasyonu, sıralı plan şeması.			Zemin kat: Resepsiyon, bar, lobi, oturma salonu, dükkanlar, restaurant, pastane, yönetim Yatak katı: Yatak odaları	
2. Ankara Hilton Otel	 Kümesel mekan organizasyonu, sıralı plan şeması.			Zemin kat: Resepsiyon, bar, lobi, oturma salonu, dükkanlar, balo salonu, yönetim Yatak katı: Koridor ve yatak odaları	
3. Aldino Otel	 Kümesel mekan organizasyonu, sıralı plan şeması.			Zemin kat: Resepsiyon, bar, lobi, oturma salonu, resepsiyon, yönetim Yatak katı: Koridor ve yatak odaları	

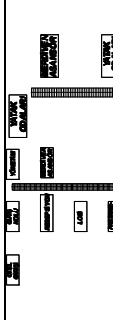
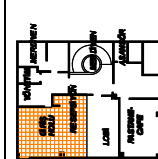
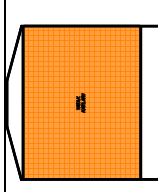
<p>4. Büyükhanlı Park Otel</p>	 <p>Kümesel mekan organizasyonu, sıralı plan şeması.</p>		<p>Zemin kat: Resepsiyon, bar, lobi, yönetim ve mutfak. Yatak katı: Koridor ve yatak odaları</p>	
<p>5. The Golden Princess Otel</p>	 <p>Merkezi organizasyon, sıralı plan şeması.</p>		<p>Zemin kat: Resepsiyon, bar, lobi ve balo salonu, müzik odası Yatak katı: Koridor ve yatak odaları</p>	
<p>6. Aktif Metropolitan Otel</p>	 <p>Kümesel mekan organizasyonu, atrium plan şeması.</p>		<p>Zemin kat: Resepsiyon, bar, lobi, şark kahvesi, satış reyonudur. Yatak katı: galeri boşluğu ve yatak odaları</p>	
<p>7. Sürmeli Otel</p>	 <p>Kümesel mekan organizasyonu, atrium plan şeması.</p>		<p>Zemin kat: Resepsiyon, bar, lobi, oturma salonu, dükkanlar, balo salonu, yönetim. Yatak katı: Koridor ve yatak odaları</p>	

<p>8. Ankarâ Sheraton Otel</p>	 <p>Kümesel mekan organizasyonu, kule plan şeması.</p>		<p>Zemin kat: Resepsiyon, bar, lobi, oturma salonu, dükkanlar, balo salonu, havuz, cafe, yönetim. Yatak katı: Koridor ve yatak odaları</p>	
<p>9. Mega Residence Butik Otel</p>	 <p>Kümesel mekan organizasyonu, sıralı plan şeması.</p>		<p>Zemin kat: Resepsiyon, bar, lobi, pastane, cafe, yönetim. Yatak katı: Koridor ve yatak odaları</p>	

Tablo 22. Analiz edilen otellerin algısal özelliklerinin bulguları

ANALİZ EDİLEN OTELLER	SÜREKLİLİK	HIYERARŞİ	SAYDAMLIK
1. Hotel Etap Altinel	 <p>Düşeyde süreklilik atriumla ve merdiven-asansörle sağlanmıştır. Yatayda süreklilik giriş holu ile çekirdek arasında görülmektedir.</p>	 <p>Planda: giriş holu ve resepsiyon Kütlede: yatak odaları</p>	Cephede ileri geri çekilmelerle hareketlendirilmiş yüzeyde belli aralıklarla cam malzeme kullanılarak saydamlık sağlanmıştır.
2. Ankara Hilton Otel	 <p>Düşeyde süreklilik atriumla ve merdiven-asansörle sağlanmıştır. Yatayda süreklilik giriş holu ile çekirdek arasında görülmektedir.</p>	 <p>Planda: balo salonu Kütlede: yatak odaları</p>	Cadde üzerinde dışa doğru bombe yapan kısım ve yatak katlarının yerleştirildiği kütlelerin galeri boşluğu kısmında cam kullanılarak saydamlık sağlanmıştır.
3. Aldino Otel	 <p>Düşeyde süreklilik merdiven-asansörle sağlanmıştır. Yatayda giriş holu ile plan boyunca devam etmiştir.</p>	 <p>Planda: lobi Kütlede: yatak odaları</p>	Dikdörtgen ve dairesel formların kullanıldığı cephede cam yüzeyler kullanılarak saydamlık sağlanmıştır.
4. Büyükhanlı Park Otel	 <p>Düşeyde süreklilik merdiven-asansörle sağlanmıştır. Yatayda giriş holu ile plan boyunca</p>	 <p>Planda: giriş holu ve resepsiyon</p>	Cephede belirli boşluklarla açılan pencere ve balkon kaplarında kullanılan cam malzeme ile saydamlık sağlanmıştır.

	devam etmiştir.	Kütileda:yatak odaları	
5.The Golden Princess Otel	<p>WYPAK ODALARI</p> <p>Düşeyde süreklilik merdiven-asansörlü olarak sağlanmıştır. Yatayda giriş holü ve balo salonu girişi ile plan boyunca devam etmiştir.</p>	 <p>Planda: balo salonu Kütileda:yatak odaları</p>	İki caddenin kesişim noktasındaki yuvarlatılmış köşe tamamen cam bir yüzle kaplanarak saydamlık sağlanmıştır.
6.Aktif Metropolitan Otel	 <p>Düşeyde süreklilik atriumla ve merdiven-asansörlü olarak sağlanmıştır. Yatayda süreklilik giriş holü ile çekirdek arasında görülmektedir.</p>	 <p>Planda: Lobi Kütileda: yatak odaları</p>	Cephede merdiven kovasının bulunduğu kısımda dışarıyla iletişimi sağlamak amacıyla cam giydirme cephe kullanılarak saydamlık sağlanmıştır. Diğer cepheler sağır olarak bırakılmıştır.
7.Sürmeli Otel	 <p>Düşeyde süreklilik atriumla ve merdiven-asansörlü olarak sağlanmıştır. Yatayda süreklilik giriş holü ile çekirdek arasında görülmektedir.</p>	 <p>Planda: Lobi Kütileda: yatak odaları</p>	Cephede belirli boşluklarla açılan pencere ve balkon kapılarında kullanılan cam malzeme ile saydamlık sağlanmıştır.
8.Ankara Sheraton Otel	 <p>Düşeyde süreklilik atriumla ve merdiven-asansörlü olarak sağlanmıştır. Yatayda süreklilik giriş holü ile çekirdek arasında görülmektedir.</p>	 <p>Planda: Giriş holü-resepsiyon Kütileda: yatak odaları</p>	Yatak odalarının yerleştirildiği kule dairesel olarak cam ile çevrülerek saydamlık sağlanmıştır.

<p>9.Mega Residence Butik Otel</p>	 <p>Düşeyde süreklilik sağlanmıştır. Yatayda süreklilik giriş holu ile çekirdek arasında görülmektedir.</p>	 <p>Planda: Giriş holu-resepsiyon Kütülide: yatak odaları</p>	<p>Cephede belirli boşluklarla açılan pencere ve balkon kapılarında kullanılan cam malzeme ile saydamlık sağlanmıştır.</p>
------------------------------------	--	--	--

ÖZGEÇMİŞ

1982 yılında Rize’de doğdu. İlköğretimi ve lise öğrenimini Rize’de tamamladı. 2000 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü’nde lisans öğrenimine başladı. 2004 yılında lisans öğrenimini bölüm üçüncüsü olarak tamamladı, 2004 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, İç Mimarlık Anabilim Dalı’nda yüksek lisans öğrenimine başladı. 2008 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık Bölümü kadrosuna Araştırma Görevlisi olarak atandı. Halen bu görevine devam etmekte olup iyi derecede İngilizce bilmektedir.